

Fugle i Danmark 2011

Årsrapport over observationer – meddelelse nr. 39 fra Rapportgruppen

Redigeret af Peter Lange

Aftenfalk 2K han, Bastemose Bornholm, 13. maj 2011. Foto: Sune R. Sørensen

Indledning

Hermed præsenteres den 34. årsrapport fra Dansk Ornitologisk Forenings Rapportgruppe. Teksten præsenterer en samlet oversigt over forekomsten af en række udvalgte fuglearter- og racer i Danmark. Årsrapporten omhandler de fåtallige arter, som hverken dækkes af punkttællingerne (de almindelige arter) eller Sjældenhedsudvalget (de meget sjældne arter og racer). I alt omtales 141 arter, hvilket er lidt færre end i den seneste udkomne Årsrapport (Lange & Christensen 2011). Datamængden, der lå til grund for Årsrapporten var fortsat meget stor. For 2011 fandtes der således 1.135.010 poster i DOFbasen, indtastet af i alt 1503 observatører. Hertil kom 8410 poster med ynglepar. Observationerne fordelte sig på 10.978 lokaliteter.

Fugleåret 2011

I 2011 blev der ifølge DOFbasen registreret i alt 361 (mod 352 i 2010) fuglearter i Danmark. Heraf var 60 (52 i 2010) arter på SU's liste, og det endelige antal arter

i landet i 2011 afventer derfor SUs godkendelse. 8 af arterne var med sikkerhed undsluppet fra fangenskab eller efterkommere efter fugle, der er udsatte eller undslupne, fx Magellangås, Moskusand, Rødhøne og Tamdue.

2011 blev rekordår for Nordisk Lappedykker, Sule, Sølvhejre, Sort Glente, Steppenhøg, Hedehøg, Kongeørn, Fiskeørn, Vagtel, Temmincksryle, Kærløber, Thorshane, Sorthovedet Måge, Rovterne, Sortterne, Gulhovedet Gul Vipstjert, Sydlig Blåhals, Fyrremejse og Lapværling, mens yderligere 16 arter, heriblandt f.eks. Silkehejre, Rødhalsed Gås, Dværgryle, Odinsbane, Storkjove, Mosehornugle, Storpiber og Rosenstær forekom i antal langt over middel og tæt på rekord.

På denne liste ses en række arter, der er i gang med at øge deres bestand i Danmark eller under indvandring, fx. Sølvhejre, Silkehejre, Kongeørn, Fiskeørn, Sorthovedet Måge, Sydlig Blåhals og Fyrremejse.

Der var igen i 2011 en række arter, som forekom meget fåtalligt og langt under gennemsnittet. Dette gjaldt Dværgegås, Lunde, Slørugle, Markpiber, Nordlig

Blåhals, Fuglekongesanger, Pungmejse, Nøddekrige og Stor Korsnæb. Vinteren 2010-2011 blev også ret hård, men dog ikke på højde med 2009-2010. Der var en række arter hvis bestande blev påvirket negativt af den hårde vinter 2009-2010, og som fortsat havde et lavt bestandsniveau i 2011. Dette gjaldt f.eks. Slørugle og Skægmejse.

Artsliste

Rapportgruppens artsliste omfatter fortsat omkring 190 arter/racer (ekskl. arter der kun omtales i træktabeller). Principielt burde alle medtages i årsrapporten, men forhold som pladshensyn, samt mangel på skribenter der vil bearbejde det store datamateriale fra DOFbasen, gør at kun en del af arterne er omtalt i denne publikation. Arter/racer omfattet af Caretaker-projektets overvågning af sjældne og truede ynglefugle (tidligere DATSY) og som burde være medtaget i årsrapporten, er i et vist omfang kun behandlet i beretningen fra projekt truede og sjældne ynglefugl, som der henvises til. I herværende rapport drejer det sig om flg. arter: Sangsvane, Skestork, Stor Skallesluger, Rød Glente, Havørn, Lærkefalk, Vandrefalk, Trane, Hvidbrystet Præstekrave, Hjejle, Brushane, Stor Kobbersneppe, Perleugle, Kirkeugle og Toplærke.

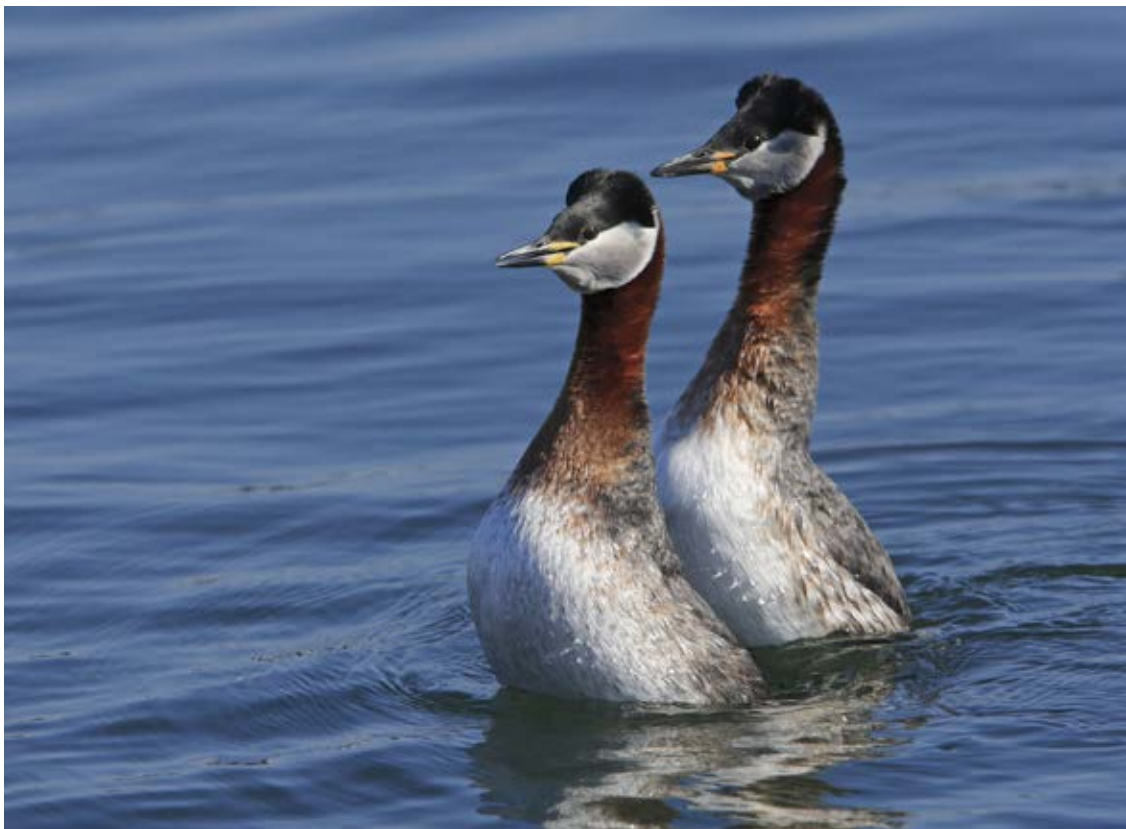
For en omtale af status for de almindelige fuglearter, henvises til afsnittet om Punkttællingsprogrammet. For en række arter/racer, er det kun yngleføremønstre der behandles i Årsrapporten, disse er markeret med (Yngleføremønstre) efter artsnavnet.

Rapportgruppens komplette artsliste kan se på gruppen hjemmeside på www.dof.dk.

Usædvanlige forekomster og svært bestemmelige arter/racer

Kvalitetskontrol af data i DOFbasen varetages af DOFbasens Kvalitets Udvalg (DKU). Med hensyn til svært bestemmelige arter/racer, fænologi og usædvanlige antal har Årsrapportens redaktører ligeledes foretaget en kritisk gennemgang i forbindelse med udarbejdelsen af manuskripter, da DKU ikke har nået at behandle alle forekomster. Dog er udeladelse af observationer, som hovedregel sket i overensstemmelse med DKU.

Især for sjældnere arter/racer (Kategori 1 < 100 fugle årligt i Danmark) er alle fund kritisk vurderet, og alle opfordres til ved fund af disse arter/racer, at tilføje kommentarer i DOFbasens kommentarfelt. Fund, der stadig er under behandling af DKU, medtages som hovedregel ikke i Årsrapporten. Vi skal i den forbindelse gøre opmærksom på, at for Storlommerne, Kongeederfugl, Steppenhøg, Aftenfalk, Kjøver (ekskl. Almindelig Kjøve), Hvidvinget Måge, Kaspisk Måge, Middelhavs-

Gråstrubet Lappedykker, Østhavnen Sundby, 24. april 2011. Foto: Peter Dam

sølvmåge, Gråmåge og Hvidvinget Terne medtages som hovedregel kun observationer med køns-, alders- og/eller dragtangivelse, da disse med rimelighed må kunne forventes noteret, før en sikker bestemmelse har kunnet finde sted.

Årsrapportens forfattere

Forfattere og bearbejdere af artsgennemgangene er, i alfabetisk rækkefølge: Esben Sloth Andersen (Grønspætte), Ulf M. Berthelsen (Dværgterne), Kim Biledgaard (knortegæs), Lasse Braae (nogle stormfugle), Thorkil Brandt (sædgæs, svaner), Thomas Bregnballe (Dværgterne), Ursula Burmann (Hedelærke, sangere, fluesnappere), Peter S. Christensen (ænder), René Christensen (gæs, måger, terner, alkefugle, Mosehornugle, Gulirisk), Hans Christophersen (Kongeørn, Alm. Ryle, Kærløber, spætter), John Hansen (nogle rovfugle, mejser), Tina Høeg Hansen (skrigfugle, Pirol), Ulla Munch Hansen (nogle rovfugle, nogle mejser, Stor Tornskade), Henrik Møller Hestbech (nogle vade-fugle), Inger F. Jensen (Lille Præstekrave, Hortulan), Ole Jensen (Natravn, lærker, pibere, svaler, vipstjerter, kragefugle, Rosenstær, Kvækerfinke, korsnæb og Karmindompap), Tommy Kaae (nogle ryler), Peter Lange (Rørdrum, hønsefugle, kjover, Vandstær), Arne Bo Larsen (drosler), Mette Lauritzen (Sort Stork, hvide hejrer), Leif Novrup (Fiskeørn, Vende-hals), Søren Peter

Pinnerup (lappedykkere), Palle A. F. Rasmussen (lom-mer), Hans Skov (Hvid Stork), Poul Ulrik (Turteldue, Lapværling, Hvidsiskken), Egon Østergaard (Pomerans-fugl).

Materiale

Rapportgruppen har udarbejdet Årsrapporter siden 1970. Fra og med 1978 er rapporterne udarbejdet efter stort set samme retningslinjer, og hovedsageligt baseret på samme kilder som nærværende rapport. Grundlaget for rapporten er data i DOFbasen suppleret med informationer fra DOFs lokalrapporter samt fuglestations-virksomheden og de rutinemæssige trækobservationer ved en række træksteder.

Ved udarbejdelsen af artsoversigterne drager Årsrap-portens skribenter stor gavn af og sætter stor pris på de lokale bearbejdninger af det store materiale i DOFbasen, som foretages af de lokale rapportgrup-per, og publiceres i lokalrapporterne. Det er et savn for Årsrapporten, at denne lokale bearbejdning desværre kun foregår i et mindretal af landets rapportregioner, og herfra skal der lyde en opfordring til de faunistisk interesserede feltornitologer ude i regionerne om at melde sig til dette arbejde. Det er både lærerigt og gavnligt at deltage i den proces, som det er, at skabe et overblik over fuglenes forekomst, på baggrund af de mange indtastede observationer i DOFbasen. Redak-

Brushane, Borreby Mose, 19. april 2011. Foto: Peter Vadum

Dompap, Farstrup, 3. april 2011. Foto: Albert Steen-Hansen

tionen vil opfordre til, at publikationen af lokalrapporterne forgår på internettet, således at teksterne bliver tilgængelige for offentligheden så hurtigt som muligt.

Der er ved redaktionens slutning i oktober 2012 kun udgivet to lokalrapporter for 2011: *Fugle og Dyr i Nordjylland 2011* og *Rørvig Fuglestation 2011*. Redaktionen har haft adgang til dele af manus til *Fugle i Østjylland 2011*. Data fra øgruppen Ertholmene, herunder Christiansø, er til dels hentet fra *Christiansøs Naturvidenskabelige Feltstation* via hjemmesiden www.chnf.dk.

Det skal her præciseres, at det *ikke* er muligt for Årsrapportens medarbejdere at gennemgå de mange hjemmesider på internettet, hvor der offentliggøres aktuelle observationer. Oplysninger herfra er for det meste kun medtaget i det omfang, de lokale rapportgrupper har indsamlet dem, eller hvor observatøren også har indsendt sine iagttagelser direkte til den lokale rapportgruppe eller har brugt DOFbasen. Det er overladt til Årsrapportens skribenter selv at afgøre, om de vil eftersøge observationer af deres arter på andre hjemmesider end www.dofbasen.dk.

Fuglestationsvirksomhed og rutinemæssige trækobservationer på en række lokaliteter har bidraget med et stort materiale, i de fleste tilfælde via DOFbasen. Der henvises til afsnittet om årets fuglestationsvirksomhed i *Fugleåret 2011*.

Tak

Tak til Tim Andersen, Preben Berg, Lasse Braae, Bent Jakobsen, Knud Pedersen, Morten Rasmussen, Jacob Sterup, Steen Søgaard og Michael Trasborg for hjælp med sammenstilling af data for udvalgte lokaliteter og arter. Tak til Kent Olsen og Inger F. Jensen for hjælp med korrekturlæsning. En stor tak til de mange, der har indsendt deres oplysninger via www.dofbasen.dk, til medarbejderne i de lokale

rapportgrupper samt til observatørerne på fuglestationer o.lign. Uden dem var denne rapport ikke blevet til.

Forkortelser anvendt i Årsrapporten

Følgende forkortelser anvendes i rapporten.

ad.	adult, voksendragt.
imm.	immatur, dragt mellem juv. og ad.
juv.	juvenil, den første fulde fjerdragt.
pull.	pullus, dunungedragt.
2K	aldersangivelse i kalenderår (fuglen "fylder år" ved årsskiftet).
3K+	Fuglen er mindst i sit 3. kalenderår.
pri.	Primo, de første 10 dage i måneden.
med.	Medio, den 11.-20. dag i måneden.
ult.	Ultimo, fra den 21. og måneden ud.
NNØ	Trækretning, verdenshjørne (også S, Ø, SV osv.).
SU	Dansk Ornitologisk Forenings Sjældenheds udvalg.
DATSY	Caretakerprojektets artsdel, med overvågning af truede og sjældne ynglefugle (tidligere DOF's Arbejdesgruppe for Truede og Sjældne Ynglefugle).
DKU	DOFbasens KvalitetsUdvalg.
sdr.	sommerdragt.
odr.	overgangsdragt.
vdr.	vinterdragt.
h	fuglen er hørt.
R	rastende
RI	ringmærket (fuglen er fanget til ringmærkning).
fou.	fouragerende.
sy.	syngende.
T	trækkende.
TF	trækforsøg.

Artsgennemgang

Islom *Gavia immer*

Årets i alt 51 fugle, som er fordelt med 20 i første halvår og 31 i andet halvår, var lidt under niveauet for de seneste år. Størstedelen af årets forekomster var fra Nordjylland, hvor der i alt blev noteret 35. Heriblandt årets eneste vinterfund: 6/2 1 2K+ Ø-R Skagen og 7/3 1 2K Ø Roshage. Under forårstrækket ved Skagen blev der registreret i alt 16 ad. i sdr. nordvesttrækkende og 1 2K østtrækkende i perioden 30/4-4/6 med max. 18/5 6 NV, hvor alle imponerende nok blev noteret trækkende enkeltvis i tidsrummet kl.0707-0754. Derudover var der ingen forårsfund i Nordjylland.

Året bød på hele tre sommerfund, alle fra Vestjylland: 13/6 1 ad. i sdr. R-S Bækbygård Strand, 17/7 1 2K S Vejlbj Klit og 28/8 1 2K S Vejlbj Klit.

Efterårets forekomster registreredes alle i perioden 5/10-10/12 fordelt med 16 fra (NJ), 3 (VJ), 2 (ØJ), 2 (SØJ), 2 (VSJ) og 4 (NSJ). Blandt efterårets forekomster skal især fremhæves 8/10 1 ad. i sdr. Ø Trelde Næs og dermed udtrækkende fra Vejle Fjord (SØJ) samt 29/10 2 2K+ i vdr. SV Nørre Vorupør (NJ), hvor de to fugle blev set trækkende sammen. Aldersfordelingen af de i alt 29 efterårsfugle var: 10 ad. (5 i sdr., 4 i odr. og 1 i vdr.), 4 3K+, 9 2K+, 1 2K og 5 1K+.

(Palle A. F. Rasmussen)

Regionsinddeling anvendt i denne rapport

Regional fordeling af Islom 2011

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
2011	35	6	0	2	2	0	0	2	0	4	0	0	51

Hvidnæbbet Lom *Gavia adamsii*

Forekomsten i 2011 på i alt 22 fugle var fordelt med 12 i første halvår og 10 i andet halvår. Ikke uventet sås de fleste fugle i Nordjylland, hvor der ved Skagen noteredes følgende: 19/4 1 ad. i sdr. Ø, 23/4 1 2K Ø, 29/4 1 ad. i sdr. Ø, 30/4 1 ad. i sdr. Ø, 2/5 2 ad. i sdr. Ø, 17/5 1 ad. i sdr. V-R, 16/6 1 2K R, 30/8 1 ad. i sdr. Ø, 13/10 1 2K NV, 16/10 1 2K Ø, 1/11 1 ad. i sdr. Ø, 9/11 1 ad. i sdr. Ø-R, 10/11 1 ad. i odr. Ø og 17/11 1 1K+ Ø-R. I Nordjylland var der uden for Skagen følgende forekomster: 23/4 1 ad. i sdr. NØ Kjærsgård Strand, 29/4 1 ad. i sdr. NØ kl.0831 Kjærsgård Strand og 12/10 1 1K+ S Stenbjerg. Fuglen fra 29/4 blev 10 minutter senere set nordøsttrækkende ved Hirtshals Fyr, og det var

formentlig også denne, som noteredes østtrækkende kl.0921 samme dag ved Skagen. Fuglen ved Skagen 16/6 var uflyvedygtig på grund af fremskreden svingfjersfældning. Forekomsten fra august ved Skagen var det første danske sommerfund af en udfarvet fugl.

Årets få fund uden for Nordjylland var: 2/4 1 2K R kysten ud for Sandflugtsplantagen (VSJ) og samme fugl rastende 8/4 ved Korshage (VSJ), 30/4 1 2K S Vejlbj Klit (VJ), 25/5 1 ad. i sdr. NV Korshage (VSJ), 12/10 1 1K+ S Vejlbj Klit (VJ), 16/10 1 ad. i sdr. NNØ Totten, Anholt (ØJ) og 16/10 1 2K+ i vdr. rastende ud for Anholt Havn (ØJ).

(Palle A. F. Rasmussen)

Regional fordeling af Hvidnæbbet Lom 2011

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
2011	17	1	0	2	0	0	0	2	0	0	0	0	22

Gråstrubet Lappedykker *Podiceps grisegena*

Der blev i 2011 lagt 20 % flere fugle (25.695) ind end året før, og de var fordelt på et lidt større antal lokaliteter (831). Der blev indrapporteret ynglepar fra 74 lokaliteter, hvoraf der på de 31 var foretaget bearbejdninger, hvilket var mere end en fordobling af antal lokaliteter med bearbejdede tal i forhold til 2010. Et forsøg på at estimere ynglebestanden på baggrund heraf gav 253–321 ynglepar, og derudover 128-208 estimerede par ud fra angivelser af ynglefugle (YF-koden), idet der er forsøgt ikke at få gengangere med, hvor der er rapporteret om både ynglepar og ynglefugle; i alt 381-529 par, hvilket var på niveau med 2010. Det er svært at give et mere præcist tal, da mange kun har oplyst om ynglefugle (YF-koden) på en given lokalitet. Der blev ikke rapporteret om ynglefugle fra Bornholm, kun enkelte territoriehævdende fugle fra Bastemosen og Svinemosen. Der blev kun registreret 214 unger ved 120 – 190 par, hvilket giver 1,1 – 1,8 unge/par; dette var en halvering af ungeproduktionen i forhold til 2010. Lokaliteter med flest indrapporterede ynglepar var: Hornbæk Enge, v. Gudenåen (ØJ) 18, Lidsø – Tjørnebjerget (ST) 14-18, Sundby Sø (NJ) 13-15, Saksfjed - Fugleværnsfondens område (ST) 11-12, Skenkelsø Sø (ST) 9-11 og Stege Sukkerfabriks jordbassiner (ST) 9-10. Desforuden var der lokaliteter med over 25 registrerede ynglefugle: Halkær Sø og Ådal (NJ) 54 (max. 20 par), Juelstrup Sø (NJ) 41 (8-16 par), Vestamager (Kalvebod Fælled)

(KBH) 32, Lille Vildmose, De vandfyldte gravebaner (NJ) 28, Fyrkat Engsø (NJ) 30 (max. 15 par) samt Omø (VSJ) 27. Fra Vestamager (KBH) blev der kun rapporteret om få ynglepar: 4 Hejresøen, 4 Klydesøen, samt 1 Nordre Klapper på trods af mange observationer. På flere lokaliteter var der ret store (vinter)bestande af rastende fugle, således 6/11 80 R Korevlerne (VSJ), 26/1 47 R Ordrup Næs (KBH), 6/11 51 FU Lumsås Sydstrand (VSJ), 5/10 33 R Lystrup Strand (ØJ), 29/11 32 R Borre Mose, Ålebæk Strand (ST) og 16/10 32 R Storedal (NJ).

De bedste træklokaliteter skal også lige omtales, forårstræk: 8/3-28/4 i alt 537 Ø Hyllekrog (ST), med max. 27/3 88 Ø; 5/2-8/4 i alt 32 V Børstrup Hage (NSJ), med max. 8/2 15 V samt 16/1 15 S Sjællands Odde (VSJ). Efterårstræk: 3/9-31/12 i alt 334 SV Gedser Odde (ST), med max. 16/11 22 SV; 14/9-24/12 i alt 107 V-NV Korshage (VSJ), med max. 16/10 4 S; 14/9-28/11 i alt 101 V-SV Kikhavn (NSJ), med max. 28/11 34 SV; 10/8-29/12 i alt 86 V Børstrup Hage (NSJ), med max. 28/11 25 V; 1/9-13/12 i alt 75 S Nordmandshage (NJ), med max. 17/10 16 S; 26/10-10/12 i alt 62 V-SV Rågeleje Strand (NSJ), med max. 28/11 22 V samt 14/9-15/10 i alt 51 V-SV Dovns Klint (ST), med max. 14/10 21 T. Af andre gode træklokaliteter kan nævnes Grenen (NJ), Blåvands Huk (SVJ), Fornæs (ØJ) og Dueodde (B).

(Søren Peter Pinnerup)

Regional fordeling af Gråstrubet Lappedykker 2011

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
YF+YP	66-96	1-2	1-6	15-25	17-22	14-26	70-86	13-20	75-93	20-27	82-117	0	381-529

Gråstrubet Lappedykker ad. på rede, Stege Jordbassiner, 11. maj 2011. Foto: Per Schiermacker-Hansen

Nordisk Lappedykker *Podiceps auritus*

Efter rensning for de mest åbenlyse gengangere blev der i 2011 rapporteret mindst 432 fugle på 132 lokaliteter. 2011 blev således rekordår med knap 50 fugle mere end i det næstbedste år 2007. Fordelingen på individer var 158 i 1. halvår på 89 lokaliteter og 274 i 2. halvår på 43 lokaliteter, hvilket adskiller sig fra 2010, hvor individantallet var jævnt fordelt på de to halvår. I 1. halvår blev den sidste fugl set 20/6 R ved Føns Vang (F). Der blev i 1. halvår ikke set flokke på over 10, og de største forekomster har været rastende fugle: 10/4 10 Borre Mose, Ålebæk Strand (ST), 1-2/4 8 Kysten ved Sandflugtsplantagen (NSJ) samt 14/4 5 Saksfjed Inddæmning (ST). Der har stort set ikke været rapporteret trækobservationer fra 1. halvår: 4/5 4 Ø Hammerodde (B), 8/2 2 SV Rågeleje Strand (NSJ), 28/2 2 SØ Grenen (NJ) og 15/4 2 Ø Hyllekrog (ST) foruden yderligere 9 trækobservationer af enlige fugle. Der blev ikke rapporteret om ynglefund i 2010.

Regional fordeling af Nordisk Lappedykker 2011

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
1. halvår	8	4	7	3	3	18	8	26	8	11	26	36	158
2. halvår	12	9	5	7	3	15	1	11	8	45	145	13	274

De første fund i 2. halvår var: 20/8 1 V Kikhavn (NSJ), 6/9 1 FU Egå Engsø (ØJ) samt 12/9 2 R Feddet (ST). 2. halvårs største forekomster af rastende fugle var 29-30/11 85-94 R Borre Mose, Ålebæk Strand (ST), 16/11 8 R Rømø Nordveststrand (SØJ) og 29/9 4 R Feddet (ST). Ud over den allerede nævnte vesttrækkende ved Kikhavn blev efterårstrækket indledt 14/9 1 R N Blåvands Huk (VJ), 17/9 1 S Rødvig By og Havn (KBH), 28/9 1 N Aså enge og havn (NJ) samt 3/10 1 V Dueodde (B). Der er 6 rapporteringer af mere end 2 fugle ad gangen under trækket, med 6 ad gangen som max. Enkelte lokaliteter havde træk af betydning: 28/11-11/12 10 V Børstrup Hage (NSJ), 28-29/11 9 V Borre Mose, Ålebæk Strand (ST), 1-25/12 8 SV Gedser Odde (ST) og 28/11-5/12 8 SV Rågeleje Strand (NSJ).

(Søren Peter Pinnerup)

Nordisk Lappedykker, Svanemøllehavnen, 23. januar 2011. Foto: Peter Dam

Sorthalset Lappedykker *Podiceps nigricollis*

Der blev noteret mindst 1488 Sorthalsede Lappedykker på 142 lokaliteter, hvilket antalsmæssigt var lidt flere end de foregående år – knap 30% flere end i 2010, og på en del flere lokaliteter, næsten dobbelt så mange som i 2008. Der blev indrapporteret 137-175 ynglepar (YP) fra 19 lokaliteter, men der var kun foretaget bearbejdning af antal ynglepar på 4 lokaliteter med i alt 37-44 par. Vurdering af de 167 indrapporterede ynglefugle (YF) giver yderligere 22-31 par fra 10 lokaliteter. Desuden blev der indrapporteret 15 par med unger fra 5 lokaliteter, men uden YF-kode. Ser man på det maksimale antal fugle set i yngletiden (her sat til perioden 15/5-15/7) var der indrapporteret 185 fugle – svarende til max. 90 par - der ikke er indeholdt i ovennævnte. En forsigtig vurdering giver således en samlet ynglebestand på 172-311 par, hvilket var mindst en fordobling i forhold til 2010. På de to største kolonier Kongens Kær (SØJ) og Sundet – Fåborg (F) blev der rapporteret om unger, henholdsvis 76 og 14, mens der heller ikke i 2011 blev rapporteret om unger fra Mossø (ØJ).

Ud over en enkelt fugl (bilobs) 5/2 Mommark Havn (SJ) indfandt de første fugle sig som normalt i begyndelsen af marts, 12/3 1 FU Sundet - Faaborg (F), 17/3 1 R Alrø Strevelshoved (ØJ) og 19/3 1 R Gedser Odde (ST). Det største antal set i første halvår var: 27/5-17/6 100-105 YF Kongens Kær (SØJ), 30/5 94 R Egå Engsø, 26/6 78 R Borre (Horsens Fjord) (ØJ) og 13/5 72 R Vilsted Sø (NJ), hvilket er nogle af de sædvanlige lokaliteter med store forårstal. Efter yngletiden (15/5-15/7) blev der set større sommerflokke flere steder, hvor de største tal var 27/7 184 R Borre (Horsens Fjord) (ØJ), 27/7 86 R Vorsø, fjorden syd og øst for (ØJ) og 26/7 45 FU Kongens Kær (SØJ). Ud over de nævnte var der 7 lokaliteter med 15-30 fugle i løbet af juli/august. De sidste fugle blev set 2/10 2 R Han Vejle (NJ), 14/10 3 FU Borre (Horsens Fjord) (ØJ) og 22/10 3 FU Bankel Nor (SJ). Der blev således heller ikke i 2011 registreret egentlige vinterfund udover 5/2 1 FU Mommark Havn (SJ).

(Søren Peter Pinnerup)

Ynglelokaliteter for Sorthalset lappedykker 2011

Lokalitet	Region	min.YP	max.YP	max. YF	Unger
Botofte Skovmose	F			7	x
Brahertrolleborg Gods	F	1	1	2	x
Firtalsstrand	F	1	1	2	x
Føns Vang	F	14	14	47	x
Sundet - Fåborg	F	15	20	28	x
Søen, Valdemars Slot	F	1	1	4*	x
Tryggelev Nor Et Salme Nor	F			2	x
Vitsø	F			24*	x
Gødstrup Engsø	ST			2	
Nielstrup Sø, Sydsjælland	ST			2	
Fyrkat Engsø	NJ			2	
Han Vejle	NJ			5	x
Juelstrup Sø	NJ			3	
Kogleaks	NJ	2	3	18*	x
Kærup Holme	NJ			12*	x
Lille Vildmose	NJ			2	
Vilsted Sø	NJ	10	14	52*	x
Viskum	NJ			2	
Østerådalen	NJ	1	1	4*	x
Gurre Sø	NSJ			8*	x
Hovvig, Odsherred	S			4	
Tissø	S			3	
Ejsbøl Sø	SJ			2*	
Margrethekog Syd (syd for Vidåen)	SJ	1	1	4	x
Slivssø, Hoptrup	SJ	1	4	9	x
Gl. Hviding Engsø	SVJ			2	
Sneum Digesø	SVJ			4*	
Astrup Engsø	SØJ	2	2	3	
Klostermølle	SØJ			2	
Kongens Kær	SØJ	50	55	103*	x
Nørrestrand	SØJ			9	
Borris Hede	VJ	0	1		
Hestholm, Øster	VJ			1	
Lønborggård / Stavsholm	VJ			4	x
Præstholm	VJ			10	
Skjern enge	VJ	2	2	4	x
Stadil Fjord	VJ	1	1		
Tim Enge	VJ			4	
Vest Stadil Fjord	VJ	3	3	9	x
Vesterenge	VJ			2	
Birksom	ØJ	1	2		
Brabrand Sø	ØJ			42	x
Egå Engsø	ØJ	21	21	94	x
Hornbæk Enge, v. Gudenaen	ØJ			2	
Lindholm Hoved	ØJ			14	
Mossø østende	ØJ			7	
Skanderborg Sø	ØJ	10	28	59	x
Solbjerg Sø	ØJ			4*	
Total		136	175	629	
Antal lokaliteter	48				23

Tabellen er udarbejdet efter nogenlunde de samme principper som i Fugleåret 2007-2010. Dvs. at en lokalitet medtages, når der er gentagne indrapporteringer (mere end 2) i yngletiden (her er sat til 15/5 – 15/7), eller der er indrapporteret ynglefugle og/eller unger. Min. YP og max. YP angiver antal ynglepar indrapporteret i DOFbasen. Unger angiver, om der foreligger observationer af pull eller juv./1K-fugle i tiden 15/5 – 15/7. Max. YF angiver det maksimale antal fugle på lokaliteten i yngletiden. * angiver at fuglene er indrapporteret i DOFbasen med adfærds-koden YF.

Kursiv angiver, at tallet stammer fra en bearbejdning.

Mallemuk *Fulmarus glacialis*

I modsætning til de øvrige ægte havfugle er denne art regelmæssigt forekommende i danske farvande (Skagerak). Materialet i basen udgøres af 852 registreringer, der dækker ca. 14.095 fugle, dvs. knapt 20 fugle pr registrering.

I regionalfordelingen er der som forventet en ekstrem tydelig nord – syd gradient i forekomsten. NJ tegner sig for over 90% af materialet. Tendensen forstærkes i månedsfordelingen, hvor der i de øvrige regioner stor set kun blev registreret fugle i forbindelse med stormvejr. De regionale forskelle gør sig gældende helt ind i Kattegat, hvor artens talrigheid aftager markant fra øst mod vest – jævnfør f.eks. med Sodfarvet Skråpe. Set i dette perspektiv kan forekomsterne i NJ vurderes til ret moderate, mens der var rigtig pænt med fugle i Kattegat. Vurdering af forholdene ved den jyske Vesterhavskyst er mere usikker, men skønnes at være noget over middel.

De største totaler blev: Skagen (NJ) 9362, Roshage (NJ) 1740, Lild Strand (NJ) 1323, Børstrup Hage (NSJ) 179, Gilleleje (NSJ) 158, Korshage 123 (VSJ) og Blåvands Huk (SVJ) 118.

Ved Skagen var der 18 dage med over 100 fugle med 15/9 2000 V, 20/10 720 NV og 27/12 643 NV som de største noteringer.

Alle øvrige lokaliteter kunne tilsammen kun mønstre 8 forekomster med over 100 fugle: 12/7 400 R Hirtshals (NJ), 10/8 396 V Lild Strand og 199 V Roshage, 15/9 200 T Roshage, 8/10 750 V Hamborg, Hanstholm (NJ) og 1000 V Roshage samt 20/10 790 V Lild Strand og 175 T Roshage.

De største tal fra Kattegat blev: 15/9 52 Børstrup Hage og 38 Rågeleje Strand (NSJ), 10/12 45 Børstrup Hage, 62 Kikhavn (NSJ) og 89 Korshage samt 29/12 52 Gilleleje By (NSJ).

(Lasse Braae)

Regional fordeling af Mallemuk 2011

2011	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
Fugle	13858	114	166	69	23	0	9	164	0	542	0	0	14945
Lokaliteter	22	10	10	4	5	0	2	3	0	10	0	0	66

Mallemuk, Skagen, 30. december 2011. Foto: Jørgen Kabel

Sodfarvet Skråpe *Puffinus griceus*

Det blev samlet set til et typisk gennemsnitsår, dog var forekomsten betydeligt over gennemsnittet i Kattegat og følgelig noget færre fugle end normalt ved Jyllands kyster. Uden reduktion for gengangere fra lokalitet til lokalitet bliver DOFbasens 234 registreringer reduceret til 196 fugle fra 31 lokaliteter. Året indledtes allerede 6/2 1 NV Skagen (NJ). Den næste - efterårets første fugl, dukkede op 9/8 1 Ø Ørhage (NJ). Yderligere 8 fugle blev set i august heraf 17/8 2 S Blåvands Huk (SVJ) og 30/8 2 V Roshage (NJ). I september rapporteredes 90 fugle fordelt på 18 observationsdage med 7/9 8 Blåvand Huk, 15/9 7 Børstrup Hage (NSJ), 9 Rågeleje Strand (NSJ) og 10 Korshage (VSJ) samt 22/9 12 Blåvands Huk som de største dage. Oktobers observationer endte på samme niveau med 94 fugle fordelt på 15 observationsdage, flest 7/10 5 Roshage og 12/10 9 Korshage. Månedens

sluttede med 22/10 1 T Grønhøj Strand (NJ). Herefter blev der kun meldt 28/11 1 R Skagen og 3/12 1 Ø Hirtshals Havn (NJ).

Følgende fugle rapporteredes uden for de mest gængse havfuglelokaliteter: 15/9 og 18/10 1 V Flyvesandet (F), 17/9 og 18/9 1 S Århus Nordhavn (ØJ), 19/9 1 SV Sælvig Havn (ØJ) og 6/10 1 S Lakolk Strand Rømø (SJ).

De samlede totaler for de bedste lokaliteter blev: Skagen 17, Roshage 14, Nørre Lyngvig (VJ) 11, Blåvands Huk 45, Børstrup Hage 24, Rågeleje Strand 14, Kikhavn (NSJ) 15 og Korshage 26.

Sikre gengangere er vanskelige at finde i materialet, der er dog mindst et enkelt eksempel: 15/9 15:47 3 Ø Korshage og igen set østtrækkende 16:16 Rågeleje Strand.

(Lasse Braae)

Regional fordeling af Sodfarvet Skråpe 2011

2011	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
Fugle	42	18	49	3	1	1	2	30	0	53	0	0	196
Lokaliteter	9	6	4	3	1	1	1	2	0	4	0	0	31

Almindelig Skråpe *Puffinus puffinus*

Det blev et forholdsvis beskedent år med 47 registreringer i DOFbasen – i alt 28 fugle nogenlunde jævnt fordelt på seks måneder.

I maj sås 4 fugle alle fra Jylland: 24/5 1 Ø og 26/5 1 NV Skagen (NJ), 28/5 1 S Bækkegård Strand (VJ) og 29/5 1 S Trans (VJ).

Juni gav 2 jyske fugle: 6/6 1 NØ Skagen og 30/6 1 N Nørre Lyngvig (VJ).

Juli bød på 4 fugle stadig kun fra Jylland: 13/7 1 NV Skagen samt 18/7 1 S, 19/7 1 N og 23/7 2 N alle Agger Tange (NJ).

Den jyske dominans fortsatte i august med 5 fugle: 10/8 1 Ø Ørhage (NJ) og 1 V Roshage (NJ), 28/8 1 S Agger Tange samt 30/8 2 V Roshage.

I september kom der så endelig lidt spredning.

Af månedens 6 fugle registreredes de 2 på Sjælland, den ene fra Fakse Bugt: 7/9 1 S Blåvands Huk (SVJ), 12/9 1 R Feddet (SS), 14/9 1 S Blåvands Huk, 15/9 1 V langs Sjællands Nordkyst blev set på fire lokaliteter: 17:00 Gilleleje (NSJ), 17:09 Børstrup Hage, 17:33 Rågeleje og 18:05 Korshage (VSJ) samt 22/9 2 N Blåvands Huk.

Kulminationen kom i oktober med 7 fugle: 6/10 1 S Nørre Lyngvig, 8/10 1 SV Rågeleje Strand, 10/12 1 12:05 Ø Korshage og 14:58 Børstrup Hage samt endelig årets største tal 20/10 3 V Børstrup Hage.

Bemærk de to fugle der blev registreret både i NSJ og VSJ og fuglen fra Fakse Bugt. Observationer fra de indre farvande er absolut ikke hverdagskost.

(Lasse Braae)

Regional fordeling af Almindelig Skråpe 2011

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
2011	13	4	4	0	0	0	0	2	0	6	1	0	28

Lille Stormsvalde *Hydrobates pelagicus*

Det blev det bedste år siden 1997 (hvor der var 18 fugle) – i alt blev der rapporteret 15 fugle, heraf 2 dødfundne og et plejebarn. Alle fund nævnes.

Året indledtes med 15/9 1 trk Vejby Klit (VJ). I begyndelsen af oktober kom der en fin periode, der gav følgende fugle: 5/10 1 NV Hirtshals Havn (NJ), 6/10 3 S Blåvands Huk (SVJ) og 1 S Bjerregård Stand (VJ) samt 8/10 1 V Klint (VSJ). Oktober bød på en enkelt fugl mere: 18/10 1 S Blåvands Huk. Herefter skulle vi hen til slutningen af november før arten igen blev registreret: 27/11 1 R og 29/11 1 R begge

Hirtshals Havn samt 30/11 1 T Tipperne (VJ) - blot anden observation fra denne lokalitet og som afslutning på årets feltobservationer kom 7/12 1 N Lakolk Strand Rømø (SJ).

De to dødfundne fugle var: 28/11 1 Kikkebjerg Plantage (SVJ) og 30/11 1 Hirtshals Havn (ny fugl) og endelig 10/12 1 der kom i pleje Rindum (VJ) og blev sluppet ved havet, men blæste igen ind over land. Alt i alt var der påfaldende mange sene fugle.

(Lasse Braae)

Stor Stormsval, Roshage, 7. oktober 2011. Foto: Jan Eske Smith

Stor Stormsval *Oceanodroma leucorhoa*

Det blev et ganske fint år. Basens 190 registreringer rummer i alt 296 fugle fra 36 lokaliteter. Der er ikke forsøgt at korrigere for gengangere mellem de enkelte lokaliteter, så der kan være dubletter i materialet.

NJ: Årets første fugle dukkede op allerede 30/8. Set i regionen indtil 20/10. De største dage blev: 5/10 17 Ørhage, 7/10 og 8/10 12 Roshage begge dage.

VJ: Registreret i perioden 4/10 – 19/10 med maksimum 6/10 12 Bjerregård Strand, 11 Bækbygård Strand og 25 Nørre Lyngvig. Sidstnævnte tal blev årets største notering i Danmark.

SVJ: Set fra 13/9. Den mest bemærkelsesværdige observation var 9/12 1 Esbjerg Havn, der også blev

årets sidste fugl. De største dage var: 6/10 14 og 7/10 12 Vejers Strand.

SJ: Eneste observation var 6/10 1 Lakolk Strand Rømø.

ØJ: 17/9 1 Århus Nordhavn og 9/10 1 Anholt Havn.

NSJ: Set 15/9 – 21/10 med maksimum 8/10 3 Børstrup Hage, 3 Rågeleje og 6 Kikhavn.

VSJ: Kun registreret i dagene 7/10 - 8/10 med 11 Kershage og 7 Klint sidstnævnte dag.

ST: Årets mest bemærkelsesværdige observation: 25/10 1 R Feddet – fund fra de indre farvande er meget usædvanlige!

(Lasse Braae)

Regional fordeling af Stor Stormsval 2011

2011	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
Fugle	72	87	96	2	0	1	0	21	0	16	1	0	296
Lokaliteter	9	9	6	2	0	1	0	3	0	5	1	0	36

Sule *Morus bassanus*

Datagrundlaget i DOFbasen var 4029 poster med i alt 70614 fugle. Mængden af gengangere i materialet var stort, og hvor meget der skulle skæres fra for at ramme det reelle antal var yderst usikkert. Bearbejdningen blev vanskeliggjort af mange rastende fugle og et til tider ikke alt for målrettet træk. De dage, hvor Sulen var en af de havfugle, der blot drønedes forbi obsposten og nemt kunne protokolføres, er for længst forbi. Da Sulen er en stor og iøjnefaldende art, må der også påregnes en pæn del gengangere mellem lokaliteter, der ligger forholdsvis tæt. Hvis der virkelig skal skæres ind til benet efter dette princip, ryger der muligvis et 5-cifret antal fugle fra totalen.

Alt andet lige så er der ikke tvivl om, at Sulen er tiltaget i de seneste år: Fremgangen er størst i det Nordjyske og i Kattegatsområdet, medens tallene fra den jyske vestkyst er på niveau med resultaterne fra de senere år. Den rekord høje årstotal skyldes udelukkende meget store forekomster i oktober måned. Resten af året var forekomsten mere normal.

Der var et nogenlunde normalt forår med flest fugle i april og som sædvanligt færrest i juni. De største forårsdage var: 6/4 602 V Roshage, 9/4 254 NV Grenen og 26/5 224 V Nordstrand, Skagen, alle (NJ).

Sule, Grenen, 28. september 2011. Foto: Knud Pedersen

Månedsfordeling og regional fordeling af Sule 2011													
2011	Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec	Total
NJ	269	232	1828	1860	854	44	1456	1351	2632	15856	919	802	28103
VJ	4	8	75	410	91	81	1185	591	983	1881	52	2	5363
SVJ		4	7	166	381	16	662	465	1585	558	4	1	3849
ØJ	3	30	15	22	1		10	5	94	1978	63	50	2271
SØJ									21	1032	43	16	1112
SJ				1			4		2	21			28
F			1	4					5	672	1	1	684
VSJ			5	21	13	11		1	40	1775	19	29	1914
KBH										9	3	92	104
NSJ	8	6	19	76	2	3		5	82	4798	444	1245	6688
ST				1							2	3	6
B													
Total	284	280	1950	2561	1342	155	3317	2418	5444	28580	1550	2241	50122

Største månedlige rasttal (tal uden lokalitet er alle fra Skagen): 7/1 95 Kandestederne (NJ), 18/2 16, 29/3 72, 8/4 55, 26/5 150, 12/6 10, 18/7 155 Agger Tange (NJ), 10/8 80 Hirtshals (NJ), 28/9 190, 3/10 265, 12/11 120 Hornbæk Havn (NSJ) og 30/12 60 Kronborg (NSJ) – bemærk de sene nordsjællandske forekomster. Følgende træktal på over 250 fra efteråret: Skagen: 6/10 520 NV, 7/10 654, 8/10 1476 NV, 9/10 1204 NV, 10/10 281 V, 13/10 342 NV, 14/10 623 NV,

15/10 256 NV, 16/10 726 V og 21/10 291 NV. Øvrige NJ: 10/8 262 V Lild Strand, 8/10 1673 N Nordmandshage samt 13/10 320 N Aså enge og 378 N Nordmandshage. Og tallene fra resten af Danmark: 10/7 400 S Fjand Grønne (VJ), 30/8 317 N Bjerregård Strand (VJ), 13/9 413 N, 14/9 419 T og 22/9 370 T alle Blåvands Huk (SVJ), 22/9 536 N Nørre Lyngvig (VJ) og 250 T Blåvands Huk, 7/10 364 Børstrup Hage (NSJ), 479 V

Kikhavn (NSJ) og 369 V Korshage (VSJ), 8/10 335 N Trelde Næs (SØJ), 412 V Fyns Hoved (F) og 312 Klint (VSJ) samt 11/10 780 V og 20/10 307 V begge Børstrup Hage.

Det ses, at det helt store ryk passerede 7/10 – 9/10.

En sammentælling for de enkelte lokaliteter giver følgende topscorere i de enkelte regioner:

NJ: Skagen 16934, Nordmands Hage 2968 (48 observationer), Røshage 2418 (34), Ørhage 939 (25), Agger Tange 800, Aså havn 797, Lild Strand 688 (11), Hirtshals 547 og Jerup Strand 362.

VJ: Nørre Lyngvig 1687, Bækbygård Strand 851, Vejlbj Klit 697 og Bjerregård Strand 470.

SVJ: Blåvands Huk 3441 og Vejers Strand 160.

ØJ: Anholt 1260, Århus 312 og Fornæs 234.

SØJ: Trelde Næs 449 og Rosenvold 421.

F: Flyvesandet 130 og Fyns Hoved 549.

NSJ: Børstrup Hage 2588, Kikhavn 1058, Rågeleje Strand 921, Gilleleje 532, Hellebæk 529, Hornbæk 200 og Nivå Bugt 119 (sidstnævnte lokalitet er i Øresund!).

VSJ: Korshage 1318 og Klint 437.

(Lasse Braae)

Rørdrum *Botaurus stellaris*

Efter endnu en vinter med en del sne og frost var det ikke overraskende at antallet af rørdrummer fortsatte med at falde. Faldet i total var dog ikke drastisk, og en del af det skyldes muligvis en lidt mere hårdhændet frasortering af gengangere. Der var især få fugle i vintermånederne, både først og sidst på året, hvorimod der blev registreret paukende fugle på flere lokaliteter end i 2010. I artens kerneområde i landet, Vejlerne (NJ), blev der kortlagt i alt 57 territoriehævdende fugle, hvilket var omtrent samme antal som i 2010 (61).

Regional fordeling af Rørdrum 2011

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
fugle	96	60	34	11	5	18	34	26	41	7	22	3	357
lokaliteter med pauk.	26	25	17	3	3	7	7	18	18	3	11	3	141

Det første trut blev hørt 13/3 ikke mindre end 4 forskellige steder; Vestamager (KBH), Lille Åmose (VSJ), Røgbølle Sø (ST) samt Vejlerne (NJ). Herefter var der næsten daglige observationer af paukende rørdrummer. De større optællinger var alle fra Vejlerne, største antal herforuden var 6 Lille Vildmose (NJ) og 6-8 Lille Åmose. På Fanø (SVJ) blev bestanden vurderet til i alt 11, og i Ribe Holme (SVJ) blev bestanden opgjort til 6 territorier.

(Peter Lange)

Rørdrum, Vestamager, 9. juli 2011. Foto: John Larsen

Sølvhejre, Vejrum Bro Nørreådal, 13. oktober 2011. Foto: Tonny Ravn Kristiansen

Sølvhejre *Ardea alba*

I 2011 blev der observeret Sølvhejre i alle årets måneder og i alle lokalafdelinger. I alt blev der observeret omkring 126 fugle, hvilket var ny rekord (tidl. rekord: 69 i 2007). Der kan dog være nogle gengangere i de store flokke der blev observeret i efteråret.

Årets første observation blev gjort den 16/1, hvor en overflyvende fugl blev set ved Kraneled (ST). Den 19/1 trak en fugl vest ved Frederikssund (NSJ) og den 19-20/1 rastede en fugl ved Nysted (ØJ).

Årets sidste observationer blev gjort i december. Fra

den 19-31/12 rastede en fugl ved Gødstrup Sø (VJ). Fra den 20/11 – 31/12 rastede en fugl ved Holløse Bredning (NSJ) og den 24-29/12 rastede en fugl i Tamosen (VSJ).

Fra oktober til december rastede en større flok Sølvhejrer ved Rømdæmningen (SJ). Medio november nåede flokken sit højeste med op til 13 eksemplarer. Ligeledes sås en flok på op til 13 eksemplarer ved Tryggelev Nor (F) den 23/10.

(Mette Lauritzen)

Regional fordeling af Sølvhejre 2011

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
2011	15	16	7	2	6	18	18	8	9	7	14	6	126

Silkehejre *Egretta garzetta*

I 2011 blev der observeret max 38 Silkehejrer i Danmark. Årets fund blev gjort i perioden april-oktober, hvilket er ret typisk.

Silkehejrerne ankom medio-ultimo april. Første fund var den 19/4, hvor en fugl rastede på Tipperne (VJ). Denne fugl blev set i området i til og med den 9/9.

Den 22/4 rastede en fugl ved Lønnerup Fjord (NJ).

Det første sjællandske fund blev gjort den 24/4, hvor

en fugl rastede i Hallenslev Mose (VSJ).

Årets sidste fund blev gjort i september-oktober: 20/9 1 fouragerende ved Olsens Pold (VJ), 25/9 1 rastende ved Bygholm Vejle (NJ) og 1/10 1 fouragerende ved Skjern Enge (VJ).

Der blev ikke set mere end 2 fugle på nogen lokalitet i 2011.

(Mette Lauritzen)

Regional fordeling af Silkehejre 2011

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
2011	6	6	3	0	0	4	2	6	5	3	3	0	38

Det vilde storkepar i reden ved Hjemsted Oldtidspark, Skærbæk få dage før storkene begyndte at ruge. 8. maj 2011. Foto: Hans Skov

De tre storkeunger i Gundsøllille er netop blevet flyvefærdige. 11. juli 2011. Foto: Hans Skov

Sort Stork *Ciconia nigra*

I 2011 blev der observeret 28 Sorte Storke i Danmark. Den første observation var den 13/4, hvor en rastende fugl blev set ved Vesterskov ved Skørring (ØJ). En trækkende fugl blev set ved Kongens Mose (SJ) den 17/4 og den 19-20/4 blev årets første fugl set på Sjælland. Den blev observeret trækkende langs nordkysten fra Korshage (VSJ) til Gilbjerg Hoved (NSJ). Årets største forekomst blev observeret den 5-6/8, hvor 3 1K fugle først blev observeret rastende i Fjelsø (NJ). Senere på dagen sås 3 1K fugle ved Glatved Kalkbrud

(ØJ) og den 6/8 blev fuglene igen observeret ved Ballum Forland (SVJ).

Årets sidste fugle blev observeret i september: 1/9 1 trækkende ved Stevns (KBH) og 2/9 1 af Hønen ved Haver (F). Samme dag blev en trækkende fugl observeret ved Nykøbing Falster (ST). Årets sidste observation blev den 25/9, hvor en 1K fugl trak syd ved Dovns Klint (F).

Bornholm var den eneste landsdel hvor der ikke var observationer af Sort Stork i 2011.

(Mette Lauritzen)

Regional fordeling af Sort Stork 2011

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
2011	5	2	4	5	2	7	2	1	2	1	4	0	28

Hvid Stork *Ciconia ciconia*

Storkesæsonen i 2011 var i gang fra 1. januar. I Gundsøllille overvintrede yngleparret på reden. Som noget nyt var der enlige storke på nyopsatte storkereder i Stenløse og Stærkende ved Greve. Disse to storke stammer også fra det skånske storkeprojekt. De dukkede op på Sjælland i oktober og blev hængende til vinteren slap sit greb først i marts. Herefter dukkede de op på gammelkendte lokaliteter i Skåne. Gundsøllille parret, såvel som de to enlige storke blev fodret hen over vinteren. De fire omtalte storke er frem til 10/3 identiske med de storke, der blev iagttaget forskellige steder på Sjælland (jf. DOFbasen). Den første stork, som kom ind med trækket syd fra, var den der blev set i Tranekær på Langeland 10/3. Herefter blev der set flere og flere storke forskellige steder jo længere hen i marts man kom. Og fra sidst i april til sidst i maj eksploderede antallet af strejfstorke over stort set hele landet. Årsagen var de 6 ugers højtryksvejr, der fra sidst i marts til 10/5 dominerede vejret i både Danmark og landene syd for os. Med den fremherskende sydøsten vind i denne periode var der så at sige hul igennem for østtrækkende storke i 6 uger. Det betød at rigtig mange

tyske og polske storke var en tur omkring Danmark.

Aflæste ringmærker af tyske storke dokumenterer denne påstand.

Som noget ret så usædvanligt, så dukkede der allerede i april storkeflokke op. Normalt hører store storkeflokke af unge storke anden halvdel af maj til. Den 24/4 dukkede således 16 storke op nær Skærbæk i Sønderjylland. To af disse storke skilte sig ud fra flokken, og bosatte sig på en pælerede i Hjemsted Oldtidspark (SJ). Det var i et afsondret hjørne af Oldtidsparken, så kun få opdagede sensationen indtil det nåede ud til pressen 7-8/5. Sensationen var, at det første storkepar af vild proveniens havde bosat sig og lagt æg. Noget der sidst hændte i sommeren 2004. Fra den 7/5 og nogle dage frem lurede endnu en sensation i Askeby på Møn (ST). En enlig stork slæbte grene op i et træ, men efter få dage opgav den og fortrak. Der var sidst fastboende storke på Møn i 1919.

Den største storkeflok i foråret var de 16 storke, der blev set 24/4 ved Skærbæk og igen 26/4 ved Gørding ved Vemb (VJ). De fleste af storkene i Gørding har nok været de samme som dem ved Skærbæk. Bøtø Nord (ST) havde

ligeledes 16 storke d. 23/5. Hen over juni-juli var der fortsat pæne storkeflokke. F.eks. blev der set 9 storke ved Græsted d. 9/7.

I august hændte der det helt utrolige at op til 90 storke i en flok blev set 22/8 ved Ølsemagle Revle. Natten forinden blev der talt 88 overnattende storke på antenner og huse i Oppe Sundby ved Frederikssund (NSJ). Ikke siden 1930'erne har man kunnet se en så stor storkeflok på Sjælland. Storkene stammede næsten alle fra Skåne. De fleste var ungfugle fra i år. Storkeflokken kunne senere følges ned over Sjælland til Lolland, hvor 86 storke d. 23/8 blev set ved Flårup og Torslunde. Storkeflokken fortsatte siden til Fehmern, og videre ned i Tyskland til Westerwald i det vestlige Mellemetskland. Flokken valgte altså den vestlige trækrute.

Den 1/9 blev 18 skånske storke set trække ind ved Mandehoved på Stevns Klint. I resten af september blev der set op til 3 trækkende storke på Sjælland. Så sent som d. 2/10 blev en stork set ved Jels i Sønderjylland. Ud på det sene efterår strandede tre storke fra det skånske storkeprojekt i Danmark. Det var i Veksø vest for København, Agersø i Storebælt og Smedager ved Tinglev i Sønderjylland. Alle tre steder blev der sat reder op, som storkene herefter benyttede som overnatningssteder året ud. Storkegruppen har opgjort antallet af storke der har besøgt Danmark i 2011 til ca. 500 individer. Til sammenligning skønnedes kun ca. 120 storke at have besøgt Danmark i 2010. Så ingen tvivl om at 2011 bød på usædvanligt mange storke i den danske natur. Og det også når man fraregner de skånske projektstorke. En skam de møder en så gold kulturrørken.

Gundsølille* på Sjælland var det eneste sted med flyvefærdige storkunger. Parret påbegyndte æglægningen ca. 1/4 i storkereden på den høje gartneriskorsten. Parret udrugede 3 unger, som kunne ringmærkes d. 1/6. De tre unger var flyvefærdige d. 9/7. Den 27/7 omkom den yngste af ungerne (1A99) ved kontakt med højspændingsledninger i Stenløse. De to tilbageblevne unger blev frem til d. 22/8 hængende i området sammen med forældre-fuglene. Denne dag trak de bort. Formentlig ved at tilslutte sig den store flok skånske storke som denne dag trak gennem området. Før d. 20/9 var Gundsølille ungstorken 1A97 så uheldig at blive dødeligt kvæstet ved at flyve imod elledninger ved Spjellerupvej 100 ved Næstved. Den 10/9 blev Gundsølille ungfuglen 1A98 aflæst ved Store Merløse på Midtsjælland. Den var i selskab med en skånsk stork. Næste dag var begge storke trukket syd på.

Storken 1A98 blev efterfølgende aflæst på en losseplads i Valdemingomez ved Madrid d. 12/1 2012. Den 19/2 2012 var den ved Castelló d'Empuries ved Girona nordøst for Barcelona. Spanien er tydeligvis overvintringssted for storken 1A98.

*Begge storke stammer fra det skånske storkeprojekt.

Skærbæk i Sønderjylland var stedet hvor et nyt vildt storkepar bosatte sig i en pælerede i Hjemsted Oldtidspark. Storkeparret, der ikke var ringmærket, dukkede op 24/4 hørende til en flok storke på 16. De skilte sig ud fra flokken og bosatte sig på reden. Omkring 9/5 blev første æg lagt, og 11/6 kunne jeg konstatere at den første unge var klækket. Den 13/6 var der mindst 2 unger. Faktisk blev der udruget 3 unger. Den 26/6 lå den første unge død under reden. Den 2/7 var det tydeligt at der igen var problemer i reden. Ingen unger blev set trods intensiv overvågning af reden. Så forsvandt den ene gamle stork, og 6/7 forsvandt den tilbageblevne stork, da den også indså at ungerne var døde. Skærbæk husede sidst storke i 1982, og området er i dag ganske enkelt ikke egnet til at dække en storkefamilies fødebehov. Trist at genkomsten af et vildt storkepar endte så sørgeligt. De kommer næppe igen i 2012.

Ud over de nævnte storke er mindst 3-4 ynglestorke med danske ringe aflæst i Sydslesvig og Ditmarsken denne sommer. En stork fra Gundsølille reden fra 2009 blev i år set på både Sjælland og i Skåne. Tallet kan evt. vokse fordi der endnu mangler indrapportering af gemeldte storke.

Analysen af små 500 stk. storkedyllp indsamlet i Danmark fra 1976-2003 er nu publiceret. Man kan downloade rapporten ved at gå ind på Naturhistorisk Museums hjemmeside og klikke sig ind på medarbejderne. Under Søren Tolsgaard finder man rapporten.

Se: <http://www.naturhistoriskmuseum.dk/info/personale/personale.htm>

2011 synes at have været et godt år for Europas storke. I f.x. Slesvig-Holsten steg antallet af vilde storkepar fra 207 par i 2010 til 232 par (stigning på 12 %). Hertil skal lægges ca. 45 frit flyvende storkepar, der har en baggrund, der kan minde om Hvedstrup-Gundsølille storkeparret, så det totale antal par bliver ca. 277 par. Forekomst af rigtig mange mus, og et sommervejr, der artede sig nogenlunde for de sarte storkunge i deres første uger, medførte at 434 unger fløj fra rederne med de 232 vilde storkepar. Det er et rimeligt resultat. Men i 2010 klarede 207 par at få 440 unger på vingerne (Kilde: NABU AG Storchenschutz).

(Hans Skov)

Regional fordeling af Hvid Stork 2011

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
2011	55	36	15	65	41	76	35	13	166	110	139	3	754

*Det reelle antal individer er langt lavere end de i skemaet nævnte 754 observerede storke. De store flokke af storke, der trak ud fra Skåne blev f.eks. set både i Københavns området, Nordsjælland og Storstrøms Regionerne. Og i andre områder af landet er de samme storke også set i flere regioner. Når der korrigeres for gengangere så er det et forsigtigt skøn, at ca. 500 forskellige storke besøgte Danmark i 2011. I 2010 var tallet kun ca. 120 storke.

Sortsvane *Cygnus atratus*

Der foreligger i alt 73 dataposter, men renset for oplagte gengangere udgjorde årstotalen blot 16 fugle. Det var lidt flere end de blot 9 i 2010, men markant færre end i perioden 2000-09, hvor der årligt blev set omkring 40. Alle observationer lå inden for perioden 13/3-19/12 og fordelingen på de to halvår var nogenlunde lige.

Regional fordeling af Sortsvane 2011

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
2011	7	3	0	0	1	0	1	1	1	1	1	0	16

Hovedparten af forekomsterne drejede sig om enlige fugle. Undtaget herfra var 14-19/6 2 Vejlerne (NJ), 12-16/7 2 Harboøre Tange (VJ), 20/7-5/11 2 Agger Tange (NJ) og endelig 27/9 2 Ulvedybet (NJ). Forekomsterne ved Harboøre Tange og Agger Tange drejede sig sikkert om de samme fugle.

(Thorkil Brandt)

Pibesvane *Cygnus columbianus*

Årssummen af rastende fugle udgjorde 6632, hvor 1. halvår tegnede sig for 2063, mens 2. halvår tegnede sig for 4569. Der er efter bedste evne renset for dobbeltregistreringer indenfor de enkelte lokalområder. En tilsvarende sortering er ikke mulig for landet som helhed. Men da der er betydelige regionale forskelle i forekomstmønstrene, må den samlede årssum antages at indeholde et ukendt antal gengangere.

De gennemsnitlige nøgletal for perioden 2007-10 er som følger, 1. halvår 2726, 2. halvår 2412, årssum 5138. Året 2011 adskiller sig fra gennemsnittet ved at have en forholdsvis ringe sum i det kolde og snerige 1. halvår, en usædvanlig stor sum i det milde 2. halvår og som følge heraf en sum for hele året, der ligger væsentligt over middel.

I 1. halvår udgjorde ungfugle 8,8 % af 1242 aldersbestemte fugle, mens de i 2. halvår udgjorde 9,6 % af 4233 aldersbestemte fugle.

Årssummen af trækkende Pibesvaner var 1729, idet 1. halvår tegnede sig for 593, mens 2. halvår tegnede sig for 1136. Som vanligt var billedet i Vestdanmark domineret af rastende fugle, mens det i Østdanmark i begge halvår var domineret af trækkende forekomster.

De største rasttal i 1. halvår var: 6/1 468 Pøl Mose (SVJ), 22/3 298 Vogn Enge (NJ) og 14/3 220 Kongens

Pibesvane (øverst) og Sangsvane, Nordsjælland, 25. marts 2011. Foto: Helge Sørensen

Mose (SJ). De største rasttal i 2. halvår var: 17/11 564 Agger Tange (NJ), 18/12 770 Store Emmerske (SJ) og 31/12 790 Kvie Sø (SVJ).

(Thorkil Brandt)

Regional fordeling af Pibesvane 2011 opdelt på hhv. rastende og trækkende fugle

Rast	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
1. halvår	550	275	470	21	49	450	60	70	16	35	65	2	2063
2. halvår	1500	400	1000	41	32	1200	67	42	60	91	105	31	4569
Træk													
1. halvår	169	0	20	0	71	21	2	6	50	28	215	11	593
2. halvår	62	98	250	56	62	41	27	70	188	67	168	47	1136

Tajgasædgås *Anser fabalis fabalis*

Årets sum var på 14.172, hvor 1. halvår tegnede sig for 12.253, mens 2. halvår tegnede sig for 1919. Inden for de enkelte lokalområder er der efter bedste evne renset

for gengangere. Den meget skæve fordeling på de to halvår forklares med det milde vejr i 2. halvår. Store tal i 1. halvår var: 9/1 2710 Møn (ST), 11/1 3905

Sydfalster (ST), 17/1 820 Rosvang og Egebaksande i Thy (NJ), 20/1 840 Holtug på Stevns (KBH) og 22/1 1500 Tissø (VSJ). Den rastende bestand i Lille Vildmose (NJ) og Tjeleområdet (NJ) nåede op på 1400 og det kunne følges, hvordan fuglene 3 gange i halvårets løb flyttede mellem disse nært forbundne nordjyske rastområder,

som ligger med en indbyrdes afstand på ca. 60 km. Det milde vejr i 2. halvår satte sit præg på rasttallenes størrelse; de største forekomster blev således 15/10 420 Rosvang (NJ), 4/12 275 Vestlolland (ST) og 19/12 700 Lille Vildmose (NJ).

(Thorkil Brandt)

Regional fordeling af Tajgasædgås 2011

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
1. halvår	2820	6	15	59	58	1	265	1500	900	9	6615	5	12253
2. halvår	1120	6	17	2	1	2	11	25	38	6	650	41	1919

Tundrasædgås *Anser fabalis rossicus*

Hvor årene 2005-09 bød på rekordagtige årstotaler på mellem 11.636 og 18.384, har tallene for de to seneste år været noget lavere. Årstotalen i 2010 var således 7111, mens den i 2011 var 8729, fordelt med 3422 i 1. halvår og 5297 i 2. halvår. Det var som sædvanlig Vestlolland (ST), der tegnede sig for de største forekomster. Der er dog indberetninger af enkelte fugle eller småflokke fra alle lokalområder. Både i 1. og 2. halvår var de største forekomster på Vestlolland koncentreret i ret korte perioder. Største tal i 1. halvår var 16/1 2050 og der var ingen indrapporteringer af 3-cifrede antal efter ultimo januar. Største tal fra Vestlolland i 2. halvår var 16/11 3900 og maksimum for december blev 24-25/12 med blot 1000. I rekordårene 2005-09 blev de største tal ellers generelt registreret i ugerne lige omkring årsskiftet. Et par opsummerede træktal: 16/10-13/11 i alt 115 Sydlangeland (F) og 28/10-28/12 i alt 790 Gedser Odde (ST).

(Thorkil Brandt)

Tundrasædgås, Uterslev Mose, 25. april 2011. Foto: Peter Dam

Regional fordeling af Tundrasædgås 2011

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
1. halvår	8	20	19	0	0	9	20	300	35	1	3000	20	3432
2. halvår	23	11	23	1	6	79	135	4	10	0	4950	55	5297

Grønlandsk Blisgås *Anser albifrons flavirostris*

Der var et fund af denne race, 4/12 1 R Vest Stadil fjord (VJ). I 2010 var der fund af 3 skudte fugle.

Årsgennemsnittet de sidste 10 år er på 4 fugle, så årets ene fugl er i den absolut lave ende.

(Rene Christensen)

Dværggås *Anser erythropus*

Med 15 fugle var forekomsten meget fåtallig sammenlignet med 2010, som dog med sine 67 fugle var et usædvanligt godt år. Årsgennemsnittet for 2000 – 2009 var 16 fugle, så 2011 må vel betegnes som et gennemsnitligt år. Alle fund nævnes. I 2010 sås op til 64 rastende fugle på Vestamager/ Klydesøen (KBH) i 2011 kunne samme lokalitet kun

fremvise 4 fugle mellem 3/4 og 30/4. En anden lokalitet med langtidsstationære fugle var Broksø Enge (ST) med 2 24/4 – 10/5. Et andet forårsfund var 10/5 6 ØNØ Gilbjerg Hoved (NSJ). Efterårets eneste fund var 4/10 3 OF Nyord Enge (ST). Der var ingen fund fra det vestlige Danmark.

(Rene Christensen)

Indisk Gås *Anser indicus*

Med 65 fugle var forekomsten i 2011 den næststørste nogensinde, og på niveau med 2009. 2003 har fortsat den suverænt største årstotal nogensinde med 83 fugle. Der var ingen observationer fra B og SØJ og der var ingen ynglefund. Som de foregående år var langt de fleste fund fra Jylland.

Langt de fleste fund drejer sig om 1-3 fugle. Der var en rekordstor forekomst 27/6 18 Hovsør Røn (NJ), herudover var der to forekomster på 4 fugle: 13/6 4 Sneum Engsø (SVJ) og 12/10 4 V Børstrup Hage (NSJ).

(Rene Christensen)

Indisk Gås, Værnengene, 1. april 2011. Foto: Tonny Ravn Kristiansen

Regional fordeling af Indisk Gås 2011

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
2011	31	6	7	2	0	6	3	4	1	4	1	0	65

Snegås *Chen caerulescens*

Der sås i 2011 mindst 24 fugle og dermed var det et normalt år, da årsgennemsnittet i de sidste 10 år er på 24 fugle. De fleste fugle blev set i Jylland med i alt 15 fugle. Flest var der med 6 fugle i både NJ og VJ. Der var ingen observationer af mere end to fugle.

På Tåsinge (F) var der 2 langtidsstationære fugle fra 19/1 til 5/3. Også området ved Vest Stadil Fjord havde besøg af to langtidsstationære fugle, hhv. en blå og en hvid faset fugl. Fuglene sås over en meget lang periode på flere lokaliteter i området 20/4-24/9.

(Rene Christensen)

Regional fordeling af Snegås 2011

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
2011	6	6	0	2	0	1	6	0	0	2	1	0	24

Lysbuget Knortegås *Branta bernicla hrota*

Tendensen fra de foregående år, hvor arten har benyttet stadigt flere rastelokaliteter, fortsatte i 2011. Det ser også

ud til, ud fra det foreliggende materiale, at fuglene især i Limfjordsområdet flyttede en del rundt mellem flere

Lysbuget Knortegås, Barmer Enge, 8. februar 2011. Foto: Albert Steen-Hansen

nærliggende lokaliteter, så kun koordinerede og samtidige optællinger på de vigtigste rastelokaliteter vil give et korrekt billede af bestandens størrelse og udvikling. I årets første måneder frem til starten af marts var den Lysbugede Knortegås spredt på omkring 95 lokaliteter fra Nordvestjylland, gennem Limfjorden og videre ned til Djursland og Fyns nordkyst. Kun få lokaliteter havde i denne periode regelmæssig forekomst af større tal: Plet Enge (VJ) maksimalt 16/1 885 (4 optællinger i perioden 11/1-27/2) og Ebeltoft færgehavn (ØJ) maksimalt 30/1 303 (13 optællinger 15/1-5/3). På ingen andre lokaliteter var der regelmæssig forekomst, men der var dog enkelte større tal (>500): 2/2 500 Harboøre Tange (VJ), 8/2 603 Harboøre Tange og 11/2 500 Lindholm (NJ) Fra omkring 10/1 begyndte der at ankomme flere gæs fra vinterkvarteret. Billedet var stadig det samme med stor spredning i de rastende fugle, og der var kun få rigtigt store observationer (>1000): 12/3 1700 Kringsholmen (NJ), 22/3 1600 Staun, Barmer og Valsted Enge (NJ), 23/4 2000 Nibe Bredning (NJ) samt 21/5 2500 og 22/5 2000 fra

Agerø (NJ). Herefter forsvandt gæssene meget hurtigt nordover indenfor 4-5 dage, bl.a. illustreret med et par træktal fra Guderup Kær (NJ): 26/5 933 N og 30/5 475 N. Gennem juni og juli sås 1-2 individer på i alt 13 lokaliteter, og i området omkring Nordmandshage (NJ) holdt en mindre flok til sammen med Mørkbugede Knortegås: 9/7 8, 14/7 11 samt 12/8 2 og samme dag 4 på nærliggende Korsholm (NJ). Desuden 11/7 6 Lindø (F). Efterårstrækket startede 31/8 med 3 rastende og 6 indtrækkende ved Grenen (NJ). Tiltrækket tog for alvor fart fra midt i september og fra denne periode var også de største træktal: 11/9 109 S Nordmandshage (NJ) og 14/9 102 NØ Hirtshals Fyr (NJ) samt 227 SØ Grenen (NJ). Efterårets rastende fugle var igen spredt på mange lokaliteter, nu også med Mariager Fjord inde i billedet. Største forekomster (>1000): 22/9 3200 Kytterne (NJ), 17/10 2645 Østerkær Enge (NJ), 7/12 2100 Staun, Barmer og Valsted Enge samt 11/12 1200 og 30/12 1900 Mariager Yderfjord (ØJ).

(Kim Biledgaard)

Regional fordeling af Lysbuget Knortegås 2011

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
1. halvår	32043	11776	1357	3945	126	505	1098	27	2	1	0	0	50880
2. halvår	26204	1418	676	7400	0	20	71	22	5	15	11	0	35842

Mørkbuget Knortegås *Branta bernicla bernicla*

I årets første måneder opholdt kun få Mørkbugede Knortegæs sig i Danmark, og talrigt næsten udelukkende i Vadehavet og ved Nordfyn. De største tal (>150) var 5/1 185 Høstrupskov (SJ), 17/1 243 Nærå Strand/Agernæs Flak (F), 26/1 155 Jersore (F), 11/2 375 Keldsand og Trinden (SVJ), 17/2 800 og 19/2 750 Rømdæmningen (SJ) og adskillige andre dage i perioden med over 200 samt 18/2 400 Koldby Kyst (SJ). Fra starten af marts begyndte knortegæssene at dukke op i større antal i især Vadehavet og i mindre antal også i resten af landet. Den første observation af over tusind fugle var 26/3 1238 Juvre Forland (SJ). Raste-forekomster >1000 i foråret: 2/4 1000 Ballum Forland (SJ), 19/4 10.000 Mandø (SVJ), 7/5 1325 Mandø sydlig forland, 9/5 i alt 8529 på 10 lokaliteter syd for Fyn med flest 2920 Storeholm (F) samt 14/5 2000 Mandø, 18/5 2140 Rømdæmningen, 21/5 1000 Skallingen (SVJ), 21/5 1000 Langli (SVJ), 22/5 1000 Mandø og 27/5 1500 Ballum Forland.

I perioden 13/5-3/6 sås 83.858 trækkende Mørkbugede Knortegæs (forsøgt rensat for oplagte gengangere). De største dage (>2000) var 20/5 3200 Ø Faxe Ladeplads (ST), 20/5 3125 Vibæk (SJ), 20/5 2700 NØ Kongshoved (ST), 21/5 4850 Feddet (ST), 21/5 2750 SØ Avnø/Svinø Vig (SJ), 21/5 2100 NØ Kegnæs Drej (SJ), 23/5 12.000 ØNØ Feddet (ST) og 23/5 12.980 T Roneklint (ST).

Regional fordeling af Mørkbuget Knortegås 2011

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
1. halvår	6560	2843	47628	2530	456	51216	24020	3541	2413	83	64565	0	205855
2. halvår	10003	104	14811	1760	1057	23931	51055	2227	32067	1064	26167	1774	166020

Antal fordelt på områder: NJ 106, SVJ 523, SJ 14.696, F 9687, VSJ 3329, NSJ 50 og ST 53.176.

Småflokkene på op til 15 fugle blev stadigt set spredt i landet indtil 15/6. Herefter var der frem til efterårsankomsten kun forekomster af 1-3 fugle, bortset fra 6/7 6 N Aså Enge (NJ) og 30/7 12 Rønholm (NJ).

Efterårstrækket indledtes med 31/8 11 S Græm Strand (VJ) og kulminerede ultimo september-primo oktober. I perioden 12/9-16/10 registreredes 105.453 trækkende knortegæs, heraf de 85.073 til og med 5/10. Fordelingen på områder i førstnævnte periode var således: NJ 55, VJ 5, ØJ 25, SØJ 361, SVJ 850, SJ 4556, F 47.341, VSJ 1703, NSJ 285, KBH 28.188, ST 20.655 og B 1429. De største tal (>2000) var 12/9 2250 SV Feddet, 25/9 3100 SV Fællesskov (KBH), 26/9 3250 V og 27/9 10.200 V Dovns Klint (F), 2/10 2800 VSV Feddet, 15/10 2560 V Kragesand (SJ) og 15/10 3055 T Dovns Klint.

De største rastetal fra efteråret var hovedsageligt fra Vadehavsområdet: 28/9 800 Rømdæmningen, 28/9 900 Fruens Holm (NJ), 1/10 4000 Stormengene (SJ), 5/10 3650 og 9/10 1300 Helm Odde Marsk (SJ), 22/10 800 Vr. Åbølling Forland (SJ), 2/11 1000 Juvre (SJ) og 7/11 5300 Østerkær Enge (NJ). Efter midten af november forsvandt gæssene meget hurtigt fra de fleste lokaliteter, således i december kun en lokalitet med over 200 fugle: 30/12 305 (og dagen før 296) Flasken, Endelave (SØJ).

(Kim Biledgaard)

Sortbuget Knortegås *Branta bernicla nigricans*

Forekomsten af denne race var karakteriseret ved ganske mange observationer, som i realiteten nok dækkede over ganske få langtidsstationære individer på Samsø og i Vadehavsregionen. Dertil kom nogle få observationer udenfor disse to områder.

Samsø (ØJ): I perioden 16/1-8/5 og igen fra 24/10-29/12 blev en og sandsynligvis samme fugl set på 5 forskellige lokaliteter. Vadehavsområdet (SJ): Et individ

blev set 17/3-27/5 og måske samme individ igen 26/9-7/11.

Desuden følgende iagttagelser udenfor disse to områder: Fra foråret 5/5 1 Agger Tange (NJ) og fra efteråret 16/10 1 Bovet Bugt (NJ) som for øvrigt var første fund for Læsø.

Sammenfattende formodentligt 4-5 forskellige fugle.

(Kim Biledgaard)

Rødhalset Gås *Branta ruficollis*

Med mindst 13 fugle var 2011 det tredje bedste år nogensinde. Der sås 6 fugle i første halvår og 7 fugle i andet halvår. Alle fund nævnes.

Første halvårs fugle var: 9/2 – 27/3 1 Vejlerne (NJ), 6/3 1 Gl. Hviding Enge (SVJ), 14-28/3 1 Vest Stadil Fjord/Pallisbjerg Enge (VJ), 27/3 1 Saltholm (KBH) og 4-7/5 2 Tøndermarsken (SJ).

Efteråret indledtes med 2/10 1 SV Gjorslev (KBH).

Samme fugl sås måske 12/10 ved Nyord (ST) og 15/10 ved Hyllekrog (ST) for at ende med at være langtids-

stationær på Sydfalster og Sydøstlolland. Her sås en adult fugl 27/10 – 29/12. Gåsen blev altid set i selskab med de mange Bramgæs der rastede i området. 12/10 sås en fugl ved Inder Bjerrum (SVJ). I SJ sås 16/10 1 SV Kragesand, mens Ballum Forland havde besøg af 2 adulte 16-20/10. Også Fyn havde besøg af denne halvsjældne fugl med 8/11 1 Ølundgårds Inddæmning og 23-26/11 1 Siø.

(Rene Christensen)

Nilgås *Alopochen aegyptiacus*

Der var 603 observationer af 1.726 fugle. En grov sortering af de indtastede observationer giver mindst 469 fugle, hvilket var på niveau med sidste års rekord på 470 fugle. Langt hovedparten af disse fugle blev set i Jylland og her var specielt Sønderjylland plaget af mange fugle. Kun Bornholm og Nordsjælland slap for besøg af arten.

Der var observationer af i alt 18 – 22 par. Fordeling

pr. region af yngleparrene var: (SJ) 12-15, (F) 1, (ØJ) 2, (SØJ) 1-2, (SVJ) 2. Kun to lokaliteter havde mere end et par; Mjøs (SJ) med 4 par og Slivso (SJ) 1-3 par.

Der var 5 observationer af flokke på 15 fugle eller mere: 6/3 15 Gl. Hviding Engsø (SVJ), 7/7 17 Andholm (SJ), 15/8 15 Ejsbøl Sø (SJ), 8/9 21 Rødekro Vestermark Grusgrav (SJ) og 1/10 15 Slivso.

(Rene Christensen)

Regional fordeling af Nilgås 2011

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
2011	63	26	60	26	37	209	22	4	17	0	5	0	469

Rustand *Tardorna ferruginea*

Årets total blev på 17-19 fugle – og dermed igen en forekomst under årsgennemsnittet fra de seneste 10 år, men dog marginalt flere end sidste års antal på 14 fugle. Alle fund nævnes.

Årets første fund var 26/3 1 R/Ø Uldum Kær (SØJ), 17/4 1 R/SØ Vitsø (F) og 3/5 1 R Ødis Sø (SØJ).

Herefter 5-10/6 1-2 Agger Tange (NJ), 10/6 1 R Holløse Bredning (NSJ) samt 1 R Saltbækvig (VSJ). 11/6 1 SØ Raghhammer (B) – hvilket var den første observation fra Bornholm siden 2003. Årets forekomst adskilte sig ved, at kun 1-2 fugle var fra Vadehavsområdet, nemlig 24/7 og 13/10 1 R Saltvandssøen (SJ). Den lille flok, der har huseret i Vadehavs-regionen de senere år, regnes nu som værende hybrid med Gravand (*Tadorna tadorna*). Herudover følgende: 2/7 2 R Halseby Sø (VSJ), 15/8

1 R Hovvig (VSJ) (mulig genganger), 29/8-16/9 2 R Nordmandshage/Korsholm (NJ), efterfulgt af 4/9-30/10 1 R Arreskov Sø (F), 6/9 2 R Ølsemagle Revle samt 10/11 1 R Amager Strandpark (KBH). Årets sidste fugl blev set 19/12 1 R Årslev Engsø (ØJ).

Der forelå, som nævnt, også observationer af hybrid med Gravand (*Tadorna tadorna*), og årets første af disse var 2-5/2 1 R Keldsand (SVJ) og 6/2 1 R Filsø (SVJ). I Vejlerne (NJ) observeredes 1 R i perioden 15/3-29/5. 26/3 1 R Brokholm Sø (NJ), og årets største observation blev 4/8 6 S Blåvands Huk (SVJ). Herudover 5/10 1 R Agger Tange (NJ) og årets sidste blev 29/10 1 R Store Sjørup Strand (ØJ).

(Peter Staarup Christensen)

Mandarinand *Aix galariculata*

Der blev indrapporteret 20 fugle, hvilket nogenlunde modsvarede sidste års antal (17), men generelt ses en

faldende tendens i antallet af observationer. Største observation kom som vanligt fra Fyn: 21/3 3 R Fruens

Pibeand, Stensøen Albertslund, 22. marts 2011. Foto: Per Schans Christensen

Spidsand, Utterslev Mose, 13. marts 2011. Foto: Peter Dam

Bøge (F). Flertallet af observationer blev gjort i Nordjylland med hele 8 fugle. Heller ikke i år var der indberetning om ynglefund.

De mandarinænder, der ses i Danmark og Europa er alle undslupne fangenskabsfugle eller efterkommere heraf. Arten er naturligt hjemmehørende i Asien.
(Peter Staarup Christensen)

Regional fordeling af Mandarinand 2011

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
2011	8	1	0	0	0	2	3	1	3	0	1	1	20

Pibeand *Anas penelope*

Efter fund af et ynglepar i 2010 blev 2011 atter et år uden indberetning af sikre ynglefund. Arten træffes almindeligt oversomrende over hele landet.
(Peter Staarup Christensen)

Knarand *Anas strepera* (yngleforekomst)

Der blev i alt indberettet 87-130 ynglepar fordelt på 50 lokaliteter, hvilket var et lille fald i antal af indberettede ynglepar. Flest ynglelokaliteter blev atter fundet i Storstrøms-regionen med 16-28 par samt Nordsjælland med 15-20 ynglepar. Der blev fortsat set mange fugle i yngletiden spredt over hele landet men uden angivelse af yngleadfærd. Årets største antal af rastende fugle kom igen fra det fynske 7/10 404 R Tryggelev/Salme Nor (F) efterfulgt af 3/10 400 R Fladet Vildtreservat v. Tårs (ST).

(Peter Staarup Christensen)

Knarand, Skjern Enge, 13. oktober 2011. Foto: Carsten Gørges Laursen

Regional fordeling af Knarand - ynglepar 2011

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
2011	13-18	5-7	0	9-11	0	6-10	9-18	9	3-7	15-20	16-28	2	87-137

Amerikansk Krikand *Anas carolinensis*

Efter et magert år i 2010 landede årets antal indberettede fugle på mere normale 8 eksemplarer, hvoraf de 4 blev fundet indenfor en uge primo april. Alle fund var af hanner, da hunner er meget svære at racebestemme i felten. Alle observationerne nævnes her: 2/4-15/5 1 R Ballum Forland (SJ), 3/4 1 R Sneum Sluse (SVJ), 5-6/4

1 Lille Vildmose, 7-13/4 1 Værnengene (VJ), 17-19/4 1 Agger Tange (NJ), 19/4 1 Glombak/Bygholm Vejle (NJ), 6/5 1 Nordsøen (SVJ). Eneste fund fra 2. halvår og dermed årets sidste blev 11/12 1 Margrethe Kog (SJ).
(Peter Staarup Christensen)

Spidsand *Anas acuta* (yngleforekomst)

Bestanden af ynglende spidsænder blev i år 2000 anslået til at ligge mellem 50-100 par (www.dof.dk). Derfor kunne årets indberetning af sølle 3-7 ynglepar fra kun 5 lokaliteter ikke siges at være imponerende. Arten blev sommeren igennem i yngleperioden medio maj – medio juli set på en del velegnede lokaliteter spredt over hele landet, ofte parvis, men uden nærmere angivelse af yngleadfærd. Største forekomst i yngletiden var 3/6 10 R Klydesøen, Amager (KBH).

De største træktal var som altid fra efteråret, flest 13/8-21/10 1178 T Dovns Klint (F) efterfulgt af 21/8-9/11 i alt 812 T Blåvands Huk (SVJ). Største forekomster af rastende fugle kom alle fra Vadehavs-regionen. Den største observation i 1. halvår blev 16/2 2000 R Vidåen v. Højer Sluse (SJ). 2. halvårs største antal og samtidig årets største blev 21/10 2850 R Darum Forland (SVJ).

(Peter Staarup Christensen)

Atlingand *Anas querquedula* (yngleforekomst)

Igen et år med noget mangelfulde data, som formodentligt slet ikke var dækkende for det rette billede af artens ynglebestand. Årets indberettede antal endte på 21-30 ynglepar fra 21 lokaliteter, hvoraf der kun i 4 tilfælde var angivet ungeførende hunner samt 1K-fugle. Herudover blev arten i lighed med andre år set på

mange egnede ynglelokaliteter i yngleperioden uden nærmere angivelse af yngleadfærd.

Årets første var 18/3 1 han Harboøre Tange (VJ) og 19/3 2 (par) Galtkær (SØJ), mens årets sidste blev et sent fund 9/10 Egå Engsø (ØJ). Årets største enkeltforekomst blev 15/8 16 R Tissø (VSJ).

(Peter Staarup Christensen)

Rødhovedet And *Netta rufina*

Fraregnet observationer fra Maribosøerne (ST) samt enkelte fra andre lokaliteter på Lolland og Falster endte årets forekomst på 12-16 fugle.

Der blev gjort flere fund i Jylland, hvor arten ikke blev set i 2010 – til gengæld var der helt usædvanligt ingen fund fra Fyn!

Årets første observation og forårets eneste udenfor kerneområdet var 24/2 1 han R Fynshav Havn (SJ) og formentlig samme eksemplar blev set 20-21/3 Nordborg Sø (SJ). Efteråret blev skudt i gang med 29/7 1 han R odr. Ølsemagle Revle (KBH) og 3-7/8 2 han odr. R samme lokalitet. Fra 21/8 og året ud opholdt sig 1 han R Klydesøreservatet (KBH), sandsynligvis samme fugl 30/10 der havde afstikker til Aflandshage (KBH). Efterårets næste var 9/10 1 hun Ejlemade Sø (ST) samt 18-19/10 2 (par) R Gundsømagle Sø (KBH). Fra 30/10

og året ud 1 hun R Damhussøen (KBH). Næste blev set i Vejlerne med 9/11 3 R (2 han + 1 hun) Østerild Fjord (NJ), 10/11 2 R (par) samme sted. Muligvis samme fugle blev set 12-28/11 Egå Engsø (ØJ) afsluttet her med 30/11 1 han R. Fra Vejlerne kom yderligere 18/11 1 hun R Bygholm Vejle (NJ).

Årets første observation fra kernelokaliteten Maribosøerne (ST) var 15/3 2 han R Røgbølle Sø. Sidste fund her udgjordes af 29/12 1 han R Hejrede Sø. Årets største observation blev gjort 22/10 27 R (12 R Hejrede Sø + 15 R Maribo Sønder sø). Af andre observationer gjort i nærområdet i løbet af året var 26/4 1 han R Havlykke (ST) og sandsynligvis samme blev set 2/5 Elkenøre Mose (ST) samt 4/6 1 han R Lidsø (ST).

Yngleforekomst behandles under (DATSY).

(Peter Staarup Christensen)

Lille Skallesluger han, Maribosøerne, 6. marts 2011. Foto: Helge Sørensen

Kongeederfugl *Somateria spectabilis*

Årets forekomst på 6 fugle lå helt på linie med forekomsten de seneste år. Observationerne fordeler sig med 2 forår og 4 efterår. Alle årets observationer udgjordes af hanner!

Første fund blev 20/3 1 3K+ NØ Gedser Odde (ST) og næste blev set 2/4 1 ad. R Lejso (VSJ). Efterårets første

fugl 9/10 1 2K SV blev ligeledes set Gedser Odde. Herefter 17/10 1 ad. i overgangsdragt R Totten, Anholt (ØJ), 3/11 1 ad. R Røsnæs (VSJ) og sidste blev 21/12 1 2K N Lakolk Strand, Fanø (SJ), første fund fra denne region siden 1997.

(Peter Staarup Christensen)

Lille Skallesluger *Mergus albellus*

Årets forekomst bar præg af modsætningen mellem en hård vinter først på året efterfulgt af en mild start på vinteren sidst på året. Ved summering af lokalitetsmax. fra 1. og 2. halvår lagde årstotalen med 10.202 fugle sig dog alligevel meget tæt på de rekordagtige forekomster fra de forrige 2 år, da der i første halvdel af året endnu var store koncentrationer af flokke i farvandene omkring Øerne.

Største optælling fra 1. halvår og samtidig årets største blev 23/1 910 R Saltholm (KBH) og alene denne dag blev der optalt hele 1376 R i samme region med bl.a. 295 R Kalveboderne (KBH). Næststørste blev 16/1 790 R Knudedyb (F) samt 3/3 625 R Guldborgsund (ST).

Da vintergæsterne som regel forlader landet marts/april var der et par sene forårsfugle 23/5 1 hun N Stensnæs (NJ), 26/5 2 R Virksund (NJ) samt 30/5-3/6 1 han R Søholt (ST). Herudover var der usædvanligt mange sommerfund med 7-8 fugle spredt over hele landet.

Tiltræk sker normalt i løbet af oktober, men igen i år blev der fundet tidlige fugle udover de ovennævnte sommerfund. Således 11/8 1 hunfarvet Lille Vildmose (NJ) samt 28/8 1 hunfarvet Maribo Sønder sø (ST), som dog godt kunne være oversomrende, da 1-2 hunfarvede blev set her flere gange i løbet af sommeren. Derfor ligner 11/10 1 R Gundsømagle Sø (KBH) efterårets første "rigtige" fugl. Forekomsten i 2. halvår kunne, som nævnt, slet ikke leve op til antal fra 1. halvår. Største forekomst blev 30/12 71 R Hejrede Sø (ST).

(Peter Staarup Christensen)

Lille Skallesluger hun, Køge Havn, 2. januar 2011. Foto: Peter Dam

Regional fordeling af Lille Skallesluger 2011

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
1. halvår	670	217	47	152	302	278	1219	242	1908	329	3545	26	8935
2. halvår	381	61	3	66	28	30	76	25	129	95	370	3	1267

Amerikansk Skarveand *Oxyura jamaicensis*

Der blev ikke gjort observationer af denne uønskede art i 2011 – dermed må det siges at have været et godt

år. Ikke siden 2002 har der optrådt et år uden fund.

(Peter Staarup Christensen)

Rovfugletrækket 2011

Redigeret af Peter Lange

Høpesevåge ad. han, Nordstrand Skagen, 9. maj 2011. Foto: Knud Pedersen

I det følgende præsenteres i tabelform en oversigt over rovfugletrækket på en række udvalgte lokaliteter. Opgørelsesmetoden for de enkelte arter er dagstotaler (renset for gengangere) pr. lokalitet, og årssum er lig sum af dagstotaler. Ved sammenligning mellem de enkelte lokaliteter, skal der tages højde for, at tal for Skagen og NØ-Djursland opsamlers et stort antal trækforsøgende fugle, men hvor det er stort set umuligt at vurdere antallet af gengangere fra dag til dag. For alle øvrige lokaliteter er dagstotal stort set lig træk, og de få trækforsøgende (gengangere) som optræder vil ikke forstyrre det samlede billede. Vi har i år medtaget data fra Halsnæs og Hyllekrog. Desværre har vi ikke modtaget data fra Als.

Der skal knyttes følgende bemærkninger til de enkelte lokaliteter:

Skagen (NJ): Tallene er sammenstillet af Knud Pedersen/Skagen Fuglestation. Som sædvanlig har der været daglige optællinger i Skagen i hele foråret.

Blåvands Huk (SVJ): Tallene er sammenstillet af Bent Jacobsen/Blåvand Fuglestation. Som sædvanlig har der været daglige optællinger hele efteråret.

Nordøst-Djursland (ØJ): Betegnelsen omfatter data fra Djurslands østkyst med Ålsrode i syd over Grenå, og

Fornæs til Gjerrild Nordstrand og lokaliteter herimellem. Tallene er sammenstillet af lokalrapportgruppen Østjylland og Peter Lange. Der er kun i begrænset omfang taget højde for gengangere lokaliteterne imellem. Dækningen var med iagttagelser fra i alt 51 dage pr. mar. – pri. juni på niveau med 2010.

Keldsnor/Sydlangeland (F): Tallene er samlet af Jacob Sterup/Keldsnor Fuglestation. Dækningen var af samme omfang som de foregående år. Det var sæsonrekord for Steppenhøg samt sandsynligvis også for Spurvehøg og Tårnfalk.

Rørvig (VSJ): Rovfugletrækket er hentet fra Rørvig Fuglestations årsrapport på <http://rfst.dk/>. Tal er her sammenstillet af Jørgen Hulbæk Christiansen.

Gilbjerg (NSJ): Tallene er sammenstillet af Morten Rasmussen. Tallene er fra Gilbjerg Hoved.

Halsnæs (NSJ): Lokaliteten er med i denne oversigt for første gang. Tallene er samlet af Michael Trasborg. Aktivitetsniveauet i 2011 har været ret godt, men kunne dog godt have været bedre, Jan Haaning Nielsen, Søren Haaning Nielsen og Michael Trasborg har stået for de fleste af observationerne af rovfuglene, med hjælp af besøgende ornitologer. Rekorderne er markeret ud for

Rød Glente 2K., Aborrebjerg Møn, 10. april 2011. Foto: Per Schiermacker-Hansen

Røvfugletrækket 2011

Forår 2011	Skagen (NJ)	NØ Djursland (ØJ)	Rørvig (VSJ)	Halsnæs (NSJ)	Gilbjerg (NSJ)	Hellebæk (NSJ)	Hyllekrog (ST)
Hvepsevåge	614	42	359	226	421	257	285
Sort Glente	54	4	2	3	4	4	3
Rød Glente	209	76	66	28	71	115	69
Havørn	55	1	19	9	14	30	13
Rørhøg	395	22	175	85	146	84	137
Blå Kærhøg	158	6	41	10	39	15	20
Steppehøg	26	0	1	1	2		0
Hedehøg	36	0	5	5	5		0
Duehøg	39	2	17	7	18	7	0
Spurvehøg	2387	274	834	471	1321	702	664
Musvåge	7356	2586	1401	789	1221	5639	1193
Fjeldvåge	377	27	130	55	116	38	15
Kongeørn	5	1	0	0	0	1	0
Fiskeørn	336	21	53	21	89	84	39
Tårnfalk	827	28	108	56	217	44	44
Aftenfalk	43	0	6	3	3	3	0
Dværgefalk	267	9	72	16	78	21	26
Lærkefalk	215	9	90	16	108	17	8
Vandrefalk	185	5	32	15	28	9	6

* = tallet er sæsonrekord for lokaliteten.

Efterår 2011	Blåvand (SVJ)	Sydlangeland (F)	Gedser (ST)	Stevns (KBH)	Rørvig (VSJ)	Halsnæs (NSJ)	Hellebæk (NSJ)	Hyllekrog (ST)
Hvepsevåge	4	1305	764	3690	56	18	689	3239
Sort Glente	0	8	2	34*	0	0	0	5
Rød Glente	10	507	301	1532	26	15	31	643
Havørn	0	6	1	30	0	1	9	9
Rørhøg	31	416	123	642	39	12	97	254
Blå Kærhøg	72	86	34	285*	31	31	48	41
Steppehøg	14*	8	3	26*	0	3*	1	5
Hedehøg	3	1	2	8	0	0	1	4
Duehøg	1	0	0	15	5	5	3	0
Spurvehøg	693	7810	3787	13413*	488	499	1706	3185
Musvåge	92	5482	188	4793	1769	1938	20051	1343
Fjeldvåge	23	108	610	1159*	83	59	61	139
Kongeørn	0	1	0	1	0	0	0	0
Fiskeørn	8	58	33	188	26	22	44	106
Tårnfalk	203	672	270	726*	46	54*	55	204
Aftenfalk	0	0	0	1	0	0	0	0
Dværfalk	65	172	101	249*	19	24	52	57
Lærkefalk	0	29	17	29	2	2	4	8
Vandrefalk	48	37	1	59*	11	15*	27	11

* = tallet er sæsonrekord for lokaliteten.

de pågældende arter. Foråret 2011 var under middel mht. trækkende rovfugle sammenlignet med tidligere år. I efteråret var nogle arter over middel, men flere af de almindelige arter var dog under middel.

Stevns (KBH): Sammenstillet af Tim Andersen.

66 observationsdage var nogenlunde som de seneste år (2008-2010: 63, 60 og 58 dage). I dette tal er der kun medregnet reelle observationsdage; Hvis der er en tilfældigt besøgende, der har set en fiskeørn eller andet uden i øvrigt at tælle træk, regner vi det ikke som en observationsdag, men den pågældende fugl er med i totalen. Der var ny dagsrekord for flg. arter: Sort Glente, Steppehøg, Tårnfalk og Vandrefalk.

Hellebæk (NSJ): Data er sammenstillet af Steen Søgaard. Forår 2011 viste samme tendens som foregående forår: Træktal under gennemsnit for Hvepsevåge, Blå Kærhøg, Duehøg og Fjeldvåge, mens tallene var over gennemsnit for Havørn og Rød Glente. Efterår 2011: Meget gennemsnitligt efterår. Duehøgetal var under gennemsnit, Vandrefalk over. Dækningen forår 2011: 52 (71) obsdage, 267 obstimer (412). Altså noget under gennemsnit. Dækningen efterår 2011: 72 (64) obsdage, 232 obstimer (172). Altså noget over gennemsnit. () = Gennemsnit 1988-2010.

Gedser (ST): Data er sammenstillet af Preben Berg. Træktællingerne fra Sydstenen/marinestationen var i

år mere tilfældige i de første 3-4 måneder. Således ca. obs hver anden dag i tiden 13/8–23/10. Herefter dog daglige obs fra 27/10 og helt frem til 31/12.

Antal dage med tilfredsstillende dækning (som udgangspunkt min. 5 timer) samt antal dage i parentes af mere tilfældig og kortvarig karakter (småobs fra fyrhaven er ikke medregnet):

Totalt 102 obsdage (+ 21 dage med mere sporadisk obs): august: 8 (+3); september: 15 (+13); oktober: 19 (+4); november: 29 (+1) og december: 31. Bemærk i øvrigt et stort antal dage med tåge i november. I oktober er trækobs fra Kroghage medtaget fra 4 dage (11/10–14/10) i det omfang det med rimelighed skønnes, at det har kunnet registreres fra Sydstenen (typisk andefugle og rovfugle, men ikke småfugle).

Hyllekrog (ST): Data er sammenstillet af Preben Berg. For 3. år i træk var der daglig forårsdækning og denne gang i tiden 6/3 - 8/6. Generelt blev det et udmærket rovfugleår, hvor de fleste arter forekom i antal over gennemsnittet. Fra efteråret var der rovfugledata fra i alt 51 dage: august: 6, september: 22, oktober: 21, november: 2. Dækningen var bedre end normalt, men stadig ikke daglig. Bemærk at fra i alt 14 dage (15/9–26/10) er observationerne udelukkende gjort 2 km ude af Hyllekrogtangen (radarundersøgelser), hvorimod de fra øvrige dage er gjort på mere normal vis fra Saksfjed – typisk ved klitten, Store Brunddrag.

Sort Glente, Skagen, 9. maj 2011. Foto: Tonny Ravn Kristiansen

Sort Glente *Milvus migrans*

Selv efter en grundig frasortering af gengangere gav 2011 et meget stort antal iagttagelser: 348 mod 183 i 2010.

Østjylland, Storstrøm og Fyn havde et meget fint forårstræk og 1. halvår bød på 79 fugle i Nordjylland. Fyn og Storstrøm havde et stort efterårstræk og København havde 51 fugle.

Månedsfordelingen var marts 2, april 81, maj 144, juni 6, juli 21, august 23, september 63, oktober 9, november 1. Årets første fugl blev set 29/3 1 N Feddet (ST) fulgt af 30/3 1 Ø Tolshave Mose (NJ), 1/4 1 R Gl. Rye (ØJ), 4/4 1 TI Søvang (KBH) og ved Skagen (NJ) blev der i perioden 11/4 til 8/6 set 54 fugle.

Forårets største observation på en lokalitet var 12/5 med 12 S ved Gulstav (F), hvilket var ny fynsk rekord, og 9/5 5 Skagen.

Sidste års rekord tal for efterårstrækket på 45 blev klart overgået med årets tal på 96 fugle. Alene i KBH blev der i løbet af august og september set 51 fugle, hvilket på DOFbasen gav anledning til følgende kommentar fra Tim Andersen: "Ikke alene bliver det med bred margen ny sæsonrekord for Stevns. Men, hvor vi indtil

for et par år siden sjældent så unge sorte glenter, synes de i år at være steget betragteligt i antal. Der må være en del uopdagede ynglepar i Sverige."

Årets sidste observation var meget sen: 4/11 1 N Nivå Bugt (NSJ) og der var yderligere en del observationer langt ind i oktober: 18/10 1 FU Ny Mølle, Egåen (ØJ), 13/10 1 T Sønderkoven (SJ), 12/10 1 OF Røsnæs spidsen (VSJ), 8/10 1 S Gedser Odde (ST).

Også ved de større efterårsobservationer var Fyn godt med: 3/9 4 S Tryggelev Nor og Salme Nor (F) og også Stevns Klint (KBH) har flere fugle pr. dag: 2/9 4 SV, 3/9 4 SV og 27/9 5 SV.

Det var påfaldende, at områder med større antal iagttagelser også havde flere lokaliteter i spil: Storstrøm havde i 2010 37 fugle på 17 lokaliteter mod 68 på 31 lokaliteter i 2011, Nordsjælland 5 på 3 lokaliteter i 2010 og nu 19 på 15 lokaliteter.

Der var ikke meldinger om stationære fugle i 2011. For data om forårs- og efterårstrækket i øvrigt henvises til rovfugletræktabellen samt Fuglestationernes årsrapporter.

(John Hansen)

Regional fordeling af Sort Glente 2011

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
2011	81	6	6	36	5	16	36	10	59	19	68	6	348

Blå Kærhøg, Blåvand, 1. oktober 2011. Foto: Tonny Ravn Kristiansen

Blå Kærhøg *Circus cyaneus*

Blå Kærhøg, der optræder i Danmark som træk- og vinterfugl og som fåtallig oversomrende, havde en markant fremgang fra 3328 i 2010 til 4997 sette fugle i 2011. Det var ikke i årets første halvdel, der blev set flere, hvor "Blå Kærhøg var bekymrende fåtallig på forårs-trækket for andet år i træk", som kunne læses i Rørvig Fuglestations årsrapport for 2011. At der blev set flere fugle skyldes et stort efterårstræk – måske på grund af en god ynglesæson og at vinterens første måneder var milde.

Forårets første formodede trækkende fugle var: 10/3 1 han V Gl. Hviding Enge (SVJ), 12/3 1 brun Vingsted (SØJ), 15/3 1 hun T Korshage (VSJ), 16/3 1 brun SØ Hyllekrog (ST) og 21/3 1 han NV Køge Sydstrand (KBH). Efterårstrækket startede i det små allerede 23/8 1 brun T Hovvig (VSJ), 28/8 3 T Dovns Klint (Fyn) og 31/8 1 han SV Mandehoved (KBH).

September 2011 var en måned med mange trækkende Blå Kærhøge, og der sås bl.a.: 16/9 12 T Kongelundsområdet (KBH) og 17/9 44 (3 hanner og 41 brune) Bøgeskov Havn (KBH), som var den næsthøjeste dagstotal nogensinde på Stevns. Tidligere dagsrekorder på Stevns var: 60 5/10 1986 og 46 2/10 1988 (via Tim Andersen på DOFbasen). Hertil skal nævnes 24/9 23 T Dovns Klint (F).

(Ulla Munch Hansen)

Regional fordeling af Blå Kærhøg 2011

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
2011	885	431	488	180	112	301	455	310	836	353	547	99	4997

Steppehøg *Circus macrourus*

Med indberetning af i alt 183 fugle blev 2011 et rekordår uden sidestykke. Renset for de mest oplagte gengangere landede årets antal på 168-183, men gengangere især i 2. halvårs invasionslignende forekomst kan ikke udelukkes. Fire fugle, som manglede beskrivelse i DOFbasens kommentarfelt og var til behandling i DKU, kom ikke med i årstotalen. Hidtil bedste år var 2006 med 42 fugle (Lange et. al. 2007), dog var 2005 muligvis endnu større, men arten var stadig på SU-listen, og mange observationer forblev desværre udokumenterede. Årets første observationer, som var tidlige, blev: 2/4 1 2K N Klosterheden (VJ), 3/4 1 adult han R Råbjerg Hede (NJ) samt 11/4 1 2K han Ø Gilbjerg Hoved (NSJ).

Aldersfordeling:	
Adulte/3K/3K+	23
2K/2K+	30
1K	124
Ubest./Brune	6
I alt	183

Den bedste forårslokalitet blev traditionelt Skagen, med ikke mindre end 26 fugle i perioden 19/4-21/5, hvor der

både 20/4 og 9/5 blev set hele 4 fugle. Hovedparten af fuglene i 1. halvår drejede sig som vanligt om fund af 2K fugle. Forårstotalen blev på i alt hele 43 fugle, så allerede på dette tidspunkt var årets forekomst rekordagtig stor. Efterårets invasion blev skudt i gang på Bornholm med 20-21/8 1 han (2K-3K+) Vallensgårdsmose/Ølene og derefter 26/8 1 1K SØ Blåvands Huk (SVJ). Forekomsten i september gik helt amok med indberetning af 114 fugle, helt overvejende fund af 1K fugle, så efterårstotalen blev på surrealistiske 140 fugle. Bemærk at totalen fra 2. halvår 2010 var i alt 7 fugle (Lange et. al. 2011).

Den bedste efterårslokalitet blev Stevns (KBH), hvor totalen endte på 26 fugle i perioden 31/8 -27/9, kulminerende medio september med hhv. 16/9 4 (1K) og 17/9 hele 5 (1K). Sidstnævnte var ny dagsrekord i DK! Andre gode efterårs-træktal kom fra Blåvands Huk (SVJ) med 11 fugle, Dovns Klint (F) med 10 samt Gedser (ST) med 7 fugle.

Årets sidste observationer blev også sene med 13/10 1 ad. han R Nørreådal (NJ), 19/10 1 1K N Mandø (SVJ) samt 26/10 1 1K SSV Hyllekrog (ST).

Månedsfordelingen blev april 24, maj 19, august 8, september 114, oktober 15.

Til sammenligning kan nævnes, at også Falsterbo i Sverige havde sit hidtil bedste år med i alt 43 fugle.

Steppehøg, Nordstrand Skagen, 30. april 2011. Foto: Johnny Laursen

Det bør også nævnes, at der i løbet af året blev indberettet 28 ubestemte Hedehøg/Steppehøg (*Circus pygargus/marcourus*), heraf alene 10 i september, så den

samlede forekomst kunne meget vel have ligget på et højere niveau?

(Peter Staarup Christensen)

Regional fordeling af Steppehøg 2011

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
1. halvår	30	4	1	0	0	0	0	1	1	3	1	2	43
2. halvår	12	6	17	5	2	8	13	9	32	9	24	3	140

Hedehøg *Circus pygargus*

Årstotalen blev med godt 400 fugle rekordhøj, idet det hidtil største årgang var 1994 (374). Stigningen kan dog delvist skyldes ændring i opgørelsesmetoden, idet totaltallet for SVJ og SJ, hvor de fleste ynglepar befandt sig, er beregnet ved simpel summering af lokalitetsmax. for alle lokaliteter. Herved er yngleparrene helt sikkert talt med på en række lokaliteter omkring ynglestedet, hvor de hyppigt har fourageret. Men der var også en række træklokaliteter, der især i foråret meldte om flere fugle end vanligt.

Ynglebestanden blev af DATSY opgjort til 22-25 par på lige så mange lokaliteter. Læs mere herom i DATSY samt i beretningen fra projekt Hedehøg andetsteds i

Fugleåret 2011.

De første fund var alle fra yngleområdet i Sønderjylland: 17/4 2 han Frøslev Mose og 18/4 1 han Kongens Mose. Den første fugl udenfor de traditionelle yngleområder var 22/4 1 han NØ Gedser Odde (ST). De bedste træksteder fremgår alle af træktabellen. Den bedste dag var 10/5 med bl.a. 7 trk. Skagen (NJ) og adskillige trk. Nordsjælland.

Fra efteråret var der kun få og små tal fra trækstederne. De sidste fugle var 3/10 2 hun Jedsted Enge (SVJ) og 5/10 1 1K Vesborg Fyr (ØJ).

(Peter Lange)

Regional fordeling af Hedehøg 2011

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
2011	52	23	75*	4	3	198*	5	15	13	12	16	2	418

* = sum af lokalitetsmax.

Kongeørn, Skagen, 18. april 2011. Foto: Jørgen Kabel

Kongeørn *Aquila chrysaetos*

Året bød på en klar rekordforekomst. Som vanligt stammede hovedparten af rapporteringerne fra Nordjylland, men fra andre landsdele forelå betydeligt flere indberetninger end vanligt. Således var det blot i Sydøst- og Sydvestjylland, at arten ikke blev iagttaget. Året bød på tre etablerede ynglepar, hvor af de sædvanlige to nordjyske par i Hals Nørreskov og Høstemark Skov hver fik en unge på vingerne – se DATSY andet steds i denne rapport for yderligere information. I første halvårs vintermåneder forelå en lang række observationer fra Nordjylland: Nørreådal, Havnø, Nørre Elkær, Hansted Reservatet, Sjørring Sø, Skårup Odde, Vogn Enge, Store Vildmose foruden naturligvis Lille Vildmose. Herudover blev der i denne periode set følgende fugle i Jylland, 9-10/1 1 2K Fornæs, 6/2 1 2K Sdr. Felding Plantage (VJ) og fra Sjælland 1/1 1 2K Grib Skov (NSJ), 1-9/1 1 imm. Karrebæk (ST), 5/1 1 imm. Skelskør Nor (VSJ), 8/1 1 2K Maribo Sønderlø (ST) og 20/1 1 imm. Gavnø (ST). Der er givet flere gengangere blandt disse.

I foråret blev der i perioden 27/3-21/5 set 4 fugle ved Skagen. Fra Nordjylland var der endvidere i april iagttagelser fra Bolle Enge, Klitmøller og Gerå. Fra Jylland i øvrigt 11/4 1 2K Gjerrild Klint og senere samme dag ved Fornæs (ØJ), 18-24/4 1 2K R (samme?) Anholt (ØJ). Fra Sjælland blev i forårsperioden set 26/3 1 2K

Hellebæk (NSJ), 27/3 1 imm. Brede (KBH), 28/3 1 imm. Køge Sønakke (KBH) samt fra Bornholm 9/4 1 imm. Hammeren.

Fra sommerperioden blev der udover ynglefuglene set 30/8 1 imm. Ovstrup Hede samt i Nordjylland fugle ved Bunken/Råbjerg og Svinkløv.

Ellers blev der i andet halvår i Nordjylland i oktober/november set 3-4 gæstende fugle i Lille Vildmose samt en fugl ved Vullum Sø 23-25/9. Fra Jylland i øvrigt følgende observationer, 20/10 1 1K Sødrringholm (ØJ), 15-23/10 1 1K Vest Stadil, Skjern Enge og Borris Hede (VJ), 9/11 1 imm. Hoven (VJ) og 27-28/12 1 1K Borris (VJ). Alle disse iagttagelser fra Vestjylland kan dreje sig om samme fugl. På Fyn blev 15/11 set 1 1K vesttrækkende Tryggelev Nor, fuglen dukkede op ved Vitsø på Ærø 22 minutter senere. Fra Sjælland 7/10 1 1K Regnemark Mose (Kbh) samt 9/10 1 1K (samme?) Kagsmosen, Klydesøen og Køge Sydstrand (KBH) ligesom 14/10 1 1K Mandehoved, Stevns (KBH) kan være denne. Desuden 12/10 1 imm. Røsnæs (VSJ), 17/10 1 1K Tissø (VSJ) og 17-19/10 1 1K Marielund Skov (VSJ), som også kan være samme fugl samt fra Storstrøm 16/11 1 1K Karise, 23-26/11 samt 17-29/12 1 1K forskellige lokaliteter på Møn. Endelig skal nævnes 12/10 1 1K S Dueodde (B).

(Hans Christophersen)

Regional fordeling af Kongeørn - antal fugle 2011

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
2011	35	5	0	4	0	1	1	3	3	2	5	2	61

Fiskeørn *Pandion haliaetus*

Med en årstotal på 4117 Fiskeørne blev 2011 det bedste år nogensinde. Dette skyldtes især et godt efterårstræk med hele 2370 fugle.

Antallet af ynglepar var også det bedste nogensinde med hele 3 par. Ud over det sædvanlige par i NVJ som

fik 3 unger på vingerne, blev et nyt par fundet både i Vestjylland og på Sjælland. Parret i VJ fik 2 unger på vingerne, mens der ingen unger kom på Sjælland. For yderligere omtale af ynglefuglene henvises til DATSY og Projekt Ørn andet steds i *Fugleåret 2011*.

Fiskeørn, Nedermose Skagen, 19. maj 2011. Foto: Finn Sørensen

De første Fiskeørne blev set til normal tid 21/3 1 N Roneklint og Faxe Ladeplads (ST) samt 1 N Frederiksdal (KBH), 22/3 1 N Frejlev Mose (ST) og 1 N Køge Sydstrand (KBH), samt 23/3 1 NØ Tamosen (VSJ). Alle i det østlige Danmark. Vi skal frem til den 27/3 før den første blev set i Jylland med 1 N Vibæk (SJ) og på Fyn: 1 NØ Øster Hæsing (F). De bedste trækdage var 9/4 6 T Klinteskov (ST), 10/4 16 T Hellebæk Avlsgård (NSJ), 10/4 7 N Ølsemagle Revle (KBH), 16/4 11 T Kegnæs Drej (SJ) samt 19/4 13 NØ Korshage (VSJ). Skagens første var 2/4 1 NØ og i perioden frem til 12/6 blev set 336 fugle, hvilket var lidt over gennemsnittet for den foregående tiårs periode. De største trækdage var som sædvanligt i sidste del af april med største dag 23/4 31 T. Sidste fugl ved Skagen trak 12/6. Træktotaler for de enkelte træksteder fremgår af rovfugletabellen.

I sommerperioden fra den 15/6–15/7 blev der observeret fiskeørne over hele landet på 57 lokaliteter. Nogle

få af iagttagelserne på Sjælland og i Jylland på egnede ynglesteder kunne tyde på yngel, men redefund mangler (Se DATSY andet steds i Fugleåret).

De første trækkende fiskeørne i sensommeren blev set 16/7 1 T Jydelejet (ST), 21/7 1 S Blåvands Huk og 21/7 1 S Hovvig (VSJ), 26/7 2 SV Mandehoved og 1/8 1 T Listed (B). Gode dage i Jylland var 18/8 6 FU Kytterne (NJ) og 20/8 7 T Salten Langsø (ØJ).

De bedste trækdage var 1/9 18 SV Stevns Klint (KBH) og 16 S Hyllekrog (ST), 2/9 37 SV Stevns Klint (KBH) og 29 S Hyllekrog (ST), 9/9 18 SV Stevns Klint (KBH) og 16 S Hyllekrog (ST) samt 17/9 12 SV Mandehoved (KBH). Det fortsatte med mange daglige obs. til den 23/10 hvorefter der blev set næsten daglige obs. til den 30/10. Fra den 1/11 – 6/11 sås dagligt en juv. ved Gundsømagle Sø.

13/11 sås den sidste udtrækkende ved Gedser Odde. Den sidste blev set 19/11 R Ubjerg Kog Vest (SJ).

(Leif Novrup)

Regional fordeling af Fiskeørn 2011

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
1. halvår	603	72	20	119	35	74	44	86	152	341	174	27	1747
2. halvår	232	125	42	146	109	70	147	183	481	307	411	117	2370
I alt	835	197	62	265	144	144	191	269	633	648	585	144	4117

Aftenfalk *Falco vespertinus*

Aftenfalken yngler ikke i Danmark, men er en fåtallig træk- og sommergæst med stor variation i antal. 100 Aftenfalk blev set i 2011, hvilket er en pæn stigning fra 2010, hvor 29 blev observeret. Ifølge rapporten "Nordjyllands Fugle 2011", havde Nordjylland det næststørste årstotal i 10 år, kun 2008 var større med 91 fugle. Halvdelen af årets af fugle blev set i Nordjylland mod 1 i 2010.

Forårets første trækkende blev set 24/4 1 2K+ hun ved Skagen Camping (NJ), 25/4 1 2K han Vest Stadil Fjord

(VJ) og 26/4 1 ad. hun Stubberup øst f. Faxe (ST).

De bedste dage var 10/5 Nordstrand (NJ): 2 han ad, 1 han 3K, 1 hun 2K og 1 hun ad, samt 12/5 Bastemosen (B): 5 han fou.

Meget få blev set på efterårstrækket og den første var 21/8 1 hun/!K SV Skansebakken (NSJ) og årets sidste var 16/9 1 han fu. Stevns Klint (KBH).

Fugle uden angivelse af alder og køn er ikke medtaget i denne oversigt.

(Ulla Munch Hansen)

Aftenfalk 2K han, Bankes Marker Skagen, 9. maj 2011. Foto: Knud Pedersen *Aftenfalk 2K han, Nordstrand Skagen, 10. maj 2011. Foto: Knud Pedersen*

Regional fordeling af Aftenfalk 2011

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
2011	50	3	0	5	0	0	3	8	4	6	14	7	100

Havørn, Nielstrup Sø, 10. juni 2011. Foto: Steen E. Jensen

Havørnepar, Sydsjælland, 18. marts 2011. Foto: Bo Tureby

Vagtel *Coturnix coturnix*

Med en årstotal på ikke mindre end 1916 fugle blev 2011 alle tiders rekordår for Vagtel. Totalen, der er beregnet ved simpel summering af lokmax., var mere end dobbelt så stor som det hidtil bedste år, der var 2007 (820 fugle). Det store antal skyldes især SJ, der bidrog med næsten halvdelen af alle fuglene, men alle områder havde mange fugle, og for flere var der tale om rekorder, bl.a. NJ. Stort set alle fund drejede sig sædvanligvis om hørte fugle, og antallet taget i betragtning, kan det undre, at der ikke blev set flere fugle, f.eks. under eller efter høst.

Årets første vagtelfløj, blev, i lighed med 2010, hørt med. april, med 18/4 1 Magisterkogen (SJ) og derefter 21/4 1 Lundsgård (F). Fra sidst i april var der stort set daglige fund frem til 6/9. Der var to sene efternølere: en fugl led den tort at blive taget af en hund 8/10 ved Hjarup (SØJ) hvorimod årets sidste blev hørt 11/10 Søndervang (VSJ).

Ligesom sidste år, var der enkelte meget nat-aktive ornitologer, der bidrog med en stor mængde obser-

Vagtel, Ådalevang Bornholm, 8. juni 2011. Foto: Sune Riis Sørensen

vationer. Således 31/7 i alt 36 i et ca. 30 km² stort område i Sydvestsyssel (NJ) og 28/6 blev der talt i alt 59 i et område ml. Randers Fjord og Overgaard (ØJ), optællerne skønner at der i alt i optællingsområdet var kortlagt mindst 83 syngende vagtler, hvilket var ny rekord for området.

(Peter Lange)

Regional fordeling af Vagtel 2011

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
2011	366	92	88	191	74	814	51	40	65	48	70	17	1916

Plettet Rørvagtel *Porzana porzana*

Med i alt ca. 73 fugle blev 2011 det bedste år siden 2006 (75). Vi er dog stadig langt fra de "gode gamle dage" og rekordåret 1983 (240 fugle). De dukkede op som normalt pri. april, med de første 2/4 1 sy. Sundet, Faaborg (F), 3-9/4 1 sy. Nagbøl Sø (SØJ) og 10/4 1 sy. Magisterkogen (SJ) + 1 sy. Ribe Østerå (SVJ), hvorefter der var næsten daglige observationer frem til ult. april. Igennem maj var det lidt spredt fægtning – måske pga. koldt og regnfuldt vejr?, men i løbet af juni tiltog pifte-intensiteten igen. De største antal fra det tidlige influx i april var (antal syngende): Hovvig (VSJ) 4 og Magisterkogen 3. Den vigtigste lokalitet for arten var

Vejlerne (NJ), hvor der blev registreret i alt 13 territoriehævdende (piftende) fugle i 2011. Fordelingen var tre fugle i den sydøstlige del og fire i den sydvestlige del af Selbjerg Vejle (ud for Lyng). Derudover seks fugle i Vesløs Vejle.

For første gang i flere år oplevede vi et tiltræk i juli måned, hvilket blev bemærket på en række lokaliteter landet over. De fleste steder dog kun enkelte fugle, med 4/7 3 Lille Vildmose (NJ) som flest. Sidste piftende fugle blev meldt 2/8 2 sy. Vesløs Vejle (NJ). Det eneste fund herefter var en fugl der blev set ved Vesløs Vejle 2/10.

(Peter Lange)

Regional fordeling af Plettet Rørvagtel 2011

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
2011	27	6	1	3	7	4	7	5	5	3	3	2	73

Engsnarre *Crex crex*

Med en forekomst på omkring 170 fugle kom arten pænt igen efter de foregående to års bundskrab. Der var påfaldende få fugle, nærmest ingen, fra Syd-, Vest- og Nordvestjylland, mens der var pænt med fugle i den østlige del af Nordjylland og på øerne. Engsnarrene ankom meget sent i 2011, og vi skulle helt hen til 16/5 før den første blev hørt crex'ende ved Svogerslev

(KBH). Crex'ende fugle blev hørt frem til 7/8, herefter var der kun et fund: 27/8 hvor en fugl blev trådt op ved Stubbe Sø (ØJ). De bedste lokaliteter for arten var 13/6 18 TH Verup Mose (Åmosen) (VSJ), 15/6 8 TH Kulsbjerge ved Vordingborg (ST), 18/6 9 TH Søborg Sø (NSJ) samt 8/7 6 TH Holmegårds Mose (ST).

(Peter Lange)

Regional fordeling af Engsnarre 2011

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
2011	52	0	4	15	3	12	7	26	8	12	27	5	171

Pomeransfugl, Pallisbjerg, 28. april 2011. Foto: Carsten Gørges Laursen

Pomeransfugl, Melby Overdrev, 6. juni 2011. Foto: Lars Andersen

Pomeransfugl *Charadrius morinellus*

Næsten alle iagttagelser (97 %) var fra forårstrækket, der forløb på sædvanlig vis i perioden 14/4-7/6. Alle forårsfund var fra Jylland, undtagen 1 sen fugl 5-7/6 Melby Overdrev (NSJ) og 1 fugl 1-13/5 Siø (F). Der blev i alt set 643 fugle, der angiver det samlede maksimum på de lokaliteter, hvor der blev fundet pomeransfugle. I forhold til 2010 var det lidt færre, men dog stadig langt flere end for 10 år siden. Lokaliteter med et maksimum på over 20 rastende fugle nævnes med de største forekomster først. Disse 8 rastepladser tegnede sig for 55 % af alle forårsfugle: Pallisbjerg (VJ) 24/4-20/5 maks. 16/5 102, Skjern Enge (VJ) 23/4-22/5 maks. 16/5 72, Filsø (SVJ) 15/5 42, Hillerup Enge (SVJ) 25/4- 8/5 maks. 28/4 42, Margrethekog (SJ) 1-20/5 maks. 14/5 26, Jedsted Enge (SVJ) 1/5-8/5 maks. 1/5 25, Nr. Farup Enge (SVJ) 28/4-1/5 maks. 28/4 23 og Emmerlev Klev (SJ) 6/5-8/5 maks. 7/5 22. De reste-

rende forårsfugle blev fundet fordelt på 30 lokaliteter med 1-19 fugle som maksimum. Alle lokaliteter lå i det sydvestlige, vestlige og nordlige Jylland, bortset fra et par iagttagelser på Djursland.

Fra efterårstrækket blev der meldt i alt 21 fugle fordelt på 13 lokaliteter i perioden 11/8-28/9. Første fund var 11/8 1 1K Blåvandshuk (SVJ) og samme dag 2 ad. Værnengene (VJ). Den største flok var 20/8 6 S Bjergby Mors (NJ). Efterårets sidste fund blev 24/9 1 1K Rudkøbing (F), 24/9 1 1K Bygholm Vejle (NJ) og 28/9 1 ad. Margrethekog.

(Egon Østergaard)

Lille Præstekrave *Charadrius dubius*

Årets første blev observeret trækkende 21/3 ved Tontoft Nakke (SJ), hvilket var normal ankomst tid for arten. Herefter gik det slag i slag med daglige observationer fra mange lokaliteter i landet. Henover sommeren blev der observeret store forekomster ved hhv. Nørre Sø (SJ) med max. 11/7 27 FU, Ølsemagle Revle (KBH) 10/7 19 R og Staunings Ø (KBH) 20/7 17. De bedste ynglelokaliteter var grusgrave ved Andholm

(SJ) med 4-5 par og Juelstrup Sø (NJ) 4 par. Fra Nørre Sø (SJ) blev der meldt om op til 12 territoriehævdende ynglefugle, men der var ingen oplysninger om antallet af ynglepar. På Bornholm blev Levka en ny ynglelokalitet. Årets seneste observation var 7/10 Hønen, Sønderho (SVJ).

(Inger F. Jensen)

Regional fordeling af Lille Præstekrave - Ynglepar 2011

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
2011	4-7	1-2	2-4	3-5	7-11	4-6	4-6	2-3	5-9	2-4	3-6	3-5	40-68

Sortgrå Ryle *Calidris maritima*

Igen var det 1. halvårs total, som prægede billedet. De største obs. var 28/1 61 Sprogø (VSJ), 10/4 52 Bosserne (ØJ) og 3/5 94 Nordre Rønner (NJ). 1. halvårs sidste observation blev 24/5 4 Hvide Sande Havn (VJ), som observatøren nævner, var det sent og derfor var det også fugle i sommerdragt. På tre forskellige lokalite-

ter blev der set farveringmærkede fugle fra Svalbard. Andet halvår begyndte i det nordjyske med 20/8 1 Roshage (NJ). Der blev dog først meldt om større antal fra medio september. De største observationer fra andet halvår var 29/10 33 Bosserne og 10/12 35 Sprogø.

(Tommy Kaae)

Regional fordeling af Sortgrå Ryle 2011

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
1. halvår	456	136	61	366	0	5	47	546	9	70	23	18	1737
2. halvår	225	42	36	84	18	5	16	81	7	19	36	2	571

Lille Præstekræve, Vestamager, 3. maj 2011. Foto: John Larsen

Stribet Ryle *Calidris Melanotos*

Det blev til 3-7 fugle dette år, da det ikke kan udelukkes, at et par stykker var gengangere? Der bemærkedes en observation af 2 kønsbestemte fugle samtidigt (han og hun), dog kun en enkelt dag. Samtlige observationer er fra Nord- og Vestjylland.

Årets observationer blev: 14/5 – 8/6 1 ad Gjøl by og

omegn (NJ), 16/6 2 han og hun Tipperne (VJ) – (hunnen blev set frem til 22/6), 11/7 1 ad Agger Tange (NJ), 23-25/7 1 ad Geddal Enge (VJ), 15/9 1 1K Vest Stadil Fjord (VJ) og til sidst 22-23/9 1 1K Tissing Vig (NJ).

(Tommy Kaae)

Stribet Ryle, Isbakkevej Gjøl Ålborg, 27. maj 2011. Foto: Rune Sø Neergaard

Krumnæbbet Ryle *Calidris ferruginea*

Det blev med i alt 6641 fugle igen et år med et pænt antal, men alligevel et stykke fra rekordåret 2009. Året indledtes igen med en observation i april: 28/4 2 Højer Vade (SJ), herefter dukkede de så småt op i løbet af maj, hvor kulminationen blev 14/5 63 Højer Vade, hvilket var den eneste større observation fra foråret. Fundet 24/6 7 Saltvandssøen (SJ) markerede retur-trækkets begyndelse for de adulte fugle. Indtil denne dato var der vanen tro observationer af enkelte individer af formentlig ikke ynglende oversomrende fugle. Kulminationen af de adulte fugles træk blev:

10/7 69 Ølsemagle Revle (KBH), 10/7 120 Ballum Forland (SJ) og 10/7 187 Saltvandssøen. Sidstnævnte blev årets største observation. Herefter var det tid for det juvenile træk, som indledtes 24/8 55 Ulvedyb, Perlen (NJ). Der var dog stor sandsynlighed for, at de første juvenile fugle indfandt sig noget før, men denne observation var den første, hvor fuglene var aldersbestemt til andet end adulte. Den største observation af 1K fugle blev 31/8 115 Lakolk Strand, Rømø (SJ). Året afsluttedes sent med 21/10 1 Dueodde (B).

(Tommy Kaae)

Regional fordeling af Krumnæbbet Ryle 2011

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
2011	1241	594	218	236	44	2365	103	294	654	117	598	177	6641

Krumnæbbet Ryle ad., Ulshale, Møn, 26. maj 2011. Foto: Per Schiermacker-Hansen

Dværgryle *Calidris minuta*

Det blev til en årstotal på ikke færre end 5861, hvilket var tæt på rekord. Dværgrylen meldte sin ankomst 5/5 1 Slivso, Hoptrup (SJ), men den eneste tocifrede observation fra forårstrækket blev 26/5 10 Ballum Forland (SJ), hverken voldsomt eller usædvanligt. Returtrækket af adulte fugle blev først rigtigt synligt med 24/7 23

Tipperne (VJ). Den høje årstotal skyldtes et stort juveniltræk, der blev indledt med 7/8 1 Blåvandshuk (SVJ) og kulminerede med 2/9 400 Lakolk Strand, Rømø (SJ), det blev dog bemærket at 2 af disse var adulte fugle! Sidste obs. blev 20/10 30 Saltvandssøen (SJ).

(Tommy Kaae)

Regional fordeling af Dværgryle 2011

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
2011	1509	588	257	79	16	2226	55	155	520	25	339	92	5861

Temmincksryle *Calidris temminckii*

Med en total på hele 4134, blev 2011 det bedste år i nyere tid. Arten ankom rettidigt til landet, den første var 25/4 1 Ishøj Strand (KBH), observatøren bemærkede, at det drejede sig om den hidtil tidligste for lokaliteten. Trækket kom rigtigt i gang med 3/5 15 Skjern (VJ) og

kulminerede 14/5 95 Nørresø (SJ). Den største observation fra returtrækket blev 3/8 22 Ballum Forland (SJ) og året afsluttedes med 30/9 1 Salthammer (B).

(Tommy Kaae)

Regional fordeling af Temmincksryle 2011

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
2011	1222	658	85	623	117	563	133	204	260	49	184	36	4134

Almindelig Ryle *Calidris alpina shintzii* (yngelforekomster)

Ynglebestanden af racen "Engryle" blev opgjort til 160-163 par, hvilket var en mindre fremgang i forhold til 2010. Tallet skal dog tages med et vist forbehold, da der

ikke forelå årsaktuelle tal fra alle lokaliteter. Yngleforekomsten er behandlet af DATSY, som der henvises til.

(Hans Christophersen)

Almindelig Ryle, Hvide Sande, 12. august 2011. Foto: Carsten Gørges Laursen

Kærløber *Limicola falcinellus*

Årstotalen på 580 var klart den højeste nogensinde. Selv om dobbeltrapporteringer er udrenset på dags-basis, er der dog givet mange gengangere i materialet blandt fugle, der rastede på lokaliteter i flere dage. Alligevel blev det en imponerende årssum, idet den næsthøjeste årssum var 380 i 2010. I forhold til dette år var det især en meget stor forekomst i foråret, der udgjorde forskellen, mens efteråret lå på samme høje niveau. 54 % af årssummen stammer således fra andet halvår mod hele 80 % i 2010.

I første halvår blev 46 % af fuglene set i Sønderjylland

og 28 % i Nordjylland. Årets første blev set 12/5 1 Alleshave Bugt (VSJ), fulgt af 4 fugle Højer Vade (SJ) 16/5, hvilket er normalt. Forårets største tal blev 19/5 29 R Højer Vade (SJ), mens det højeste fra Nordjylland blev 23/5 14 R Gerå (NJ). Modsat i 2010 blev der også set pæne tal på lokaliteter udenfor disse områder, således 19/5 5 Saltbækvig (VSJ), 22/5 6 Kongeå-slusen (SVJ) og 30/5 5 Lidsø-Tjørnebjerget (ST). Forårets sidste kan være 4/6 1 Ulvedybet (NJ), mens 16/6 2 Højer Vade (SJ) kan være de første sydtrækkende. Ellers blev de første fugle på returtræk set sidst i

Tre Kærløbere på samme billede er ikke hverdagskost, Korevlerne Ods-herred, 21. august 2011. Foto: Lars Andersen

Kærløber ad., Ulshale, Møn, 1. juni 2011. Foto: Per Schiermacker-Hansen

juni: 22-26/6 1 Klydesøen, Amager (KBH) og 27/6 2 Saltvandssøen (SJ). Hovedparten af efterårets fugle blev set i Sønderjylland (30 %), Nordjylland (22 %) og Københavns-området (18 %). I øvrigt var det bemær-

Regional fordeling af Kærløber - antal fugle 2011

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
1. halvår	69	4	15	1	0	113	0	16	8	0	19	0	245
2. halvår	74	7	4	15	0	101	3	36	60	2	28	5	335
2011	143	11	19	16	0	214	3	52	68	2	47	5	580

kelsesværdigt med iagttagelser i alle områder undtagen Sydøstjylland. Efterårets største forekomster blev: 10-16/7 15 Saltvandssøen, 21/8 11 1K Sækkesand (ST) og 29/8 11 1K Nordmandshage (NJ). Uden for disse områder skal også nævnes 23/7 5 Eskeplet/Boelsrev/Tangen (ØJ) – et stort tal fra denne del af landet. Første 1K-fugl blev set 9/8 Korevlerne (VSJ), mens årets sidste fugle blev set 10/9 1 Kongeå-slusen (SVJ) og 13/9 Kalløgrå (ST).

(Hans Christophersen)

Islandsk Stor Kobbersneppe *Limosa limosa islandica*

Årstotalen på ca. 58 fugle var gennemsnitligt. Årets første observationer var 21/3 2 R Bygholm Vejle (NJ), 25/4 1 R Læsvig (NJ) og 25/4 1 R Sneum Digesø (SVJ). Som i 2009 og 2010 var der ikke noget slip mellem forårs- og efterårsobservationerne. De første observationer af ungfugle var 13/8 2 1K Ho Bugt (SVJ), 16/8 1

Tranevejle (VSJ) og 19/8 1 R Gerå Strand (NJ). Der var kun en enkelt observation af mere end 5 fugle, nemlig 25/8 6 juv. Ballum Forland (SJ). Årets sidste observationer var af enlige rastende 1K fugle: 13/11 Krik Vig (NJ) og 22/10-2/12 Østerådal (NJ).

(Henrik M. Hestbech)

Regional fordeling af Islandsk Stor Kobbersneppe 2011

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJyl	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
2011	ca 15	ca 15	5	0	0	17	0	1	4	0	1	0	ca 58

Tredækker *Gallinago media*

Årstotalen blev på ca. 18 fugle. Der var 9 fund i første halvår. Første fund var 4/5 1 Lyngbygårds Ådal (ØJ) og de sidste fund 15/5 1 Svinø v/Gamborg (F), 3/6 1 Maribo Sønderø (ST) og helt usædvanligt hørtes en territoriehævdende fugl om natten 27/6 ved Mølle-søvej, Lille Vildmose (NJ). På trods af eftersøgning de følgende dage hørtes fuglen ikke igen. Udover denne blev der hørt spillende fugle 3 steder: 6/5 1 Kalvebod

Fællid (KBH), 10/5 1 Anholt (ØJ) og 11/5 Tryggevejle Ådal (KBH). Der blev set 2 fugle på Anholt.

I efteråret blev der set i alt 9 fugle. De første observationer var: 23/8 1 R Feddet v. Præstø Fjord (KBH), 23-25/8 1 R Storvorde (NJ) og 3/9 1 Nordstrand (NJ). Sidste observationer var 24/9 1 R Hjarnø (SØJ), 14/10 1 SV Oksbøl By (SVJ) og 16/11 1R Ribe Holme (SVJ)

(Henrik M. Hestbech)

Regional fordeling af Tredækker 2011

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJyl	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
2011	5	1	2	3	1	0	1	0	2	0	2	1	18

Enkeltebekkasin *Lymnocyrtus minimus*

Årstotalen blev på 254-286 fugle. Spændet i antal skyldes, at nogle lokaliteter havde mange observationer fra fortløbende datoer, hvor det kan være vanskeligt at afgøre, om der er tale om nye fugle eller overligger fra tidligere. Der var observationer fra alle årets måneder undtagen juni og juli. De seneste forårsobservationer var: 1/5 1 Vest Stadil Fjord (VJ), 9/5 2 Korshage (VSJ) og 21/5 1 Østerklit (NJ). De første efterårsobservationer var: 13/8 1 Nivå Bugt (NSJ), 10/9 1 Høll (SØJ) og 19/9 1 Nordstrand v. Buttervej (NJ).

I første halvår blev der ikke observeret flokke på mere end 2 fugle. Det største antal fugle på samme lokalitet om efteråret var: 14/10 10 Hals Mose (NJ), 28/10 10 Flyndersø v Kors-hage (VSJ), 29/10 15 Feddet (KBH) og 10/11 15 Hals Mose (NJ).

(Henrik M. Hestbech)

Enkeltebekkasin, Nordstrand Anholt, 10. oktober 2011. Foto: Kent Olsen

Regional fordeling af Enkeltebekkasin 2011

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJyl	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
2011	ca 90	13	25-32	16-19	5	8	4	27-35	20-23	8-12	28-36	11	255-288

Tredækker, Grenen Skagen, 7. maj 2011. Foto: Finn Laugo Sørensen

Damklire, Ribe Holme, 30. april 2011. Foto: Per Poulsen

Damklire *Tringa stagnalis*

Der var i alt 4 fund, alle nævnes. 23/4-28/4 1 Norsminde Fjord (ØJ), 30/4 1 Ribe Holme (SVJ), 6/6-10/6 1

Holløse Bredning (NSJ) og 19-20/7 1 Nyord Enge (ST). Gns. for de seneste 10 år er 5 fugle.

(Henrik M. Hestbech)

Odinshane *Phalaropus lobatus*

Der blev observeret 84-102 fugle. Spændet skyldes, at det ud fra DOFbasens tal for især efterårsobservationer kan være svært at afgøre om der var tale om nye fugle, da fuglene meget ofte var stationære i længere perioder. Den første observation var tidlig; 5/5 1 Egå Engsø (ØJ). De næste blev først set 20/5 1 T Hyllekrog (ST) og 1 R Rømdæmningen (SJ). Der var ikke noget markant slip mellem de seneste forårs- og de tidligste efterårsobservationer. Seneste obs. i 1. halvår var 19/6 1 han Margrethekog (SJ) og 21/6 1 Klydesøreservatet

(KBH). Første obs. i 2. halvår var 1/7 1 Stor Vrøj (VSJ) og 8/7 1 hun Mellempoldene, Randers Fjord (ØJ). Den største flok var 4 fugle, som i den første uge af september blev set på Lakolk Strand, Rømø (SJ). De sidste observationer var 20/10-24/10 1 1K Manø (SVJ), 29/10-30/10 1 1K Nørreballe Nor (F) og meget sent 17/11 1 1K Grenen (NJ). Det var den seneste observation af Odinshane i DOFbasen.

(Henrik M. Hestbech)

Regional fordeling af Odinshane 2011

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJyl	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
Forår	3-4	0	2	1	0	2	0	1	2-4	0	0	0	11-14
Efterår	15	3	5	4	0	14-31	4	10	3	2	13	0	73-90
Total	18-19	3	7	5	0	16-31	4	11	5-7	2	13	i alt	84-102

Thorshane 1K, Hirtshals Østerstrand 24. september 2011. Foto: Knud Pedersen

Mellemkjove 1K, Grenen Skagen, 1. november 2011. Foto: Knud Pedersen

Thorshane *Phalaropus fulicarius*

Rekorden på 54 fugle fra 2010 blev slået igen – de ca. 80 fugle, der blev observeret i 2011 var voldsomt mange. Det 3. bedste år var 1995 (40 fugle).

Som i 2010 var det SVJ der ligger højest med observationer af i alt 36 fugle. Langt de fleste observationer var af trækkende fugle (heraf 19/10 6 fugle T Vejers), men også NJ med ca. 22 fugle talte godt i totalen. Nogle enkelte af fuglene var givetvis gengangere fra træksted til træksted (f.eks. Blåvandshuk - Vejers - Børsmose), men det kan maksimalt trække 6-8 fugle fra totalen.

Der var en enkelt af de sjældne obs. i 1. halvår: 25/5 1 2K+ Grenen (NJ), resten var fra andet halvår.

Første obs. i efteråret var 31/8-2/9 1 1K Lakolk (SJ). Det var den 4. tidligst registrerede efterårsobservation i DOFbasen. Herefter fulgte 2/9 1 T Hobo Dyb (SVJ) og 6/9 1 T Grenen (NJ).

Eneste større hul i observationerne var i perioden 4/11 til 25/11, men det kan ikke afvises at det skyldes manglende observatører.

Udover den langtidsstationære 1K fugl på Vestamager (KBH) der var tilstede fra 25/10 og frem til 30/12, var der yderligere to decemberfund: 24/12 1 T Korshage (VSJ) og 30/12 1 1K Hvide Sande Havn (VJ).

(Henrik M. Hestbech)

Regional fordeling af Thorshane 2011

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJyl	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
2011	22	7	36	0	1	5	2	1	1	3	2	0	80

Mellemkjove *Stercorarius pomarinus*

Med en total på godt 300 fugle blev 2011 et år i den bedre ende af skalaen, noget over gennemsnittet for det seneste tiår (81). Det var især forholdsvis mange 1K-fugle i efteråret, der gjorde forskellen.

Forårets forekomst blev på i alt 15 fugle, hvilket var pænt over gennemsnittet. Der var to fund i april, begge fra Hyllekrog (ST) hvorefter resten blev set i maj frem til 27/5.

Der var 3 sommerfund i tidsrummet 24-26/7, alle imm. fugle.

Efterårets forekomst lå i perioden fra 10/8 og frem til 13/12, hvor der var et slip frem til 24/12 hvor der igen

dukkede fugle op, de blev set frem til 31/12. De bedste lokaliteter var Skagen (Grenen+Nordstrand) med i alt 48, Vejers Strand (SVJ) med i alt 33, Blåvands Huk (SVJ) ligeledes med 33 og Gedser Odde (ST) med i alt 32. Den bedste dag var 19/10 med 13 Vejers Strand og 7 Blåvand. Desuden skal nævnes 8/10, hvor der blev set 7 1K ved Roshage (NJ) og hertil yderligere 18 fugle fordelt på 14 lokaliteter næsten alle i de indre farvande. Aldersfordelingen blandt de aldersbestemte fugle var 80 % 1K fugle.

(Peter Lange)

Regional fordeling af Mellemkjove 2011

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
2011	89	26	83	5	3	2	5	8	0	36	47	4	308

Lille Kjove *Stercorarius longicaudus*

Med en total på omkring 86 fugle var årets forekomst antalsmæssigt på niveau med 2010, og meget lig gennemsnittet for den seneste 10-års periode. Forekomsten var karakteriseret af at være spredt over mange enkeltfund, uden de store koncentrationer hverken på lokaliteter eller datoer.

Der var to fugle fra foråret: 26/5 1 ad Grenen (NJ) og 28/5 1 ad N Vejlby Klit (VJ) – begge klassiske forårslokaliteter for arten.

Efterårets forekomst lå i tidsrummet fra 3/8 til 20/10. De bedste lokaliteter var Blåvandshuk (SVJ) med i alt 10 fugle, samt Grenen og Nordmandshage (NJ) med hver 9 fugle. De bedste dage var 13/9 med 4 S Nordmandshage, samme dag var der 1-2 fugle på Vestkysten, og 17/9 3 Århus Havn (ØJ) – der blev set yderligere 6 fugle den dag alle i de indre farvande.

(Peter Lange)

Regional fordeling af Lille Kjove 2011

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
2011	31	8	18	10	4	0	1	1	2	4	6	1	86

Storkjove *Stercorarius skua*

De i alt 1577 fugle gjorde 2011 til det 3. bedste år nogensinde, kun overgået af invasionsårene 2003 og 2004 med hhv. 2077 og 1879.

Der var kun 7 forårsfund, i tidsrummet 12/3 til 23/5. De 5 var fra Skagen (NJ), resten var spredt langs vestkysten, alle enkeltvis.

Sommerperioden gav 3 fugle 30/6-1/7, hvorefter der fra 12/7 stort set var daglige observationer året ud.

Der blev rapporteret mange fugle fordelt over de fleste rapportregioner, og især de mange fund i december var

usædvanligt. De bedste lokaliteter og dage var: Grenen (NJ) 29/7-17/12 i alt 498 trækkende, max. 8/10 100 NV, Roshage (NJ) 10/8-20/10 i alt 174 trk., max 15/9 87 SV og Blåvandshuk (SVJ) 21/7-27/11 i alt 59 trk., max. 5/10 11 S + 2 N. Fra de indre farvande skal nævnes Nordmandshage (NJ) 29/7-13/12 i alt 72 trk., heraf 8/10 43 N samt Børstrup Hage (NSJ) 10/8-19/12 i alt 123, max. 12/10 35 V. Desuden bør nævnes 8/10 36 V Fyns Hoved (F) – der var ny suveræn Fynsrekord.

(Peter Lange)

Regional fordeling af Storkjove 2011

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
2011	952	95	118	23	23	7	45	56	0	252	6	0	1577

Storkjove adult, Grenen Skagen, 30. juli 2011. Foto: Knud Pedersen

Sorthovedet Måge (nederst) og Sølvmåge, Årdsale, Bornholm, 20. oktober 2011. Foto: Sune Riis Sørensen

Sorthovedet Måge *Larus melanocephalus*

Endnu et rekordår med 167 fugle, fordelt på alle regioner. Der var observationer fra alle årets måneder, men der var dog en meget stor koncentration af observationer fra 10/3–10/6. Fra denne periode stammer 210 observationer af de i alt 373 observationer.

Der var 14 - 17 ynglepar i 2011, mod 15 i 2010, se DATSY for flere opl. om ynglefundene.

Udenfor ynglelokaliteterne blev der oftest ikke set mere end 1-2 fugle, dog var der 7 lokaliteter med tre

fugle. På følgende lokaliteter blev der set fire eller flere fugle: Skagen (NJ) 9/5 2 og 24/5 2, Blåvand (SVJ) 8/5 2 S + 28/8 1 S + 10/9 1 R + 18/10 1 S, Esbjerg (SVJ) 17/7 - 3/11 2 AD + 2 1K, Mandø (SVJ) 1-22/5 5 fugle og Hyllekrog (ST) 8/4 2 AD Ø + 24/4 2 AD Ø + 20/5 2 AD Ø. Største dagobservation var 16/4 3 Siø (F) og 24/4 3 Stubbe Sø (ØJ)

(Rene Christensen)

Regional fordeling af Sorthovedet Måge 2011

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
2011	15	7	38	7	8	13	24	4	23	11	14	3	167
YP	0	0	8	0	0	1 - 2	3 - 4	0	0-1	0	0	0	14-17

Sabinemåge *Larus sabini*

Med 60 fugle var 2011 det 7. bedste år siden 1980, men dog lidt under sidste års 66 fugle. Årgennemsnittet for de sidste 10 år er 51 fugle/år. Af årets 60 fugle var de 11 fra de indre danske farvande. 21 fugle sås i september og 39 i oktober

Årets første fugle var 7/9 1 S Blåvand (SVJ) og 1 N Ørhage (NJ), mens den sidste var 25-26/10 1 Hvide sande (VJ).

Bedste lokaliteter var Blåvand (NJ) 7/9 - 19/10 14 T +

1 R, flest 4/10 4 S og Roshage (NJ) 9/9 - 20/10 6 T, flest 15/9 2 V.

I år forvildede to fugle sig helt ned i Østersøen, og det var andet år i træk der blev set fugle her: 13/9 1 1K S Feddet (ST) og 17/9 1 1K S Rødvig Havn (KBH). Disse observationer kan være samme fugl, men er i sammen-tællingen regnet som to.

(Rene Christensen)

Regional fordeling af Sabinemåge 2011

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
2011	14	9	26	1	3	0	0	3	1	2	1	0	60

Middelhavssølvmåge *Larus michaelis*

Årets forekomst var en lille stigning fra 59 fugle i 2010 til 66 fugle i 2011. Der blev set 17 fugle i første halvår, hvor den sidste var 31/5 1 AD Esbjerg (SVJ). Andet halvårs første var 12/7 1 3K+ Esbjerg, mens den første 1K-fugl var 14/7 1 Damhussøen (KBH), som også blev den næst-tidligste 1K-fugl nogensinde, kun 13/7 2006

er tidligere. Der var ikke observationer af over 2 fugle. Esbjerg og Blåvand (SVJ) skilte sig klart ud som de bedste lokaliteter for Middelhavssølvmåge med hhv. 7 og 6 fugle fordelt over hele året, ingen andre lokaliteter havde mere end 3 fugle.

(Rene Christensen)

Regional fordeling af Middelhavsmåge 2011

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
1. halvår	2	0	7	0	0	2	1	0	4	1	0	0	17
2. halvår	5	0	11	0	4	3	2	2	8	2	2	10	49

Kaspisk Måge *Larus cachinans*

Med 290 fugle blev 2011 det tredje bedste år nogensinde. I 2010 sås 184 fugle. Den store stigning skyldtes specielt en meget stor stigning af antallet af fugle på Bornholm, hvor antallet steg fra 43 fugle i 2010 til 114 fugle i 2011, også Sydvestjylland havde en pæn fremgang fra 9 fugle i 2010 til 45 fugle i 2011. KBH havde en nedgang fra 83 fugle i 2010 til 51 fugle i 2011, her var det specielt Stevns der skuffede, området har andre år

Øverst: Kaspisk Måge, Nexø Havn Bornholm, 7. november 2011. Foto: Sune Riis Sørensen

Nederst: Kaspisk Måge, Svaneke Fyr Bornholm, 4. november 2011. Foto: Sune Riis Sørensen

været landets bedste for Kaspisk Måge. Af landets 12 regioner havde de 9 fremgang eller status quo og tre tilbagegang.

Der blev set 105 fugle i første halvår og 185 fugle i andet halvår. Årets første 1K fugl var 4/7 1 Nexø (B) og er dermed 4 uger tidligere end den hidtil tidligste 1K-fugl som var 31/7 2008. Den tidlige dato kunne indikere at der har været ynglepar ikke så langt væk fra, eller på Bornholm.

Medvirkende til den store forekomst på Bornholm var to meget store observationer, 12/2 22 2K og 18/10 19

(10 1K + 1 2K + 1 3K + 5 AD) begge Salthammer. Herudover havde Dueodde 26/8 – 13/11 19 (8 1K + 2 3K + 9 AD). De øvrige lokaliteter på Bornholm havde op til 7 forskellige fugle.

Det høje antal i Sydvestjylland skyldtes mange fugle ved Blåvand (SVJ) 12/1 – 24/2 4 AD og 2/8 – 6/11 7 (1 1K + 1 2K + 1 3K + 1 4K + 3 AD) og på Fanø (SVJ) 18/1–1/4 16 (2 2K + 1 3K + 2 4K + 11 AD). Andre lokaliteter i landet kunne ikke fremvise mere end 7 forskellige fugle.

(Rene Christensen)

Regional fordeling af Kaspisk Måge 2011

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
1. halvår	6	2	28	1	1	4	10	1	18	3	4	26	104
2. halvår	10	2	17	5	1	8	7	1	33	6	7	88	185

Hvidvinget Måge *Larus glaucoides*

Efter 2010 med kun 4 fugle, det ringeste år nogensinde, blev 2011 et noget bedre med 11 fugle, svarende til årsgennemsnittet de sidste 10 år.

På nær 6-19/12 1 1K Ramløse (NSJ), som nærmest må regnes som et indlandsfund, var alle fund fra Vestkysten. Resten af fuglene fordelte sig på følgende måde: NJ: Hanstholm området 2/2 og 8/2 1 2K og 3/1 og 8/2

1 AD (2 fugle), Skagen 1 3K Ø og 29/5 1 2K Havsør. VJ: Harboøre Tange/Thyborøn Havn 16/1 – 17/4 1 AD og 3/3 1 2K+ SVJ: Esbjerg/Fanø 28/2 – 1/4 1 2K, 5/1 1 AD, 11/10 1 1K og 19/12 1 1K+ (3 fugle).

(Rene Christensen)

Gråmåge *Larus hyperboreus*

Med 41 fugle skal vi tilbage til 2007 med 46 fugle for at finde et bedre år og summen blev lidt bedre end årsgennemsnittet for de sidste 10 år som er på 36 fugle, men meget langt fra de gode år i 70'erne og 80'erne, hvor årstotaler på over 100 fugle var normalt.

Årets 41 fugle fordelte sig med 19 i første halvår og 22 i andet halvår. 37 fugle var fra Jylland, mindst 2 fra B og 2 fra ST.

Første halvårs sidste fugl var 5/6 1 2K Skagen (NJ), mens andet halvårs første var 4/7 1 2K Nordmanskage (NJ).

Udover de to ovenfor nævnte sommerfund var der yderligere to sommerfund: 23/7 1 2K Hanstholm (NJ) og 20/8 1 3K Salthammer (B), de næste fugle blev set primo september. De bedste lokaliteter var som andre år fiskerihavnene langs Jyllands Vestkyst. I 2011 skilte specielt Hanstholm sig ud, med op til 9 forskellige fugle. Andre lokaliteter kunne som maksimum fremvise 2-3 fugle.

De øvrige fund fra det østligste Danmark var: 7/5 1 2K+ Høsten Torp (ST), 25/5 1 2K V og 5/10 1 3K V begge Dueodde (B) og 15/10 1 2K Nykøbing F. (ST).

(Rene Christensen)

Gråmåge, Grenå Havn, 12. november 2011. Foto: Kent Olsen

Regional fordeling af Gråmåge 2011

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
1. halvår	7	4	4	0	0	2	0	0	0	0	1	1	19
2. halvår	12	4	2	1	0	1	0	0	0	0	1	1	22

Ride *Rissa tridactyla* (yngleforekomst)

De indsendte oplysninger er sparsomme og det er derfor ikke muligt at lave en bestandsvurdering. Endnu en gang må der opfordres til at lave en grundig optælling af de danske kolonier.

Der er rapporteret ynglefugle fra tre lokaliteter. De største observationer på de enkelte lokaliteter var: 25/7 100 AD + 15 1K Hansholm Havn (NJ), 1/4 70 YF Hirtshals Havn (HJ) og 25/7 400 YF Bulbjerg (NJ).

(Rene Christensen)

Ride ungfugl, Klitmøller, 7. oktober 2011. Foto: Albert Steen-Hansen

Sandterne *Gelochelidon nilotica*

Der var 29 fund mod 22 fund i 2010. Denne store stigning skyldtes primært et stationært par på Agger Tange (NJ), læs mere om dette i DATSY afsnittet andet steds i Fugleåret 2011. Ud fra årets materiale, anslås antallet af individer til 7, hvilket var på linje med sidste års 7 fugle. Siden arten i 2005 stoppede med at være årlig ynglefugl har antallet af fugle varieret mellem 2 og 7 fugle pr. år.

Årets første fugle var 25/ 4 2 N Sneum Digesø (SVJ), dagen efter sås også 2 fugle samme sted. Frem til årets sidste fugl var der følgende fund: 7/5 2 ad. fou Langer Huse (VJ), 8/5 2 ad. NØ Bulbjerg (NJ), 21/5 1 Gl. Hviding Engsø (SVJ), 14/5 2 Ø og 27/5 1 ad. Ø Bygholm Vejle (NJ), 3-20/6 2 ad. + pull Agger Tange (NJ), 5/8 1 R Kirkeby Pl. (SJ), 4/9 1 SØ Harboøre Tange (VJ) og årets sidste 5/9 1 OF Arup Holme (NJ). Fund udenfor Sydvestjylland skal godkendes af SU.

(Rene Christensen)

Sandterne, Agger Tange, 18. juni 2011. Foto: Poul Holm Pedersen

Rovterne *Sterna caspia*

Med 196 fugle og 5 ynglepar blev 2011 alle tiders bedste år. Læs mere om ynglefuglene i DATSY afsnittet. Årets 196 blev med god margin det bedste år nogensinde, næstbedste år var 1980 med 138 fugle. Der var 143 fugle øst for Storebælt og 53 fugle vest for Storebælt, hvilket var en normal fordeling.

De fem ynglepar som var på Saltholm (KBH) har formodentlig stor indflydelse på årstotalen i KBH som måske har haft det bedste år nogensinde med 66 fugle.

Årets første fugle var 20/4 med 3 Ø Farø (ST) og 3 Ø Vindebæk (ST), kan være samme fugle. Årets sidste fugl var 22/9 1 Ø Dueodde (B). Begge datoer ligger indenfor det normale.

Udover de mindst 10 fugle på Saltholm var der følgende større observationer som bør nævnes: Dueodde 12/8–22/9 18 T, flest 12/8 og 31/8 begge dage 5 og Ølseagle (KBH) 29/5–21/9 mindst 10, flere dage med op til 8 fugle. Her ud over havde flere lokaliteter op til mindst 8 fugle.

(Rene Christensen)

Rovterne, Skjern Enge, 22. august 2011. Foto: John Kyed

Regional fordeling af Rovterne 2011

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
2011	8	21	10	7	0	0	7	8	66	4	31	34	196

Dværgterne *Sternula albifrons* (yngleforekomst)

Ynglebestanden i Vest- og Sydvestsjælland, på den jyske vestkyst og i Vadehavet er velkendt som følge af optællinger og projektrigmærkning, men derudover er det materiale, som er til rådighed, desværre temmelig mangelfuldt. En præcis fastsættelse af landets samlede ynglebestand er derfor svær. Det vurderes dog, at landsbestanden var på minimum 450 ynglepar og dermed var gået en smule frem eller i hvert fald havde holdt sig nogenlunde konstant i forhold til de foregående år. Kun i 2 ud af 12 regioner var arten gået tilbage i forhold til 2010 - mest i SVJ (inkl. Fanø), hvor bestanden var reduceret fra 113-126 par i 2010 til 74 par i 2011, og kun B, SØJ og NSJ havde ingen ynglende Dværgterner overhovedet.

Vadehavet var fortsat artens vigtigste område med i alt 152 par i 2011. Den relativt store tilbagegang fra 182 par i 2010 er ikke nødvendigvis udtryk for en permanent nedgang, idet Dværgternen typisk yngler på udsatte lokaliteter og derfor er kendt for at udvise store udsving i den årlige ynglebestand som følge af især vejrbedingede faktorer (oversvømmelse, sandflugt, intensitet af strandturisme m.v.), biotopforandringer og prædation.

Danmarks måske eneste, og under alle omstændigheder største og eneste permanente indlandsforekomst af ynglende Dværgterne ved Tissø (VSJ) havde et godt år med 28-30 par med en glædelig stor ungeproduktion på de kunstigt etablerede yngleøer i søens sydlige ende.

Grunden til det relativt store fald i ynglebestanden i Sydvestjylland/Vadehavet skyldtes primært et par store højvander i begyndelsen af ynglesæsonen, som

oversvømmede store dele af strandene og dermed bortskyllede mange reder. Det er imidlertid ikke den eneste trussel, den beskedne danske ynglebestand af Dværgterne må slås med. Prædation fra især ræv udgør en meget alvorlig trussel, og det er ved flere lejligheder set, at ræv i løbet af en enkelt nat har udryddet hele ynglekolonier - således f.eks. igen i 2011 på Bøvling Klit (VJ) nord for Torsminde, hvor det dog kunne konstateres, at fuglene efterfølgende lagde om på havstranden lige syd for byen. Også kystsikringsarbejder og den kommunale strandrensning langs den jyske vestkyst koster hvert år mange Dværgternereder og unger. I 2011 blev hele koloniområdet på stranden nord for Hvide Sande (VJ) således gravet op midt i ynglesæsonen, hvorved hele kolonien gik til grunde og ungeproduktionen blev lig nul. Der var desværre ingen oplysninger fra Øresundsområdet, som normalt huser en stor bestand på eller omkring Saltholm/Peberholm (KBH). I ST blev en lang serie af årlige optællinger på øer og holme beklageligvis indstillet, da staten ikke ville fortsætte med at yde økonomisk støtte.

De bedste områder var Vadehavet med 78 par på Rømø (SJ) og 56 par på Fanø (SVJ). I resten af landet havde Tissø (VSJ) med 28-30 par og Glænø Østerfed (VSJ) 22 par, begge god ynglesucces, Sprogø med ca. 20 par, Anholt (ØJ) 15-30 par, Hvide Sande (VJ) 12-24 par, Agger Tange (NJ) 16 par og Bøvling Klit (VJ) ca. 15 par var de største yngleforekomster, og ingen andre af de dækkede lokaliteter kunne med sikkerhed melde om over 10 par.

(Ulf M. Berthelsen / Rene Christensen / Thomas Bregnballe)

Regional fordeling af Dværgterne 2011

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
Ynglepar	66 - 72	32 - 44	74	17 - 43	0	78	4 - 8	75 - 82	10 - 16	0	5	0	357 - 414

Sortterne *Chlidonias niger*

Med de mest oplagte gengangere sorteret fra var der 805 observationer af 4532 fugle, hvilket var det bedste år nogensinde. Årets første var 11/4 1 Gl. Hviding Engsø (SVJ). De næste sås 20/4, mens den sidst var en noget forsinket fugl 27/10 1 Agger Tange (NJ). Fra den 20/4 og frem til 7/10 er der stort set daglige observationer.

I modsætning til i 2010 blev der observeret en del forårstræk. De bedste lokaliteter var Hyllekrog (ST) 20/4-22/5 94 T, flest 7/5 26, Korshage (VSJ) 57 Ø, Ton-tofte Nakke (SJ) 25/4-8/5 57 T, flest 7/5 51 Ø, Blåvand (SVJ) 8/5 27 S, Skagen (NJ) 24/4-28/6 25 T, flest 10/5 9 og Gedser Odde (ST) 8/5-22/5 23 T, flest 8/5 21 Ø. Efterårstrækket startede i slutningen af juli, men bemærkedes kun på enkelte lokaliteter. De bedste var: Gedser Odde 3/8-20/9 209 T, flest 14/8 84 S, Blåvand 23/7-10/9 56 T, flest 28/8 24 T og Feddet (ST) 23/8-12/9 28 T, flest 6/9 22 S. Efter primo september var der kun et større træk: 17/9 37 SV Hyllekrog. Det er derfor muligt at, der som i 2010, er gået et større træk gennem landet medio september i al ubemærkethed.

To rastobservationer fra efterårstrækket nævnes: 135 Feddet og 83 Køge Sydstrand (KBH), begge den 27/8. Ingen andre fund var af over 20 fugle.

(Rene Christensen)

Sortterne, Skjern Enge, 22. august 2011. Foto: John Kyed

Hvidvinget Terne *Chlidonias leucopterus*

Efter et noget sløjt år 2010 med kun 14 fugle, blev 2011 noget bedre med mindst 74 fugle, lidt over gennemsnittet for de sidste 10 år på 69 fugle/år. Årets første fugle var 12/5 2 ad. Nørreballe Nor (F), hvilket var et normalt ankomsttidspunkt. Trækket kulminerede 20/5 med 61 fugle, hvoraf 34 sås i ST, dagen efter sås kun 2-4 fugle. De største observationer var 20/5 22 ad. Bøtø Nor (ST) og 10 ad. Gødstrup Engso (ST), udenfor ST

var største observation denne dag, 8 Udkæret (B). Efter denne store dag sås der ikke Hvidvinget Terne før i august med 5/8 1 1K S Blåvand (SVJ) og 6+12/8 1 ad. Vest Stadil Fjord (VJ). Året afsluttedes med 10/9 1 1K Ølsemagle Revle (KBH), 11/9 1 Egå Engso (ØJ) og 13/9 1 1K Præstø Fjord (ST).

(Rene Christensen)

Regional fordeling af Hvidvinget Terne 2011

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
2011	0	3	11	1	0	1	4-6	1	10	0	35	8	74-76

Lomvie *Uria lomvie* (yngleforekomst)

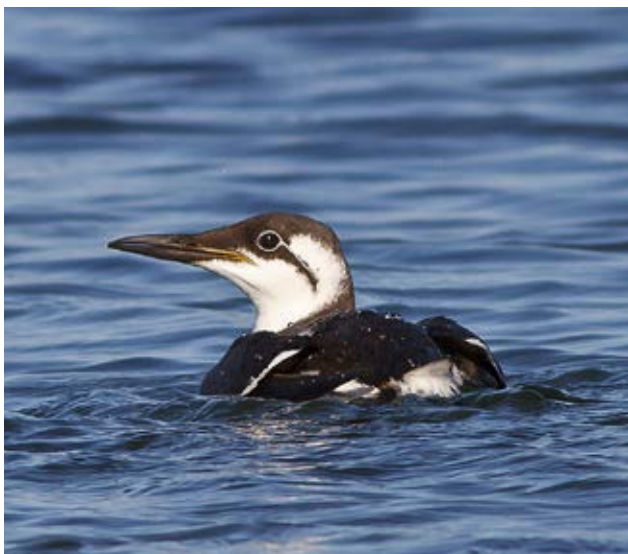
Bestanden på Græsholmen ved Christiansø blev ikke optalt i 2011, men det vurderedes ud fra observationer af prøvefelter, at der var en svag stigning i antallet, der blev skønnet til at være ca. 2900 par (Peter Lyngs pers. medd.). Der var positive oplysninger fra Nordbornholm, hvor der skønnedes at være 5-10 par i en nyoprettet koloni. Der blev dog ikke set unger (Carsten Andersen pers. medd.).

(Rene Christensen)

Alk *Alca torda* (yngleforekomst)

Bestanden på Græsholmen ved Christiansø blev anslået til ca. 1200 par og i svag fremgang (Peter Lyngs pers. medd.). På Nordbornholm hvor arten har ynglet siden 1996 var der som i 2010 stadig ca. 100 par (Carsten Andersen pers. medd.) og det til trods for den hårde vinter 2010-11 hvor store områder i Østersøen frøs til.

(Rene Christensen)

Lomvie, Ebberløkke, 16. oktober 2011. Foto: Lars Andersen

Tejst *Cephus grylle* (yngleforekomst)

Thomas Bregnballe (DMU/Århus Universitet) og Steen Asbirk (Miljøministeriet) har stillet deres indsamlede materiale til rådighed. Ud fra det indsendte materiale ser det ud til at arten holder stand i forhold til antallet af par. Kun få lokaliteter havde tilbagegang og i de fleste tilfælde kun med ganske få par. Kun ved Deget (NJ) er der tale om en større tilbagegang fra 230 par i 2010 til 170-190 par i 2011. Danmarks største koloni på Hirsholmene (NJ) havde 900-1400 par mod 1260 par i 2010, så her er der formodentlig tale om status quo. Der var i 2011 kommet to nye lokaliteter til: Vindmøllefundamenter ud for Frederikshavn (NJ) med 5 par og Røsnæs (VSJ) med 0-1 par, så endnu en gang kan det konstateres at det ser ud til at Tejst har det godt i Danmark.

(Rene Christensen)

Tejst, Anholt Havn, 27. maj 2011. Foto: Kent Olsen

Lokaliteter med ynglende Tejst i 2005-2011. Manglende værdier angiver at der ikke foreligger data fra lokaliteten det pågældende år.

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Deget (NJ)	141 - 150 YP	141 - 150 YP ?		146 - 190 YP	92 YF	230 YP**	170-190 YP**
Græsholm (NJ)					11 YF	12 YF	
Hirsholmene (NJ)	561 - 690 YP	561 - 690 YP ?	800 - 825 YP	1375 YF	1170 YF	1260 YP**	900 - 1400 YP**
Kølpen (NJ)			5 - 10 YP		15 YF		
Ndr. Rønner (NJ)	45 YP ?	45 YP ?				25 YP ?**	25 YP**
Tyvholt (NJ)			60 - 70 YF		65 YF	300 YF	
Østerbyhavn (NJ)	0 - 4 YP ?	0 - 4 YP ?				2 YP**	3 YP**
Strandby Havn (NJ)						0 - 4 YP**	0 - 4 YP**
Ålbæk Havn (NJ)						0 - 1 YP**	
Skagen Havn (NJ)						3 - 5 YP**	2 - 3 YP
Vindmøllefundamenter, Frederikshavn (NJ)							5 YP
Anholt, Havnen (ØJ)	2 - 4 YP ?	2 - 4 YP ?		9 YF		3 YP**	6 - 10 YP
Gjerrild Klint (ØJ)					5 YF		
Hjelm (ØJ)	0 YP ?	0 YP ?	5 YP	3 YP		3 - 6 YP**	5 - 9 YP**
Karlby Klint (ØJ)	*	*			5 YF	*	
Kyholm (ØJ)	7 - 10 YP	1 YP ?	1 YP	3 - 5 YP		4 YP**	8 - 19 YP
Lindholm (ØJ)	6 YP?	6 YP?	3 YP			12 YP**	
Sangstrup Klint (ØJ)	*	*	21 YP	20 - 25 YP	28 YF	*	
Tunø (ØJ)	60 YP	45 YP	52 YP	71 YP		54 YP**	63 YP**
Vandstedet, Samsø (ØJ)	2 YP ?	2 YP ?				2 - 3 YP**	3 - 5 YP**
Vejrø (ØJ)	38 YP ?	20 - 25 YP	54 YP	20 - 30 YP		51 YP**	
Endelave (SØJ)	9 YP	9 YP	10 YP	10 YP		4 YP**	4 YP**
Hjarnø (SØJ)	0 YP	0 YP	0 YP			0 YP**	
Mejlø (F)	3 YP	3 YP	5 - 7 YP			3 YP**	0 - 1 YP
Romsø (F)	2 - 3 YP	2 YP	1 - 2 YP			2 YP**	3 YP**
Æbelø (F)	0 YP ?	1 YP		1 YP	1 YF		
Musholm (VSJ)	25 - 30 YP	14 - 30 YP	27 YP	28 YF	48 YF	22 - 28 YP**	23 YP**
Nekselø (VSJ)	0 YP ?	0 YP ?				0 YP**	
Omø (VSJ)							
Reersø (VSJ)	0 YP	0 YP	0 YP			0 YP**	0 YP**
Sejrø (VSJ)	60 - 93 YP	81 - 87 YP	94 YP	103 YP	59 YF	70 - 84 YP**	71 - 84 YP**
Sprogø (VSJ)	4 YP	10 - 12 YP	10 - 12 YP			32 YP**	2 - 5 YP
Hesselø (NSJ)	115 YP ?	115 YP ?				117 YP**	
Røsnæs (VSJ)							0 - 1 YP**

* Sangstrup - Karlby Klint 2005: 9 YP, 2006: 15 YP, 2010: 24 YP

** Thomas Bregnballe-Steen Asbirk

YP = ynglepar

YF = ynglefugle

Søkonger Alle alle

Efter et par magre år sås der mindst 1418 fugle i 2011. Arten sås i alle regioner undtagen B. De bedste regioner var NJ med 806 fugle og NSJ med 314 fugle.

Der var én observation fra første halvår: 1/1 1 OF Hundested (NSJ), den næste fugl var fra 8/10 på flere lokaliteter.

De bedste lokaliteter var: Skagen (NJ) 10/10-30/12 647 T, flest 28/11 286, Børstrup Hage (NSJ) 08/10- 29/12 92 T, flest 10/12 40 V og Rågeleje Strand (NSJ) 8/10-18/12 54 T, flest 10/12 14.

Der var et indlandsfund: 4/12 1 i have Brabrand (ØJ), fuglen blev indfanget og udsat ved Moesgaard Strand (ØJ). Et fund fra Østersøen nævnes: 29/11 1 V Faxe Ladeplads (ST).

(Rene Christensen)

Søkonger, Skagen Havn, 11. december 2011.

Foto: Jørgen Kabel

Regional fordeling af Søkonger 2011

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
2011	806	56	66	74	15	1	11	72	2	314	1	0	1418

Lunde *Fratercula arctica*

Efter et ringe år i 2010 med kun 14 fugle var 2011 dobbelt så godt med 29 fugle som dog er det 7. ringeste år siden 1978. Årsgennemsnittet de sidste 10 år er på 53 fugle. Til trods for at 2011 var et dårligt år, sås der 6 fugle i de indre danske farvande, alle enlige fugle. Der var tre fund i første halvår, 5/3 1 død Fanø (SVJ), 20/4 1 R Hvide Sande (VJ) og 5/5 1 N Blåvand (SVJ).

Andet halvårs første fugl var noget tidlig 13/7 1 NV Skagen (NJ), mens den næste var 10/8 1 SV Rågeleje (NSJ). De bedste lokaliteter var Ørhage (NJ) 20/8 1 S og 17/11 3 SV og Blåvand (SVJ) med i alt 3 fugle fordelt på 3 dage.

(Rene Christensen)

Regional fordeling af Lunde 2011

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
2011	14	3	6	1	2	0	0	1	0	2	0	0	29

Turteldue *Streptopelia turtur*

Et godt år for arten med min. 80-85 ex. Den første Turteldue i 2011 var meget tidligt på den, idet den blev set samle redemateriale ved Grøngård (SJ) allerede 2/4. De næste fugle blev rapporteret fra samme lokalitet til normal tid senere på måneden: 22/4 2 sy. og 24/4 4 R. Den eneste anden lokalitet med Turteldue i april var Frøslev Plantage (SJ) med 1 sy. 27/4. Som sædvanlig blev de fleste fugle registreret i (SJ): min. 59-64 ex., heraf 50-55 sy. Lokaliteter i (SJ) med mere end 1 syngende Turteldue: Arnå 4, Fole 2, Frøslev Plantage 15-17, Grøngård 3, Hønning Plantage min. 8, Lindet Skov 2-3, Lovrup Skov 2-4, Stensbæk Plantage 3, St. Jyndevad/Frestrup Skov 3. Eneste fugl, der blev bestemt til 1K blev registreret i Rens (SJ) 18/7. Uden for (SJ) registreredes syngende fugle 3 ste-

der: Høllund Søgårdsplantage (SVJ), Hovborg Fiskeri (SVJ) samt Store Bouet Skov og Enge (NJ) 1 17-18/8. Sidstnævnte fund var nær en voliere med Agerhøns. Det regnes for tvivlsomt og figurerer derfor ikke i sammentællingen. I forårs- og sommermånederne blev der set pænt med Turtelduer udenfor yngleområderne med i alt 17 ex. Som sædvanlig flest i Skagen (NJ) med 6 ex. 14/5-12/6. Tre observationer var på mere end én fugl: 14/5 2 Ø Skagen, 31/5 3 Mandø (SVJ) og 11/8 2 Hesselholm, Samsø (ØJ). Det blev en tidlig afslutning på efteråret med blot 2 fund i september: 1/9 1 R Ranum (NJ) og 9/9 1 OF Blåvands Huk (SVJ).

(Poul Ulrik)

Regional fordeling af Turteldue 2011

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
2011	7	1	6	2	1	59-64	0	1	0	1	2	0	80-85

Slørugle *Tyto alba*

Landsbestanden blev af Uglegruppen vurderet til 50-60 par, hvilket var på niveau med 2010. Gruppens materiale har ikke været tilgængeligt for rapportgruppen,

hvorfor det ikke har været muligt at skrive mere om arten her i årsrapporten.

(Peter Lange)

Stor Hornugle *Bubo bubo*

I lighed med 2010 formodes det tilgængelige materiale i DOFbasen ikke at være repræsentativt for artens forekomst i landet. Der var fund fra samtlige Jyske rapportområder, med sammenlagt omkring 75 fugle. Der blev meldt om ynglepar eller tudende fugle på 39 lokaliteter, med et tilsvarende antal ynglepar. Flest i Sønderjylland. Kun en mindre del af ynglefuglene var indtastet som ynglepar i DOFbasen, resten er medtaget

på grundlag af tudende fugle på lokaliteten. Der skal opfordres til at alle fund indtastes på DOFbasen, også negative registreringer fra tidligere besatte ynglelokaliteter. Marker posten som hemmelig, hvis du ikke ønsker den vist på DOFbasen, så bliver den kun tilgængelig for skribenten af denne klumme.

(Peter Lange)

Regional fordeling af Stor Hornugle 2011

2011	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
Ynglepar*	3	5	4	7-8	5	14-17	0	0	0	0	0	0	38-42
Antal fugle	11	10	7	11	10	26	0	0	0	0	0	0	75

* = ynglepar er opgjort på grundlag af fund indtastet som ynglepar, og fund af tudende fugle eller andre former for territoriemarkering på formodet ynglelokalitet.

Mosehornugle, Nedermose, Skagen, 14. maj 2011. Foto: Finn L. Sørensen

Mosehornugle *Asio flammeus*

Efter et år med kun 268 fugle var 2011 et rigtigt godt år, med mindst 487 fugle og dermed det 3. bedste år nogensinde. Af årets 487 fugle blev 240 set i det nordlige og vestlige Jylland, mens Fyn med 50 fugle også fulgte godt med.

Der var fund fra sommermånederne, som tyder på, at arten har ynglet i Danmark. Disse fund er medregnet i årstotalen. For nærmere information om yngleforekomsterne henvises i til DATSY.

Langt hovedparten af fuglene blev set i efteråret. En enkelt observation fra foråret nævnes dog: 30/1 8 R Gjeller Sø/Odde (VJ) som var det eneste fund af mere

end 4 rastende fugle fra 1. halvår, og kun to lokaliteter, Skagen (NJ) og Gilbjerg (NSJ) havde mere end 5 trækkende fugle, begge med 6 fugle.

Fra efteråret var der følgende større observationer:

9/10 16 T Lyngvig Fyr (VJ), 15/10 18 R Mandø (SVJ) og 29/12 8 R Lejsø (VSJ). Specielt den 9/10 var der mange fugle at se, totalt sås 44 fugle denne dag.

5 lokaliteter havde over 9 trækkende fugle og følgende havde mere end 10 fugle: Blåvand (SVJ) 23/7 – 8/11 18 T, flest 9/10 4 T, Stevns (KBH) 20/9 – 13/10 10 T og Lyngvig Fyr 5-19/10 26 T, flest 9/10 16 T.

(Rene Christensen)

Natravn *Caprimulgus europaeus*

Beregnet som summen af lokalitetsmaksima gav resultatet for 2011 nøjagtigt samme totale antal som 2010. Dette var dog en tilfældighed, da regionalfordelingen var lidt anderledes. Som sædvanligt var langt hovedparten af de registrerede fugle syngende hanner, og det totale antal fugle vil derfor være en hel del højere.

De første kom allerede i slutningen af april: 25/4 1 han T Blåvands Huk (SVJ), 26/4 1 han Vilsbøl Plantage (NJ) og 29/4 1 sy. Ålbæk Klitplantage (NJ). Det vil måske være umagen værd at eftersøge arten lidt tidligere end traditionelt antaget, idet de første muligvis kommer allerede i slutningen af april. Først efter midten af maj kom der dog for alvor gang i Natravnene, og udenfor NJ blev de første udover de allerede nævnte fra Blåvands Huk: 5/5 1 sy Tane Sø (SVJ), 19/5 1 Højlund Søgårdplantage (SVJ) og 19/5 1 sy Frederikshåb Plantage (SØJ).

Antal rapporterede ynglepar udgør omkring 300 par.

Da arten er med i projekt Truede og Sjældne Ynglefugle er yngleaktiviteten nærmere beskrevet under afsnittet herom.

Følgende lokaliteter havde en lok.max. over 10 fugle: 4/6 10 sy Borris Hede (VJ), 1/7 17 YF Ålbæk Klitplantage (NJ), 2/7 11 YF sy. Trantum Klitplantage (NJ), 4/7 12 YF Torup Klitplantage (NJ), 27/6 12 th. Skagen Klitplantage (NJ) og 9/7 12 fou. Bunken Klitplantage (NJ). Årets sidste syngende blev registreret 4/8, med 2 Vejers Plantage (SVJ), 3 Klelund Hede (SVJ) og 1 Klelund Plantage (SVJ).

De sidste observationer var: 16/9 1 Lille Vildmose (NJ), 16/9 1 Gulstav (F), 17/9 og 19/9 1 RI Gedser Odde (ST) og 9/10 1 Skagelfaldet (B).

Der var observationer fra i alt 140 lokaliteter, og dermed lidt flere end i 2010.

(Ole Jensen)

Regional fordeling af Natravn 2011

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
2011	139	52	76	21	9	22	1	3	4	6	5	8	346

Tallene er udregnet som sum af lok.max. med tillæg for evt. trækkende eller ringmærkede fugle.

Isfugl *Alcedo atthis*

I alt blev det til 11 sikre og 13 mulige ynglepar af Isfugl i 2011, hvilket var et højere antal end i 2010. Vinteren havde ellers været både sne- og isrig, så det var glædeligt, at bestanden ikke lod til at være blevet indskrænket yderligere. Vanen tro var der også i 2011 mange

lokaliteter med sommerobservationer af Isfugl, hvoraf nogle nok dækkede over ikke-rapporterede ynglepar. I 2011 blev der indrapporteret flest ynglepar fra Østjylland (4 sikre og 6 mulige).

(Tina Høeg Hansen)

Regional fordeling af Isfugl 2011

2011	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
Sikre ynglepar	3	0	0	4	1	0	0	0	2	1	0	0	11
Mulige ynglepar	0	0	1	6	0	1	0	0	2	3	0	0	13

Biæder, Jydelejet Møn, 10. juni 2011. Foto: Per Schiermacker-Hansen

Biæder *Merops apiaster*

Der blev indrapporteret cirka 43-45 Biædere i 2011, hvilket var lidt over gennemsnittet for det sidste årti. Ifølge DATSY blev der observeret 3 ynglepar af Biædere i 2011 fordelt på 2 lokaliteter. Det var første gang, der ynglede Biædere i Danmark siden 2008. Årets første observation af Biæder fandt sted medio april: 19/4 1 Heatherhill (NSJ), hvilket var det tidligst registrerede ankomsttidspunkt ifølge DOFbasens oplysninger. Siden 2005 havde årets første observation af Biæder ellers ligget nogenlunde fast i tidsperioden

26/4-28/4. Næste observation af Biæder fandt sted 7/5 1 Nordby (NJ) og der blev løbende observeret Biæder frem til medio juni. Derefter var det mere sporadisk med observationer af Biæder indtil ultimo juli. Årets sidste observation af Biæder fandt sted 25/9 1 Blåvands Huk (SVJ), hvilket var den første septemberobservation siden 2003.

(Tina Høeg Hansen)

Regional fordeling af Biæder 2011

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
2011	10-12	0	5	1	1	1	0	5	4	4	8	4	43-45

Hærfugl *Upupa epops*

Der blev indrapporteret 14 Hærfugle i 2011, hvilket var lidt under gennemsnittet for det sidste årti.

Årets første observation af Hærfugl fandt sted medio april: 17/4 1 Vollerup (VSJ), hvilket var lidt senere end i 2010. Derefter blev der løbende observeret Hærfugl rundt omkring i landet frem til primo juni. Efter et par måneders pause blev der atter observeret Hærfugl fra medio oktober indtil årets sidste observation: 17/11 1 Store Rørbæk (NJ).

Langt de fleste observationer af Hærfugl var 1-dags observationer. Derudover var der én 2-dages observation, og tre observationer på 3 dage eller derover.

Observationerne af en Hærfugl på Møn: 23/4 Ulvshale Sommerhusområde (ST), 24/4 Hegnede Bugt (ST) og 28/4-1/5 Råby Sandlodder og Kobbegård (ST) var sandsynligvis af samme fugl, som havde strejft rundt i området i det pågældende tidsrum. Observationerne af Hærfugl fra Lille Åmose – vest (VSJ) og Madesø (VSJ) 27/4 gjaldt alle en Hærfugl, som blev observeret ved en ejendom i Madesø. Hærfuglen fra Agernæs (F) 14-19/10 og 16/10 Agernæs Fælle, syd (F) dækkede begge over en Hærfugl, der blev observeret ved Agernæs Havn.

(Tina Høeg Hansen)

Regional fordeling af Hærfugl 2011

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
2011	2	1	0	2	0	0	2	3	0	1	2	1	14

Hærfugl, Anholt, 27. maj 2011. Foto: Kent Olsen

Vendehals, Hammeren Bornholm, 24. april 2011. Foto: Johanna M. Hartmann

Vendehals, Nexø havn Bornholm, 2. september 2011. Foto: Sune Riis Sørensen

Vendehals *Jynx torquilla*

Der blev indberettet 283 Vendehalse mod 218 i 2010, 161 i 2009 og 261 i 2008. De fleste blev set i forårsperioden.

Den første blev set 9/4 1 Saksfjed inddæmning (ST), hvilket var tidligt. De næste var 15/4 1 Klint (VSJ), 16/4 1 Blåvands Huk (SVJ), 16/4 1 Mandemarke Bakker/Høvblege (ST) og 16/4 1 Nørre Tornby (NJ). Det fortsatte med daglige obs. til 4/6 1 Ellekrattet (NJ). Der blev hørt syngende fugle på 19 lokaliteter. I alt var der 12 sikre ynglefund. Kun på Borris Hede, i Frederikshåb Plantage, ved Kronenshede og på Husby Klit (alle VJ) blev der gjort sikre ynglefund i form af fugle ved redehul. På Borris Hede fandtes 7 par i redekasser

Regional fordeling af Vendehals 2011

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
1. halvår	26	23	12	24	4	28	14	12	5	4	10	6	168
2. halvår	4	7	22	4	2	4	16	7	12	8	17	11	115
Total	30	30	34	28	6	33	30	19	17	12	27	17	283

som fik unger, og her blev 64 unger og 6 adulte fugle ringmærket (Se DATSY).

Efterårstrækket indledtes med 1/8 1 Nørre Lyngvig (VJ), 6/8 1 Ulvshale (ST) og 7/8 1 Allerslev (KBH). Det varede ved med daglige obs. til 19/9. De sidste blev set 24/9 1 Sottrupskov (SJ), 30/9 1 Melby Overdrev (NSJ) og 5/10 1 Saltbækvig syd (VSJ).

Der blev ringmærket 4 Vendehalse på forårstrækket (2 på Anholt (ØJ), 1 Blåvands Huk og 1 Sønderhå Plantage (NVJ)) samt 30 på efterårstrækket, hvilket var rekord. (15 Gedser Odde (ST), 9 Gulstav Mose (F), 4 Keldsnor (F), 1 Tipperne (VJ), og 1 Blåvands Huk).

(Leif Novrup)

Grønspætte *Picus viridis*

Årstotalen på 772 var lidt større end de 719 fugle fra 2010. Det peger på at Grønspætte klarede sig overraskende godt gennem vinteren 2010-11, mens der efter den forrige vinter var en kraftig reduktion fra de næsten 1000 fugle i 2009. Der var dog endnu ingen tegn på at arten var på vej væk fra sin tilsyneladende meget kraftige og langsigtede tilbagegang som dansk ynglefugl (se Punkttællingen i Fugleåret 2010, s. 21 og 23). I den forbindelse bør det dog bemærkes at tallene fra DOFbasen primært kan belyse kortvarige bestands-svingninger. Til gengæld overdrives antallet af fugle. Således rapporteredes den samme fugl ofte gentagne gange over en længere periode, mens det i årstotalen kun har været muligt at fjerne dobbelttællinger fra samme dag. Oplysningerne om ynglepar repræsenterer den modsatte yderlighed. Det er nemlig svært at dokumentere ynglepar af en art, der ved observationer i yngleperioden virker meget mere sky end fx Sortspætte. Derfor er det klart at der var mange flere end de 15-22 indrapporterede ynglepar (en nedgang fra 24 i 2009). Men selv om der fx var flere end de 4-7 registrerede par i NJ, så formodes det at bestanden i store

områder af landsdelen var nede på 10 procent af hvad den var i midten af 1990'erne. Det gælder vist ikke for alle dele af Jylland, men det kan tallene ikke sige meget

Grønspætte, Esbjerg Havn, 17. maj 2011. Foto: Per Poulsen

om. Det kan således være en tilfældighed at totalen for Vestjylland øgedes i forhold til 2010 på grund af registreringen af 2-3 par på Borris Hede (VJ), mens Trehøj Golfbane (VJ) gik tilbage til 1-2 par. Generelt er der et

stort behov for en mere systematisk registrering af ynglepar af denne art. Denne registrering skal selvfølgelig ske uden væsentlige forstyrrelser af de sky fugle.

(Esben Sloth Andersen)

Regional fordeling af Grønspætte 2011

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
Antal fugle	182	128	58	84	107	144	70	0	0	0	0	0	773
Ynglepar	5-7	4-7	1	1	1	2-4	1	0	0	0	0	0	15-22

Sortspætte *Dryocopus martius*

Antallet af rapporterede fugle var på linie med 2010, mens antallet af rapporterede ynglepar var noget højere end året før. Forskellen på antallet af ynglepar var dog ikke umiddelbart udtryk for en stigende bestand, menskyldtes snarere mere præcise angivelser for visse områder, mens optællinger for andre områder har været mere mangelfulde.

Som vanligt drejede en del af rapporteringerne i DOFbasen sig om de samme fugle, der blev rapporteret gentagne gange. Områder med flest rapporterede fugle var Nordsjælland (34 %), Sønderjylland (20 %) og Nordjylland (10 %).

En stigning i antallet af rapporterede ynglepar skyldes for en stor del en mere korrekt angivelse af ynglebe-

standen i Sønderjylland på 15 par (oplysninger fra Hans Christensen), men også en stigende bestand i Nordsjælland (oplysninger fra Per Ekberg Pedersen), hvor de største koncentrationer blev registreret i Grib Skov med 7-10 par og Tisvilde Hegn med 6-7 par. Flere par blev også registreret i Østjylland med 8 par mod 4 par i 2010. Desuden var Storstrøm og Vestjylland nye områder med ynglende Sortspætte i forhold til 2010. Til gengæld oplevedes en markant nedgang i Nordjylland, som kun delvist skyldes en mindre grundig eftersøgning efter arten i Rold Skov (NJ), men også at arten ikke blev registreret som ynglefugl i Vendsyssel trods eftersøgning på egnede lokaliteter.

(Hans Christophersen)

Regional fordeling af Sortspætte 2011

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
Antal fugle	100	21	7	142	63	200	0	58	43	344	45	0	1023
Ynglepar	6	2	0	8	3	15	0	1	2	18-23	1	0	56-61

Sortspætte, Bommerlund Plantage, Sønderjylland, 21. maj 2011. Foto: Klaus Dichmann

Lille Flagspætte *Dendrocopus minor*

Med 329 rapporterede fugle var der tale om et antal tæt på rekorden fra 2010. Lille Flagspætte blev som i 2010 iagttaget i alle landsdele på nær VJ. Der var dog visse forskydninger regionalt. Således blev der rapporteret betydeligt flere i Nordjylland og på Bornholm end i 2010 og færre fra især Københavns-området.

Antallet af rapporterede ynglepar svarede til tallet fra 2010, men også her var der regionale forskydninger med flere par i Sønderjylland og som noget nyt Nordjylland, men færre fra København. Desuden var angivelsen fra Bornholm nu mere præcis end tidligere. De største bestande blev fundet i Nordsjælland med

minimum 17-19 par (Per Ekberg Pedersen m.fl.) – heraf 11-13 i Grib Skov og på Bornholm med minimum 20 par (Carsten Andersen). Som sagt anses det for givet, at arten som noget nyt har ynglet i Nordjylland med måske 3 par nær Viborg. Der findes givet betydeligt flere par i landet end det i skemaet angivne, men meget tyder dog også på, at mange af de territoriehævdende fugle var enlige hanner.

Der gøres opmærksom på, at antallet af fugle i skemaet ikke er det reelle antal forskellige fugle, men summen af antal forskellige rapporterede på enkelt dage.

(Hans Christoffersen)

Regional fordeling af Lille Flagspætte 2011

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
Antalfugle	33	0	1	2	0	11	1	5	67	158	10	41	329
Ynglepar	3	0	0	0	0	6	0	0	4	17-19	0	20	30-33

Hedelærke *Lullula arborea*

Hedelærken blev registreret over hele landet. Sjælland og Fyn stod for de fleste af trækobservationerne, mens Nord-, Vest- og Østjylland var kerneområderne for ynglende Hedelærker. Bestanden i Sønderjylland var tiltagende. 2011 bød på 4367 fugle, og dermed var antallet en del højere end sidste år. Antallet af registrerede ynglepar var med 106-120 par ca. på niveau med 2010, mens antallet af syngende fugle var stigende.

Den bedste ynglelokalitet var IBAen Tisvilde hegn og Melby Overdrev (NSJ) med 12 par, efterfulgt af FINDERUP Øvelsesplads (NJ) med 6 par og IBAen Randbøl Hede (SVJ) med 4-6 par. Flest syngende fugle indberettedes 16/3 11 Rusland og Pandehave Å (NSJ), 23/3 8 Rold Vesterskov samt 4 Rold Østerskov (NJ) og 28/3 8 Melby Overdrev. Der var ingen observationer i januar og i første halvdel af februar. De første Hedelærker

Hedelærke, Hevring Hede, 25. maj 2011. Foto: Kent Olsen

observeredes 20/2 8 fou. Frølunde Fed (VSJ), 20/2 1 T Kysten ved Sandflugtsplantagen (VSJ) og 26/2 2 R Melby Overdrev. Den sidste efterårsobservation var

12/11 1 SV Hundested Havn (NSJ). Desuden var der en observation i december: 15/12 1 OF Ny Harløse (NSJ).
(Ursula Burmann)

Regional fordeling af Hedelærke 2011

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
Fugle	248	54	695	203	33	95	886	282	723	863	249	36	4367
Ynglepar	67	8-13	6-10	2-3	1	8-11	0	1	0	12-13	1	0	106-120
Syngende fugle	141	31	18	51	17	29	2	3	1	29	7	4	333
Lokaliteter med syngende/ynglende fugle	43	20	16	31	14	26	2	3	0	8	5	3	171

Bjerglærke *Eremophila alpestris*

Årets total blev noget mindre end sidste år, men dog stadig en del højere end de to år tidligere. Atter blev det kysten langs det vestlige Danmark der stod for langt hovedparten af observationerne, medens arten kun sås sporadisk i resten af landet. Første halvår bød ikke på de store flokke idet de største blev: 12/1 40 Hønen, Sønderho (SVJ), 17/2 45 Nr. Farup Enge (SVJ) og 20/4 52 Ballum (SJ). De sidste blev: 5/5 2 Rømø Veststrand (SJ), 7/5 og 8/5 1 Grenen (NJ)

og 10/5 1 Hirtshals Fyr (NJ). De første i efteråret var: 24/9 1 Hirtshals Øststrand (NJ), 25/9 3 Fjand (VJ) og 27/9 1 Sønderho (SVJ). De største flokke blev: 23/10 97 Filsø (SVJ), 26/11 60 Gl. Hviding Forland (SVJ) og 26/12 60 Filsø. Største flok udenfor den jyske vestkyst og Nordjylland var 14/10 18 Dovns Klint (F).

(Ole Jensen)

Regional fordeling af Bjerglærke 2011

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
2011	945	762	1388	19	1	553	18	17	12	3	2	4	3724

Rødrygget Svale *Cecropis daurica*

Året blev meget gennemsnitlig med 8 fugle, alle i 1. halvår. Alle fund nævnes: 11/4 1 Gjerrild Klint (ØJ), 16/4-17/4 1 Nordborg Sø (SJ), 24/4 1 Hulsig Hede (NJ), 24/4 1 Blåvands Huk (SVJ), 7/5 1 Kongelundsstranden (KBH), 9/5

1 Liver Ås udløb (NJ), 20/5 1 Grenen (NJ), 27/5 1 Gedser Odde (ST) og 8/6 1 Blåvands Huk (SVJ).

(Ole Jensen)

Storpiber *Anthus richardi*

Årets antal observerede Storpibere ligger i den absolutte højeste ende af de seneste mange års observationer. Hvor mange gengangere der var tale om i materialet er svært at afgøre, men det totale antal fugle var mindst 42 og er dermed siden 1994 kun overgået af 2003. Som sædvanligt var alle observationerne fra efteråret og med overvægten i den nordlige og vestlige del af Jylland.

De første var: 5/9 1 SØ Sønderho Strand (SVJ), 10/9 1 SØ Blåvands Huk (SVJ) og 14/9 1 Grenen (NJ). Kun fra Mandø var der observationer af mere end 1 fugl på samme tid: 2/10 2, 3/10 2 og 17/10 2 sandsynligvis af de samme fugle alle tre dage. Årets sidste blev: 22/11 1 Sneum Engsø (SVJ), 30/11 1 Ballum Forland (SJ) samt et vinterfund 31/12 1 Skansehage (VSJ).

(Ole Jensen)

Regional fordeling af Storpiber 2011

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
2011	11	8	10	1	0	1	0	3	2	3	0	3	42

Markpiber *Anthus campestris*

Om end der var nogle få observationer mere end i 2010 blev også 2011 et år med et meget ringe antal observationer af arten, hvilket desværre kendetegner de seneste mange år. I alt sås 7-10 fugle på 7-8 lokaliteter. Der blev noteret 2 ynglepar, se nærmere under Truede og Sjældne Ynglefugle. Alle observationer nævnes: 25/4

1 Aborrebjerg (ST), 28/4 1 Ø Nordstrand (NJ), 6/5 1 sy, 4/6 1 og 7/6 1 sy. Sandmilen (NJ), 13/5 1 Grenen (NJ), 21/5 1 Tissø (VSJ), 23/5 1 sy. Anholt (ØJ), 12/6 1 Ørkenen, Anholt (ØJ) og 25/9 1 T Blåvands Huk (SVJ).

(Ole Jensen)

Rødstrubet Piber *Anthus cervinus*

Årets resultat med i alt 60 observerede fugle landede lige på gennemsnittet for de foregående 10 år, og stort set samme resultat som 2010. Foråret gav kun 11 fugle, og dermed var det som sædvanligt efteråret der dominerede. Antallet for Bornholm var dog væsentligt lavere end 2010, til gengæld var Sydvestjyllands antal noget højere.

Foråret første blev: 29/4 1 NØ Rørvig By (VSJ), 8/5 1 Ø Korshage (VSJ) og 10/5 1 NØ Spodsbjerg (NSJ). De

sidste var: 18/5 1 Grenen (NJ), 18/5 2 og 19/5 1 Feddet (ST).

Efteråret første kom: 23/8 1 V Ringeæk Sø (KBH), 27/8 1 SSV Stevns Fyr (KBH) og 1/9 1 V Nordstrand (NJ). Kun 2 lokaliteter havde observationer af 3 eller flere: 12/5 til 15/5 3-4 Feddet og 25/9 3 S Gulstav (F). De sidste var: 9/10 1 Vestsøen (KBH), 11/10 1 Røsnæs (VSJ) og 12/10 1 Hyllekrog (ST).

(Ole Jensen)

Regional fordeling af Rødstrubet Piber 2011

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
2011	7	0	12	0	0	4	4	3	13	1	13	3	60

Bjergpiber *Anthus spinoletta*

Med et totalt antal på 819 blev årets resultat meget højt sammenlignet med tidligere år. Tallet dækker dog formodentlig over en del gengangere, men selv med en gennemgribende frasortering af disse kommer tallet kun ned på 522, hvilket stadig er i den høje ende. Det store tal stammer hovedsageligt fra Nordjylland, og især fra efteråret, medens øvrige områder viste mere normale antal.

I foråret havde kun 2 lokaliteter med observationer af mere end to fugle: 10/1 og 15/1 5 Hornbæk Enge (ØJ) og 14/2 3 Vesløs Vejle (NJ). De sidste i halvåret var: 28/3 1 Uldum Kær (SØJ), 4/4 1 Klydesøreservatet (KBH) og 5/4 1 Ishøj Strand (KBH).

Efterårets første ankom 26/9 og 27/9 1 Ishøj Strand, 29/9 2 Tranegilde Mose (KBH) og 6/10 1 Damhusengen (KBH). Tre lokaliteter havde i efteråret nogle store flokke (lok.max >20): 29/10 59 SV Grenen (NJ), 2/11 25 Ugerby Strand (NJ) og 17/12 22 Nørholmskov (NJ). Udenfor NJ kom observationerne ikke så langt op i antal, og kun følgende havde lok.max. >5: 28/11 7 Hornbæk Enge (ØJ), 28/11 6 Esbjerg Havn (SVJ) og 28/12 5 Vorup Enge (ØJ).

(Ole Jensen)

Bjergpiber, Hornbæk, 29. december 2011. Foto: Lars Andersen

Regional fordeling af Bjergpiber 2011

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
1. halvår	9	0	0	31	1	0	7	0	4	20	2	0	74
2. halvår	636	5	16	40	6	2	7	1	11	17	3	1	745
Total	645	5	16	71	7	2	14	1	15	37	5	1	819

Skærpiber *Anthus petrosus* (yngleforekomst)

Der var kun for tre lokaliteter rapporteret om ynglepar: 25 par Nordre Rønner (NJ), 12 par Hirsholmene (NJ) og 2 par Deget (NJ), men der blev desuden rapporteret ynglefugle fra yderligere 3 lokaliteter: 15 YF Græsholm (NJ), 2 YF Reersø Havn (VSJ) og 1 YF Tyvholm (NJ).

I ynglesæsonen 1/5-15/8 blev der kun meldt om observationer fra yderligere en lokalitet: 4/5 1 og 18/5 1 Nivå Strandenge (NSJ).

(Ole Jensen)

Sortrygget Hvid Vipstjert *Motacilla alba yarelli*

Næsten samme totale antal som 2010, og dermed endnu et nogenlunde gennemsnitligt år for racen. Regionalfordelingen var dog lidt anderledes. Årets første blev: 12/3 1 2K Feldballe (ØJ), 14/3 1 han 2K Ho Plantage (SVJ) og 14/3 1 Ribe Østerå (SVJ). Som sædvanligt kulminerede observationerne i april og ebbede stort set ud i løbet af maj og juni, med kun 4 ob-

servationer i 2. halvår: 4/7 1 Vestamager (KBH), 18/7 1 Øster Grundet (SØJ), 8/8 1 han Aså Enge og Havn (NJ) og 12/10 1 Guderup Kær (NJ). Kun en enkelt observation var >2: 20/6 3 Tissø (VSJ). Der blev ikke rapporteret om ynglepar, men en enkelt han var angivet som ynglefugl: 17/5 og 20/5 1 Snevre (NJ).

(Ole Jensen)

Regional fordeling af Sortrygget Hvid Vipstjert 2011

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
2011	13	5	14	10	1	13	2	5	10	2	1	0	76

Gulhovedet Gul Vipstjert *Motacilla flava flavissima/lutea*

2011 blev et absolut rekordår for denne race. Med i alt 20 observerede blev det til det dobbelte af det set i noget år siden 1995, og det højeste antal nogensinde registreret. Der kan dog være enkelte gengangere i tallet, men selv uden disse ville resultatet være rekord. Årets første sås: 17/4 1 Skjern Enge (VJ), 21/4 1 Nørresø (SJ) og 22/4 1 han Vest Stadil Fjord (VJ). De sidste

var: 9/6 1 han Vesterenge (VJ), 17/8 1 han RI Gedser Odde (ST) og 23/8 1 Saltvandssøen (SJ). Der blev ikke meldt om ynglepar, men 2 ynglefugle var meldt, hvor der kan være tale om par: 8/6 1 han sy. Falbækvej Marker (VJ) og 9/6 1 han Vesterenge.

(Ole Jensen)

Vandstær *Cinclus cinclus*

Det var atter et år med en total under 500 fugle, hvilket især skyldtes en meget lille forekomst i 2. halvår. Der var et enkelt ynglepar – se omtalen i DATSY. Første halvårs største tællinger var 28/1 5 Rindsholm (NJ), 2/2 7 Vegen Å og Storåen ved Holstebro (VJ) samt 19/2 7 Mølleåen (KBH). Mølleåen nord for København var suverænt den lokalitet der havde flest observationer. Forårets sidste blev set 9/4 ved Raadvad (KBH), med en enkelt efternøler 22/4 Vest Stadil Fjord (VJ).

Sommerfund og fund på kendte ynglelokaliteter omtales i DATSY-afsnittet.

Efterårets forekomst blev indledt til helt normal tid 14/10 1 Mølleåen ved Raadvad og samme dag en fugl i Ålborg (NJ). Herefter var der daglige observationer året ud. Der var heller ingen større optællinger fra 2. halvår, idet de største tal alle var fra Mølleåen, hvor der maksimalt blev talt 5-6 fugle ved flere lejligheder.

(Peter Lange)

Regional fordeling af Vandstær 2011

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
1. halvår	75	42	13	48	42	18	12	8	42	23	20	5	348
2. halvår	29	10	11	27	13	2	3	5	23	1	11	1	136

Totaltallene er i lighed med de foregående år beregnet ved at summere lokalitetsmax. pr. måned.

Vandstær, Rådvad, 19. februar 2011. Foto: Villy Pedersen

Gulhovedet Gul Vipstjert, Skjern Enge, 11. maj. 2011. Foto: Ole Amstrup

Sydlig Nattergal *Luscinia megarhynchos*

Der blev registreret 5 fugle på 5 lokaliteter i perioden 21/4-6/6 mod 6 i 2010 og ingen fugle i 2009. Alle nævnes her: 21/4 1 sy. Horbelev (ST), 25/4-8/5 1 sy.

Klitmøller (NJ), 22/5 1 sy. Blåvand Huk (SVJ), 25/5-6/6 1 Egtved (SØJ) og 27/5 1 sy. Hurup By (NJ).

(Arne Bo Larsen)

Sydlig Blåhals *Luscinia svecica cyanecula*

Ikke race-bestemte Blåhalse inden for de kendte yngleområder for Sydlig Blåhals i Jylland er behandlet som Sydlige Blåhalse.

Arten ser ud til at brede sig mod nord og øst i landet, idet der i år var flere veldokumenterede fund i både Nord- og Østjylland, ligesom den optrådte på flere lokaliteter i Vestjylland. Herudover var der fund fra både Vestsjælland og Fyn. På Vestsjælland blev der set et ungefodrende par. Der er tale om det første kendte ynglefund fra Sjælland.

Der blev registreret 351 fugle i perioden 30/3-24/9 mod

195 i 2010 og 163 i 2009 (sum af lokalitets max.). Heraf var der 286 territoriehævdende/syngende fugle på 115 lokaliteter mod 158 på 64 lokaliteter i 2010. Flest var der (lokalitets max. >8): 9/4 14 sy. Rudbøl Kog og Sønderkog (SJ) og 18/4 35 sy. Magisterkog (SJ). Det første fund var 30/3 1 sy. Billum Enge (SVJ) og det sidste fund var 24/9 1 R Tipperne (VJ). Fundet fra Thurø (F) er fotodokumenteret, men det er ikke muligt udfra billedet at afgøre racen. Den er medtaget som sydlig pga. tidspunktet på året.

(Arne Bo Larsen)

Sydlig Blåhals, Sneum Digesø, 2. april 2011. Foto: Per Poulsen

Regional fordeling af Sydlig Blåhals 2011

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
2011	17	33	91	1	12	192	1	2	0	0	0	0	349

Nordlig Blåhals *Luscinia svecica svecica*

Ikke race-bestemte Blåhalse uden for de kendte yngle-områder for Sydlig Blåhals i Jylland, er behandlet som Nordlige Blåhals.

Der blev registreret 36 Nordlige Blåhalse i år mod 85 i 2010 og 41 i 2009. Heraf var der 14 fugle fra Christiansø. Det forholdsvis lave antal skyldes især mangel på store dage på Christiansø, hvor største dagsmax. var 3 fugle hhv. 10/5 og 15/5.

Foråret indledtes med 8/5 1 R Christiansø (B). Hovedparten af indberetningerne var fra maj. Forårets sidste indberetning var af en ret sen fugl 13/6 1 sy. Grenen (NJ).

Efterårets første fund var: 12/9 1 R Dueodde (B) og den sidste var 17/9 1 Gulddysse Skov (KBH).

(Arne Bo Larsen)

Regional fordeling af Nordlig Blåhals 2011

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
1. halvår	7	1	2	0	0	0	0	1	1	0	1	14	27
2. halvår	0	0	0	0	0	5	0	0	2	1	0	1	9
Total	7	1	2	0	0	5	0	1	3	1	1	15	36

Sortstrubet Bynkefugl, Melby Overdrev, 8. juni 2011. Foto: Freddy Rosning

Sortstrubet Bynkefugl *Saxicola torquata* (yngleforekomst)

Der blev indberettet 58-69 ynglepar mod 45-59 ynglepar i 2010 (diverse indtastninger af observationer med YF-kode og par med unger er omregnet til antal par) fordelt på ca. 36 lokaliteter. De bedste lokaliteter var Frøslev Mose (SJ) 10 par. Forårets første større fore-

komst var 17/4 8 ynglefugle Frøslev Mose. Den sidste større observation var 24/9 16 R Blåvand-/Hvidbjerg Strand (SVJ). Der var kun vinterfund i 2. halvår og sidste obs. var 18/12.

(Arne Bo Larsen)

Regional fordeling af Sortstrubet Bynkefugl 2011

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
Ynglepar	15-17	3	7-8	0-1	1-2	27-33	0	0	1	4	0	0	58-69

Ringdrossel *Turdus torquatus* (sommerfund)

Der var et enkelt sommerfund: 4/6 1 han R Grenen (NJ), den næste observation var 15/9 R Blåvand (SVJ).

(Arne Bo Larsen)

Vindrossel *Turdus iliacus* (sommerfund)

Der var et enkelt sommerfund i 2011: 15/7 1 R Grenen (NJ). Observatøren kommenterede, at det teoretisk kunne være en uopdaget ynglefugl, men var snarere en skadet svensk træfugl der oversomrede. Der var ikke

nogen tegn på yngel. Den første observation i efteråret var fra 16/9.

(Arne Bo Larsen)

Flodsanger *Locustella fluviatilis*

Året bød på 9-11 fugle på 9 lokaliteter, hvilket var et meget normalt antal for denne art. 4 lokaliteter med observationer af Flodsanger var fra den sydlige del af Jylland, de øvrige observationer var fra lokaliteter øst for Storebælt. Alle observationer nævnes: 21/5 1 sy. Nyord Enge (ST), 31/5-9/6 max. 2 sy. Hundsemyre (B), 5/6 1 sy. Urlev Enge (SØJ), 6/6-12/6 1 sy. Strødamom-

rådet (NSJ), 6/6-17/6 1 sy. Gamst Sø (SVJ), 11/6-8/7 1 sy. Fuglevad til Brede (KBH), 12/6-22/6 max. 2 sy. Teglholt Skov (SJ), 18/6-21/6 1 sy. Nivå Kirke (NSJ), muligvis den samme fugl, som tidligere blev observeret i Strødamområdet, samt 3/7 1 sy. Hindemaj (SJ), sandsynligvis den ene af fuglene fra Teglholt Skov.

(Ursula Burmann)

Savisanger *Locustella luscinioides*

2011 bød på 22-26 fugle på 25 lokaliteter. Der indberettedes 1-3 ynglepar fra Magisterkogen (SJ). Øvrige lokaliteter, hvor syngende fugle opholdt sig i længere tid: 22/4-21/5 1 Barup Sø (ST), 4/5-11/5 og 8/7 1 Skænkens Sø (VJ), 6/5-19/5 og 6/6 1 Haldager Vejle (NJ), 14/5-27/6 1 Nørre Strand (SØJ), 7/6-15/6 1 Høll (SØJ), 8/6-29/6 1 Busemarke Mose (ST) samt 15/6-15/7 1

Rands Fjord (SØJ). De første observationer var alle fra Magisterkogen (SJ): 10/4 1 sy., hvilket var meget tidligt, derefter 16/4 4 sy. og 17/4 1 sy. De sidste observationer var: 17/7 1 sy. Vorup Enge (ØJ), 25/7 1 sy. Hornbæk Enge (ØJ) og 28/7 1 sy. Skjern Enge (VJ).

(Ursula Burmann)

Regional fordeling af Savisanger 2011

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
2011	2	1	1	1-2	5	5-7	1	1-2	2-3	0	3	0	22-26

Høgesanger 1K, Hammerodde, 11. september 2011. Foto: Steen E. Jensen

Drosselrørsanger *Acrocephalus arundinaceus*

Der observeredes 22-23 Drosselrørsangere på 18 lokaliteter, heraf kun 8 fugle vest for Storebælt. Der indberettedes ingen ynglepar i DOFbasen, men på følgende lokaliteter opholdt sig der syngende fugle i længere tid: 10/5-5/6 1 Hovvig, Odsherred (VSJ), 15/5-17/6 1 Gurre Sø (NSJ), 19/5-29/6 max. 2 ved Maribosøerne (ST), 21/5-1/6 1 Grønjordssøen (KBH), 11/6-17/7 max. 2 Bagsværd Sø (KBH), 13/6-23/6 1 Husby Sø

(VJ) samt 15/6-20/6 1 Slivso (SJ). Bortset fra fuglen ved Grønjordssøen, der på grund af tidspunktet med stor sandsynlighed kun var en trækkende fugl, kan de øvrige nævnte Drosselrørsangere have ynglet. Den første observation var den 10/5 1 sy. Hovvig, de sidste var 28/7 1 RI Gedser Odde (ST), 3/9 1 R Hovvig og 16/9 1 fou. Grisby (B).

(Ursula Burmann)

Regional fordeling af Drosselrørsanger 2011

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
2011	0	6	0	1	0	1	0	1	5	3	4	2	23

Høgesanger *Sylvia nisoria*

Der var ingen fund i 1. halvår og der var ingen tegn på yngel. Med 19-24 fugle lå antallet lidt over gennemsnittet fra de sidste ti år. De første Høgesangere var 11/8 1 R Blåvands Huk (SVJ), 16/8 1 RI Gedser Odde (ST) og 18/8 1 ad. fou. Mandø Gammelkog (SVJ). Sidstnævnte observation var den eneste, hvor fuglen blev indtastet som adult. De sidste observationer var 11/10 1 1K fou. Røsnæs Spidsen (VSJ) og 13/10 1 1K R Landsende,

Rømø (SJ). Yderligere var der en ret sen observation den 27/10 på Mandø. Fuglen blev kun set af en observatør, der derfor blev opfordret at angive den med antal 0. Men det er ikke usandsynligt, at fuglen var en Høgesanger. Observatørens beskrivelse svarer til en 1K fugl. Desuden blev der i 2010 observeret og godkendt en Høgesanger på et endnu senere tidspunkt (14/11).

(Ursula Burmann)

Regional fordeling af Høgesanger 2011

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
2011	3-4	2	4-7	2	0	1	0	2	2	0	2	2	20-24

Lundsanger *Phylloscopus trochiloides*

2011 bød på 19 fugle og antallet lå dermed over gennemsnittet fra de sidste ti år. Bornholm og Ertholmene stod med 11 fugle for mere end halvdelen af alle fund. Herfra var også den eneste observation i 2. halvår: 26/8 1 R Christiansø. Observationerne udenfor Bornholm og Ertholmene var 2/6 og 3/6 1 sy Bommerlund Plantage (SJ), 2/6 1 RI og 6/6 1 RI Blåvands Huk (SVJ), 4/6 1 R Anholt (ØJ) og 11/6 1 T R Grenen (NJ). I perioden 11/6-1/7 observeredes 1-2 sy. i Klinteskov (ST). Her må fuglene have ynglet, idet kommentaren til observationen fra den 1/7 lød: "Den ene voksne fugl kaldte vedvarende og den anden kom hen med insekter i næbbet, så der må være unger.". På Ertholmene har Lundsangeren været en sjælden ynglefugl. Ifølge Christiansø Feltstations Hjemmeside har den ynglet 1985 (1 par), 1990 (1 par), 1992 (1-2 par), 1997 (3-4 par), 2004 (2 par) og 2008 (2 par). Andre steder i landet var der ifølge DOFbasen indtil nu kun 1 ynglepar i 1993 på Amager Fælled (KBH).

(Ursula Burmann)

Lundsanger, Hasle Klinkeskov Bornholm, 26. maj 2011. Foto: Sune Riis Sørensen

Fuglekongesanger *Phylloscopus proregulus*

2011 bød kun på 5 fugle på 4 lokaliteter, og dermed lå antallet en del under de sidste 10 års gennemsnit. Alle fund nævnes. På Ertholmene (B) observeredes 9/10 1 RI og 15/10 1 fou., hvilken var en ny ikke ringmærket

fugl. I perioden 17/10-27/10 opholdt sig der to fugle i området Ho Plantage-Skallingen (SVJ). Desuden observeredes den 29/10 1 fou. Hirtshals Havn (NJ).

(Ursula Burmann)

Hvidbrynet Løvsanger *Phylloscopus inornatus*

Med 60 fugle var antallet i år mere end dobbelt så stor som de sidste to år og var på niveau med 2005, som indtil nu bød på det næststørste antal af Hvidbrynet Løvsanger i Danmark. Som sædvanlig observeredes de fleste fugle i Sydvestjylland. Der var ingen observationer i 1. halvår. De første fugle var 16/9 1 RI Gedser

Odde (ST), 18/9 1 R Sejstrup (SVJ) og 19/9 1 R Christiansø (B). De sidste observationer var alle fra Sydvestjylland: 26/10 1 R Ho Plantage, 29/10 1 R Mandø og 30/10 1 R Blåvands Huk.

(Ursula Burmann)

Regional fordeling af Hvidbrynet Løvsanger 2011

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
2011	8	5	21	3	0	6	1	0	4-5	1	5	6	60-61

Sibirisk Gransanger *Phylloscopus collybita tristis*

Kun fugle der er bestemt i hånden (ringmærket) medtages i Årsrapporten. Der var en del observationer tastet ind i DOFbasen, men der var ingen ringmærkede

Sibiriske Gransangere i år.

(Ursula Burmann)

Rødtoppet Fuglekonge, Gjerrild Klint, 3. april 2011. Foto: Kent Olsen

Rødtoppet Fuglekonge *Regulus ignicapillus*

2011 var et gennemsnitligt år med i alt 118 fugle. Størstedelen med 75 fugle blev observeret øst for Storebælt. Gribskov Området (NSJ) var som i de andre år kerneområdet for ynglende Rødtoppet Fuglekonge med 3-7

par. De øvrige yngleforekomster var 0-1 par Tisvilde Hegn (NSJ), 1 par Kongelunden (KBH) og 1 par Gallehus Skov (SJ). Desuden sang 3-4 fugle i længere perioder på yderligere 3 lokaliteter: 4/4-8/5 1 Gilbjerg

Hoved (NSJ), 13/4-8/5 1-2 Frøslev Plantage (SJ) og 15/4-5/6 1 Bommerlund Plantage (SJ). Der indberettes kun et vinterfund: 16/1 1 fou. Sdr. Farup Bjergplantage (SVJ). De første forårsobservationer var 13/3 1 R Tim Enge (VJ) samt 14/3 1 han RI og

21/3 1 2K han RI begge Gedser Odde (ST). Efterårets sidste observationer var ret sene: 9/11 1 1K han fou. Landsende, Rømø (SJ) samt 16/11 1 R Slivsø, Hoptrup (SJ).

(Ursula Burmann)

Regional fordeling af Rødtoppet Fuglekonge 2011

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
2011	5	1	19	3	1	14	4	1	14	14	39	3	118

Lille Fluesnapper *Ficedula parva*

Med 103 fugle lå årstotalen lidt under tiårsgennemsnittet. Ertholmene (B) stod med 30 fugle i 1. halvår og 42 fugle i 2. halvår for de fleste af fundene. Her var også det eneste sted i landet, hvor Lille Fluesnapper yngede. I kommentaren fra Christiansø Feltstation anføres der den 10/7: "Årets ynglende Lille Fluesnapper set med 4 unger i juvenil-dragt i Kongens Have. Dette er

tredje ynglefund på Ertholmene, idet Lille Fluesnapper tidligere har ynglet i 1976 og i 2008."

De første observationer var 10/5 1 fou. Værnengene (VJ), 17/5 1 2K han fou. Ho Plantage (SVJ) samt 22/5 1 2K han fou. Kroghage ved Gedser (ST) og 22/5 1 han R Nexø Sydstrand (B). De sidste observationer var alle fra Ertholmene: 12/10 1 R, 13/10 1 1K R og 29/10 1 R.

(Ursula Burmann)

Regional fordeling af Lille Fluesnapper 2011

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
2011	6	1	2	0	0	1	1	2	3	1-2	9	76	103

Lille Fluesnapper, Nylands Nakke, Møns Klint, 29. maj 2011. Foto. Per Schiermacker-Hansen

Hvidhalset Fluesnapper *Ficedula albicollis*

2011 bød på 5 fugle, heraf 3 på Bornholm. Alle fund var hanner. Alle nævnes: 24/4 1 fou. Holmeskov (B), 6/5 1 R Snogebæk (B), 8/5 1 2K R Gilbjerg Hoved (NSJ), 10/5

1 sy. Krystalsø (B) og 11/5 1 R Skovlunde (KBH).

(Ursula Burmann)

Skægmejse, Vejlerne, 21. juli 2011. Foto: Johnny Madsen

Skægmejse *Panurus biarmicus*

På trods af skægmejsens evne til at komme stærkt tilbage efter hårde vintre faldt det samlede antal af observerede fugle i 2011. Fra 4000 i 2010 til 3630 i 2011. Vest for Storebælt gik den frem i de fleste lokalafdelinger – således en fordobling i Nordjylland i forhold til 2010, men i Østjylland blev den mere end halveret. I det hele taget var der en stor tilbagegang for Skægmejsen i Østjylland fra 733 set i 2009 til 101 i 2011. Øst for

Storebælt var der tilbagegang i alle lokalafdelingerne. Af større forekomster var der: 17/9 50 Rands Fjord (SØJ), 29/9 75 Han Vejle (NVJ), 29/9 35 Gundsømagle Sø (KBH), 9/10 45 Hjarbæk Fjord (NJ), 10/10 86 Nordmandshage (NJ) og 26/10 60 Bygholms Nordlige Rørskov (NJ). 2/11 sås 2 ved Dueodde (B).

Tallene er renset for de mest oplagte gengangere.

(Ulla Munch Hansen)

Regional fordeling af Skægmejse 2011

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
2011	1417	314	305	101	120	235	162	237	524	112	101	2	3630

Skægmejse, Grenen Skagen, 13. oktober 2011. Foto: Finn Laugo Sørensen

Fyrremejse *Parus montanus*

Med i alt 331 observationer i 2011 var der tale om en fremgang på over 50% i forhold til 2010. Og de blev gjort fra 102 lokaliteter, hvor der i 2010 var tale om 74, så der var tale om en stor årgang.

Sønderjylland tegnede sig for godt og vel halvdelen af såvel alle observationer som lokaliteter. For Sydøstjyllands vedkommende var der tale om en fordobling af både antallet af fugle og lokaliteter, så der nu er tale om 46 henholdsvis 15 stk.

Sydvestjylland gik fra 36 fugle i 2010 til årets 62 fra 25 lokaliteter, hvor 2010 havde 16. Vestjylland tegnede

sig for moderat fremgang på 3 fugle til 33 men havde 9 lokaliteter mod 5 i 2010. En udvikling, der tegner en stabil forekomst i de 4 områder med Sønderjylland som det absolutte kerneområde. Og selvom der stadig ikke var observationer af arten i andre områder var der også i 2011 en nordlig fugl: 21/1 R Udstrup (VJ), der sammen med observation 20/6 2 R Rørbæk Sø (VJ) og tilsvarende nordlige observationer i Sydøstjylland peger mod, at populationen breder sig nordover i både Øst- og Vestjylland.

(John Hansen)

Regional fordeling af Fyrremejse 2011

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
Antal fugle	0	33	62	0	46	190	0	0	0	0	0	0	331
Lokaliteter	0	9	25	0	15	53	0	0	0	0	0	0	102

Korttået Træløber, Damhussøen København, 11. januar 2011. Foto: John Larsen

Korttået Træløber *Certhia brachydactyla*

2011 gav samlet set 2 lokaliteter færre og en nedgang i antallet af observationer på 10 %, så antallet blev 505, men med stor forskel på øst- og vest-Danmark. De jyske afdelinger tegnede sig for en mindre fremgang: fra 27 til 34 lokaliteter og fra 57 til 72 fugle i forhold til 2010.

Østpå havde Vestsjælland status quo, hvorimod Storstrøm noterede en tilbagegang fra 14 til 10 lokaliteter og fra 55 til 21 observationer i forhold til 2010.

København dykkede kraftigt og havde 337 observationer på 67 lokaliteter mod 394 henholdsvis 84 i 2010. Ny afdelingsstruktur bevirkede "aflevering" af kommuner til Nordsjælland, men der var aktuelt kun observationer fra 9 lokaliteter repræsenterende 11 fugle. Disse indgår i Nordsjællands tal, der viste en fremgang fra 41 til 62 fugle og fra 16 til 30 lokaliteter.

Langt størstedelen af observationerne fordelte sig med 1-3 fugle pr. observation. Gedser Odde (ST), der ikke just er en typisk lokalitet for arten, tegnede sig for 7 observationer i perioden 30/7 – 31/10, og der var her tale om ringmærkning. Esbjerg Skovene (SVJ) havde 17/3 5 FU og i københavnsområdet havde Jægersborg Dyrehave (KBH) 25/3 30 R som absolutte topscorer, og en indtaster bemærkede, at der på lokaliteten formentlig var 50 ynglepar.

(John Hansen)

Regional fordeling af Korttået Træløber 2011

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
Antal fugle	29	14	29	alm	alm	alm	alm	13	337	62	21	0	505
Lokaliteter	13	8	13	-	-	-	-	7	67	30	10	0	148

Pungmejse, Grenen Skagen, 11. juli 2011. Foto: Knud Pedersen

Pungmejse *Remiz pendulinus*

Fra at have været næsten helt i bund i 2007 gik antallet af ynglende Pungmejsere frem de næste 3 år. Godt nok i det små, men frem. Denne tendens vendte i 2011. Ifølge indtastninger i DOFbasen blev det kun til 6-16 par mod 11-23 i 2010. Antallet af sete fugle var også lavere: 76 på 57 lokaliteter i forhold til 111 på 58 lokaliteter i 2010. Der var ynglepar i Tinglev Mose (SJ), Fredmosen, Langeland (F), Hovvig, Odsherred (VSJ) og 3-4 par i Porsemosen (KBH), sidstnævnte en nedgang fra sidste års 4-5 par.

På flere lokaliteter blev der observeret syngende haner og redebyggende fugle, men ingen videre yngleaktivitet. 21/11 blev der ved Fovrfelt Sø (SVJ) fundet en færdigbygget rede med rør.

Årets første blev hørt 27/3 Nykøbing Falster (ST), 6/4 2 Sundet, Faaborg (F) og 9/4 1 Porsemosen (KBH) og de sidste for året var: 13/11 1 Dovns Klint (F) + 1 1K Grenen (NJ), som var den seneste fra Skagen, og 9/12 1 Hønen, Sønderho (SVJ).

(Ulla Munch Hansen)

Regional fordeling af Pungmejse 2011

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
Antal fugle	35	1	19	11	6	12	13	10	20	0	7	2	136
Ynglepar	0-1	0	0-2	0-1	0	1-3	1-2	1-1	3-6	0	0	0	6-16

Pirol *Oriolus oriolus*

Der blev observeret cirka 109-111 Piroler i 2011, hvilket var et lidt højere antal end i 2010. Der blev observeret flest Piroler i Skagen, i alt 30 (NJ), på Langeland 12-13 (F), Æbelø 6 (F) og Sydfalster 6. Ifølge DATSY-rapporten blev der meldt om 7 sandsynlige og 4 mulige ynglepar af Pirol, hvilket var et uændret samlet antal i forhold til 2010. Yngleparrene blev meldt ind fra lokaliteter i Vestjylland, Fyn, Storstrøm og Bornholm. Årets første observation fandt sted 24/4 1 Hejrede Sø (ST), hvilket var den tredje tidligste ankomstdato

siden 2000. Dog blev det nævnt af observatøren, at Pirol var ankommet allerede medio april i det nordlige Tyskland - formentlig grundet det for årstiden meget varme vejr. Årets første syngende Pirol blev observeret 4/5 1 Gulstov (F). Derefter blev der løbende observeret Pirol til og med medio juli. Derudover blev der gjort en enkelt observation af Pirol i august, og dette var samtidig årets sidste observation: 15/8 1 Æbelø (F).

(Tina Høeg Hansen)

Regional fordeling af Pirol 2011

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
2011	36	2	1	2	2	6	21-22	4	6	5	16-17	8	109-111

Stor Tornskade *Lanius excubitor*

Årets total for Stor Tornskade blev 1580 fugle set på 828 lokaliteter.

Det var en kraftig stigning i forhold til de tre foregående år. På trods af de hårde vintermåneder i starten af året, blev det til 568 observationer fra første halvdel af året, mod 321 i 2010. 1012 fugle blev set i årets anden halvdel mod 572 i 2010, altså næsten en fordobling, som alt i alt må være rekord. Et stort gnaverår nordpå og dermed en god ynglesæson samt det forhold at mange observatører kom ud på mange lokaliteter for at eftersøge spurveugler, var formentlig årsagen til at så mange blev set.

Igen var der tilbagegang for Stor Tornskade som ynglefugl.

I alt kun 4-6 par blev det til. Læs mere om det i afsnittet "Truede og sjældne ynglefugle i Danmark 2011" andetsteds i Fugleåret.

Forårets første ved Gilbjerg Hoved (NSJ) blev set rastende 13/3, et stort antal var 26/3 6 R Store Vildmose (NJ) og for årets sidste trækgæst var formentlig 9/5 1 R Anholt (ØJ). Enkelte blev set i løbet af sommeren, bl.a. 3/7 1 Tversted Plantage (NJ) og 5/7 1 Strødam Engsø (NSJ). Efterårets første trækgæster blev 12/9 1 R Pinseskoven, Vestamager (KBH), 16/9 1 S Skansebakken (NSJ) og 18/9 1 SØ Hyllekrog (ST).

(Ulla Munch Hansen)

Regional fordeling af Stor Tornskade 2011

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
1. halvår	139	65	38	38	19	32	18	32	34	83	50	20	568
2. halvår	206	73	91	67	54	41	66	67	88	134	76	49	1012

Nøddekrige *Nucifraga caryocatactes*

Med kun 20 observerede Nøddekriger blev årets resultat et af de allerlaveste der er registreret. Siden 1978 har kun 1979 med 17 fugle og 1984 med 18 været lavere. Bemærkelsesværdigt var også at Bornholm, som ellers traditionelt har været god for en del observationer, kun havde en enkelt.

I Kværs Granskov (SJ) var der 1 stationær fugl 20/3 til 25/3. Forårets sidste blev 26/3 2 T Hellebækområdet (NSJ) og 21/4 4 S Esbjerg (SVJ). Der har ikke været tegn

på yngel, men der er dog en enkelt sommerobservation: 3/6 1 Hammeren (B).

Efterårets første var 4/8 1 Bøtø Plantage (ST), 16/8 2 Vrads Sande (ØJ) og 18/8 1 SV Gedser Odde (ST). Ved Vrads Sande var der regelmæssige observationer af Nøddekrige i perioden 16/8 til 6/10 med max. 3 27/9. Udover denne lokalitet er alle observationer med mere end 1 enkelt fugl allerede nævnt.

(Ole Jensen)

Regional fordeling af Nøddekrige 2011

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
1. halvår	0	0	4	0	0	1	0	1	0	2	0	1	9
2. halvår	0	0	1	5	0	0	1	1	1	0	2	0	11
Sum	0	0	5	5	0	1	1	2	1	2	2	1	20

Sortkrage *Corvus corone*

Arten viser en god fremgang i antal observerede i forhold til sidste år, om end det totale antal ikke helt

når op på niveauet fra 2009 på trods af at antallet af lokaliteter med arten er steget meget kraftigt. Sydvestjylland har genvundet en hel del af de sortkrager de gik tilbage sidste år, medens Sønderjylland er gået en smule tilbage.

Antallet af meldte ynglepar er gået en del tilbage og gav kun 18-28 par, hvoraf de 16-24 par er fra SJ. De øvrige er: 1 Bygholm Park (SØJ), 1 Slambassiner ved Savnsøvig (ST) og 0-2 Esbjerg Skovene (SVJ). Følgende lokaliteter gav lok. max.>50: 14/2 79 Næs Søjord (SVJ), 24/2 90 Rømhø (SJ), 8/3 55 Tarphage Enge (SVJ), 7/8 100 Oldendor (SJ), 23/8 51 Østerby Mark (SJ), 1/12 60 Ullerup (SJ) og 30/12 73 Fovrfelt bækens udløb (SVJ). Trækkende i flokke >10: 3/5 14

Sortkrage, Hornbæk Strand, 14. marts 2011. Foto: Axel Mortensen

T Hyllekrog (ST), 6/5 14 NV Tontoft Nakke (SJ), 12/10 37 T, 24/10 10 T og 8/11 15 T Blåvands Huk (SVJ) og

23/10 11 S Børsmose Strand (SVJ).

(Ole Jensen)

Regional fordeling af Sortkrage 2011

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
Månedsmax.	91	138	1167	42	67	3170	226	50	34	40	400	35	5460
Antal lok. med obs.	51	49	112	25	22	333	83	17	23	17	92	13	837

Rosenstær *Sturnus roseus*

Med 14 observerede fugle blev 2011 et af de bedste. De observerede er: 29/5 og 1/6 1 ad. Grenen (NJ), 2/6 og 3/6 1 han ad. Nyeng (SVJ), 13/6 1 3K+ Tryggelev Nor (F), 29/6 1 Vest Stadil Fjord (VJ), 28/7 1 juv. Hejresøen (KBH), 16/8 1 ad og 1 1K Siø (F), 19/8 1 1K Vesløs Vejle (NJ), 20/8 1 1K Feddet (ST), 21/8 1 1K og 15/10 1 1K SØ

Skallingen (SVJ), 3/9 1 1K Blåvands Huk (SVJ), 13/9 1 1K Nordby Enge (SVJ) og 15/10 1 1K Uggerby Å (NJ). Observationen fra Skagensområdet er angivet med lidt forskellige aldre, 2K+, 3K og ad., men der er formodentlig tale om samme fugl.

(Ole Jensen)

Kvækerfinke *Fringilla montifringilla* (ynglefund og sommerfund)

Igen i 2011 var det trækkstederne der havde de fleste observationer i maj. Til forskel fra 2010 var det dog Gilbjerg Hoved (NSJ) der var dominerende. De sidste i foråret var dog ikke derfra, men: 21/5 1 Grenen (NJ), 21/5 5 V Tontoft Nakke (SJ) og 22/5 1 T Korshage (VSJ). Yngel

var der ikke tegn på og kun en enkelt tidlig sommer observation gav det: 2/6 1 kaldende Gribskov (NSJ). Efteråret første: 1/9 1 han S, 6/9 1 S, 8/9 2 S, alle fra Nordmandshage (NJ).

(Ole Jensen)

Gulirisk *Serinus serinus*

Efter to gode år var 2011 et mellemår på 81 fugle, lidt under årsgennemsnittet på 94 fugle/år for de sidste 10 år. Generelt havde alle regioner færre fugle, undtagen VJ med 1 fugl, F med 7 fugle og NSJ med 13 fugle. Eneste region uden iagttagelser var SØJ. Årets første fugl var 26/3 1 Skagen (NJ), men de sidste fund var 28/11 1 Skagen og 1 Nordmandshage (NJ), her ud over var der yderligere 1 fund i marts og 4 fund i november. Også i 2011 var ST bedste region med 21

fugle mod 50 fugle i 2010, B og KBH fulgte efter med hhv. 10 og 17 fugle. Der var ingen sikre ynglefund, men følgende fund kan indikere yngleforsøg. 20/4 – 20/7 op til 3 fugle Snogebæk (B) og 22/4 – 9/6 1 han + 1 hun Sildestrup Strand (ST). Bedste træklokalitet var Gilleleje (NSJ) 15/4–7/5 10 T, flest 25/4 2. Ingen andre lokaliteter havde over 5 fugle.

(Rene Christensen)

Regional fordeling af Gulirisk 2011

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
2011	9	1	3	6	0	3	7	4	4	13	21	10	81

Hvidsiskens *Carduelis hornemanni*

Kun ca. 12 Hvidsiskener blev rapporteret i 2011 – alle fra 1. halvår. Efter det lille influx i de to sidste måneder af 2010 blev der i starten af året fundet enkelte fugle, især langs den jyske vestkyst og i Nordsjælland. Den populære overvintrende fugl ved Kronborg (NSJ) fik selskab af yderligere 1 ex. på datoerne 7/1 og 19/1 og blev sidst set 6/4. Den eneste anden lokalitet med 2 ex. var Maglemøsen (NSJ) med én fugl 9/2 og en anden 23-24/2. Udover Kronborg-fuglen blev de sidste Hvidsiskener i 2011 følgende

enlige fugle: 2/3 Lund Fjord (NJ) og 5/3 Marbæk Strand (SVJ). Hvidsiskens taksonomiske status som selvstændig art er i øvrigt til diskussion i disse år, da nyere DNA-studier tilsyneladende ikke afslører afgørende forskelle i arvmassen mellem de forskellige former af Grå- og Hvidsiskens. BirdLife regner derfor Stor og Lille Gråsiskens samt Hvidsiskens som én og samme art. Det bliver interessant at se, om de øvrige autoriteter følger efter.

(Poul Ullrik)

Regional fordeling af Hvidsiskens 2011

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
2011	4	1	1	0	0	0	0	0	0	5	0	1	12

Hvidvinget Korsnæb *Loxia leucoptera*

Efter de foregående års meget lave antal var det helt forfriskende med en invasion af Hvidvingede Korsnæb, med observationer fra hele 176 lokaliteter, og med et hidtil uhørt antal fugle.

Det totale antal observerede fugle for året kan opgøres til 4714, hvilket var langt det største antal nogensinde observeret, og langt overstiger det samlede antal fra 1970-2010. Der ligger dog i dette tal en god del gengangere fra fugle der har været stationære på samme lokalitet gennem længere tid, og opgøres tallet i stedet som summen af de lokale månedsmaksima bliver det "kun" til 2054, hvilket dog stadig er langt over noget tidligere år, og tre gange højere end den tidligere rekord fra 2002.

Året startede ellers meget svagt med kun 1 observation i første halvår: 21/3 2 han Sandbjerg Østerskov

Regional fordeling af Hvidvinget Korsnæb 2011

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
2011	1397	53	16	290	21	6	2	123	56	2591	17	142	4714
Månedsmax	776	42	13	155	20	6	2	66	44	820	17	93	2054

Månedsfordeling af Hvidvinget Korsnæb 2011 (månedsmax)

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC	TOTAL
2011	0	0	2	0	0	0	221	524	174	113	613	407	2054

Stor Korsnæb *Loxia pytyopsittacus*

Efter det lave antal Stor Korsnæb i 2010 blev 2011 endnu lavere, og det tredje dårligste indenfor de sene-

(NSJ), men fra 24/7 gik det for alvor løs året ud. Lidt underligt blev tallet for august det næsthøjeste medens september og oktober lå noget lavere for at nå det højeste niveau i november.

De største antal blev (lok.max>40): 1/8 133 TF Grenen (NJ), 11/8 83 S Nordmandshage (NJ), 20/8 60 Torup Klitplantage (NJ), 14/11 40 Tisvilde Hegn (NSJ), 20/11 45 Klosterris Hegn (NSJ), 23/11 40 Tokkekøb Hegn (NSJ) og 29/11 71 Gribskov (NSJ). Bevæger vi os udenfor NJ og NSJ, som står for langt de fleste observationer, var lok.max.>15: 31/7 20 Hassenør (ØJ), 18/9 15 Bølling Sø (ØJ), 7/11 35 Store Hjøllund Plantage (ØJ), 14/11 15 Ganløse Ore (KBH) og 19/11 23 Sandflugtplantage (VSJ).

(Ole Jensen)

Hvidvinget Korsnæb, Batteriskoven Skagen, 2. august 2011. Foto: Jørgen Kabel

Kun 3 lokaliteter kunne i foråret fremvise flokke på >5: 9/2 12 Bølling Sø (VJ), 27/2 5 Rye Nørreskov (ØJ) og 24/3 5 Skive Plantage (NJ). Foråret sidste var: 4/4 2 NV Køge Sønakke (KBH), 24/4 1 Flagbakken (NJ) og 25/4 2 Gribskov (NSJ).
De første i efteråret var: 3/10 4 SV Kikhavn (NSJ),

16/10 1 Ø Nyeng (SVJ) og 20/10 5 S Dovns Klint (F). Udover nævnte fra Dovns Klint, blev efteråret største flokke (>5): 6/11 og 15/11 5 Hesselholt Skov (NJ), 7/11 10 Rude Skov (NSJ) og 13/11 5 Store Økssø (NJ).

(Ole Jensen)

Regional fordeling af Stor Korsnæb 2011

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
1. halvår	11	12	4	5	0	0	0	0	3	6	0	0	41
2. halvår	43	4	2	5	0	0	7	0	0	25	9	0	95
Total	54	16	6	10	0	0	7	0	3	31	9	0	136

Månedsfordeling af Stor Korsnæb 2011

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC	TOTAL
2011	8	19	8	6	0	0	0	0	0	17	66	12	136

Karmindompap

Carpodacus erythrinus

Året gav lidt færre end det foregående, men var dog stadig i den høje ende når der sammenlignes med perioden fra 2000 og frem. Årets første dukkede op pri. maj, med 6/5 1 han sy. Hammeren (B), 12/5 1 sy. Anholt (ØJ) og 18/5 2 RI Gedser Odde (ST). Af de 118 lokaliteter arten blev observeret på havde de 105 syngende fugle, hvilket var en del mere end 2010. Følgende havde 5 eller flere syngende: 24/5 5 Møns Fyr (ST), 2/6 6 Årdsdale-Svenskehav (B), 3/6 5 Røsnæs Spidsen (VSJ), 5/6 5 Tversted Å udløb (NJ) og 7/6 5 Birke-mose (ST). Øvrige lokale maksima var (>5): 4/6 6 Tornby Klitplantage (NJ) og 6/6 9 Blåvands Huk (SVJ). Kun ganske få ynglepar blev rapporteret: 1-2 par Anholt (ØJ) 1 par Kjul Strand (NJ) og 1 par Hammeren (B). Der kan dog være et enkelt par på hver af følgende lokaliteter: Røsnæs Spidsen (VSJ), Møns Fyr (ST), Kroghage (ST), Torup Strand (NJ) og Tornby Klitplantage (NJ). Efterårets sidste var: 31/8 2 TF Blåvands Huk (SVJ), 1/9 1 Christiansø (B), 18/9 1 SØ Anholt Havn (ØJ) og 27/9 1 TF Grenen (NJ).

(Ole Jensen)

Karmindompap 2K han, Anholt, 21. maj 2011. Foto: Kent Olsen

Regional fordeling af Karmindompap 2011

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
2011	80	2	29	21	1	3	22	28	9	21	74	44	334

Tallene er udregnet som sum af lok.max. med tillæg for evt. trækkende eller ringmærkede fugle.

Lapværling, Anholt, 8. oktober 2011. Foto: Kent Olsen

Lapværling *Calcarius lapponicus*

Igen et rekordår for arten med ca. 2158 ex. En del af de mange fugle fra 2. halvår 2010 overvintrede i Danmark og medvirkede til den store forårstotal på ca. 852 ex. Vinterflokke på mere end 40 ex.: 6/1 92 Nr. Farup Enge (SVJ), 6/1 160 Bovbjerg (VJ), 11/1 45 Plet Enge-Sønderholm Enge (VJ) og 19/2 100 Råhede Enge (SVJ). Ikke mindst den meget store flok ved Bovbjerg (VJ) var bemærkelsesværdig og udgjorde muligvis den største flok Lapværlinger, der nogensinde er registreret herhjemme. Den sidste store ansamling i foråret blev 26/3 65 Vilslev Enge (SVJ). Det eneste forårstræksted, hvor der blev registreret træk af betydning, var Skagen med i

alt 64 T/TF 12/3-25/4. De sidste fugle forlod Danmark planmæssigt ultimo april og blot med en enkelt fugl i maj: 25/4 1 TF Skagen (NJ), 28/4 1 R Margrethekog (SJ) og 8/5 1 T Bulbjerg (NJ). Efteråret bød på ca. 1306 ex. Ankomsten var halvsen med de tre første observationer: 8/9 1 TF Skagen, 10/9 1 T Dueodde (B) og 11/9 1 R Hirtshals Fyr (NJ). De største rastende flokke blev set i november: 8/11 125 Vest Stadil Fjord (VJ), 15/11 55 Rejsby Enge (SJ) og 26/11 45 Vilslev Enge (SVJ). Desuden blev der i Skagen (NJ) registreret 269 R/TF 8/9-31/11 og på Jerup Strand 288 R/T 16/9-31/12.

(Poul Ullrik)

Regional fordeling af Lapværling 2011

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
1. halvår	189	296	329	3	2	25	2	3	1	2	0	0	852
2. halvår	614	215	293	7	1	114	11	4	10	15	5	17	1306

Hortulan *Emberiza hortulana*

I alt blev der observeret 35 Hortulaner i Danmark i 2011, hvilket var på højde med de foregående års antal. Der er dog stadig endog meget lang vej til gennemsnittet i firserne og halvfemserne. Den første blev observeret ved Vesterholmen (NJ) 29/4. I perioden 30/4 - 30/5 blev der observeret 16 Hortulaner, heraf 3 Gilbjerg

Hoved (NSJ), 4 Grenen (NJ), 3 på Anholt (ØJ), 1 på Mandø (SVJ) og 1 Issehoved (ØJ). I efteråret blev der observeret 10 Hortulaner i perioden 21/8 - 18/9, heraf 1 fra Christiansø (B). Den sidste Hortulan blev set 18/9 ved Jonstrup Vang (KBH).

(Inger F. Jensen)

Regional fordeling af Hortulan 2011

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
1. halvår	6	0	0	6	0	2	0	5	2	3	1	0	25
2. halvår	3	0	0	0	0	1	1	1	3	0	0	1	10

Spurvehøg, Farstrup, 23. januar 2011. Foto: Albert Steen-Hansen